

RAPORT PRIVIND ACTIVITATEA DESFĂȘURATĂ DE MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE ÎN ANUL 2024

**BUCUREȘTI
2025**

CUPRINS

I. CONTEXTUL POLITICO-MILITAR.....	5
II. ÎNDEPLINIREA OBLIGAȚIILOR CE DECURG DIN CALITATEA DE STAT MEMBRU NATO ȘI UE.....	8
II.1. Contribuția la operațiunile și misiunile internaționale NATO și UE	8
II.2. Asigurarea capabilităților asumate în cadrul NATO și UE.....	9
II.3. Implicarea în procesele decizionale din cadrul Alianței Nord-Atlantice	10
II.4. Proiectele NATO („Smart Defence”), UE (EDA, PESCO, EDF) și multilaterale („Framework Nation Concept”)	11
III. PARTENERIATELE STRATEGICE ȘI RELAȚIA CU ALTE ORGANISME INTERNAȚIONALE.....	13
III.1. Parteneriatele strategice	13
III.2. Organizația Națiunilor Unite (ONU) și Organizația pentru Cooperare și Securitate „în Europa (OSCE).....	16
III.3. Menținerea și consolidarea securității și stabilității regionale	17
IV. STAREA OPERAȚIONALĂ A ARMATEI ROMÂNIEI	19
IV.1. Planificarea apărării	19
IV.2. Alocările bugetare destinate apărării	19
IV.3. Resursele umane	20
IV.4. Educația militară.....	21
IV.5. Instrucția și exercițiile în anul 2024.....	22
IV.6. Nivelul capacității de luptă.....	22
IV.7. Programe de înzestrare.....	23
IV.8. Sprijinul acordat autorităților publice în gestionarea situațiilor de urgență.....	24
V. CADRUL NORMATIV SPECIFIC APĂRĂRII	25
V.1. Acte normative	25
V.2. Asistența juridică	30
VI. ALTE DOMENII DE RESPONSABILITATE.....	31
VI.1. Calitatea vieții personalului.....	31
VI.2. Starea de sănătate a personalului Armatei României și asigurarea asistenței medicale	35
VI.3. Activitatea sportivă	36
VI.4. Cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică	37
VI.5. Digitalizarea.....	38
VI.6. Spațiul cibernetic	38
VI.7. Proiecte cu finanțare externă nerambursabilă.....	39
VI.8. Auditul public intern	49
VI.9. Administrarea patrimoniului imobiliar și dezvoltarea infrastructurii militare.....	51
VI.10. Prevenirea și investigarea corupției și fraudelor.....	54

VI.11. Informare și relații publice	55
VI.12. Soluționarea petițiilor și primirea în audiență la ministrul apărării naționale	56
VII. CINSTIREA EROILOR NEAMULUI	58
VIII. PRINCIPALELE OBIECTIVE (OBIECTIVELE GENERALE) ALE MINISTERULUI APĂRĂRII NAȚIONALE PENTRU ANUL 2025	61

I. CONTEXTUL POLITICO-MILITAR

Anul 2024 a fost marcat de continuarea războiului de agresiune al Federației Ruse împotriva Ucrainei, concomitent cu multiplicarea crizelor globale. Procesele electorale din Europa și din Statele Unite au determinat reorientări substanțiale în abordarea priorităților și obiectivelor în domeniul apărării, cu impact semnificativ asupra securității din regiunea Mării Negre.

S-au intensificat acțiunile destabilizatoare ale altor actori statali și non-statali, în special la nivel regional, înregistrându-se numeroase incidente de securitate, presiuni militare și încercări de impunere a supremației în zonele disputate. Obiectivele politico-militare ale Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) au devenit tot mai dificil de îndeplinit.

În relația cu Uniunea Europeană, strategia Federației Ruse a urmărit exploatarea vulnerabilităților instituționale și alimentarea neîncrederii populației în autorități în scopul destabilizării interne a statelor europene. Din perspectiva Moscovei, orice eventuale negocieri de încetare a conflictului vor fi condiționate de redefinirea stabilității strategice. Acesta vizează revizuirea arhitecturii de securitate europene și a rolului NATO în Europa, precum și recunoașterea Federației Ruse ca putere mondială, alături de Republica Populară Chineză și Statele Unite. În contrapondere, Kievul continuă eforturile diplomatice pentru obținerea unor garanții de securitate, considerate esențiale pentru prevenirea unor viitoare agresiuni.

În ipoteza unui conflict de durată cu Occidentul, Moscova a testat coeziunea și reacția NATO la acțiuni ostile sub pragul activării articolului 5 din Tratatul Alianței, căutând să determine amplitudinea acțiunilor pe care le poate executa fără a genera o ripostă militară din partea NATO sau impunerea unor noi sancțiuni.

Pentru UE, gestionarea crizei din Ucraina implică două direcții majore: intensificarea sprijinului acordat și pregătirea pentru negocieri. Instituțiile Uniunii Europene s-au axat pe garanții de securitate, identificarea modalităților de valorificare a activelor înghețate ale Federației Ruse și crearea unor coaliții de voință în interiorul Uniunii.

În ceea ce privește Republica Moldova, anul 2024 a fost marcat de progrese semnificative în direcția integrării euroatlantice, prin deschiderea oficială a negocierilor de aderare la Uniunea Europeană (iulie 2024) și consolidarea cooperării militare cu statele membre NATO. Realegerea președintei Maia SANDU a reconfirmat angajamentul pro-european al Chișinăului și sprijinul ferm pentru Ucraina. În perspectiva alegerilor parlamentare din 2025, miza este semnificativă pentru ireversibilitatea parcursului european. Criza energetică fără precedent din Transnistria – generată de oprirea livrării gazelor naturale de către Gazprom – a reprezentat atât o provocare, cât și o oportunitate pentru Chișinău în vederea integrării economice a regiunii separatiste cu restul țării, demersul dobândind, în context, valențe geopolitice relevante.

Situația generală de securitate din Balcanii de Vest este relativ stabilă. Principala amenințare la adresa securității în regiune rămâne escaladarea tensiunilor politice și interetnice.

Summit-ul aniversar de la Washington (iulie 2024) a reprezentat un pas important în procesul de adaptare al Alianței la noua realitate din spațiul euroatlantic. Deciziile s-au concentrat, printre altele, pe continuarea sprijinului militar acordat Ucrainei, analiza perspectivelor de aderare a statului ucrainean la NATO, abordarea provocărilor de securitate pe fondul creșterii asertivității Republicii Populare Chineze și întărirea relației acesteia cu Federația Rusă, precum și pe garantarea unei apărări comune și menținerea coeziunii politice în interiorul Alianței. Un progres major în cadrul reuniunii a fost obținerea consensului statelor aliate privind susținerea integrării euroatlantice a Ucrainei, procesul fiind considerat, la acea dată, „ireversibil”.

Cu privire la bugetele alocate pentru apărare, dintre cele 32 de state membre NATO, 23 au atins obiectivul de 2% din PIB, în creștere semnificativă față de doar 6 state în 2018. În acest context, au fost inițiate discuții privind atingerea unor noi obiective bugetare – atingerea unei ținte de 2,5% din PIB și, până în 2030, de 3%. Noile angajamente urmează a fi formalizate cu prilejul Summit-ului NATO de la Haga (iunie 2025, Țările de Jos).

În cadrul Summit-ului, aliații și-au reafirmat angajamentul pentru menținerea mecanismelor de control al armamentelor, a obiectivelor de neproliferare și dezarmare în scopul garantării stabilității strategice și a securității colective.

Pe de altă parte, în Asia Centrală, politica externă a statelor continuă să fie influențată de poziționarea geografică și de preocupările legate de securitate, pe fondul jocurilor de interese ale Federației Ruse și ale Republicii Populare Chineze, în timp ce Statele Unite își mențin interesul strategic privind dezvoltarea relațiilor bilaterale cu țările din regiune.

În Orientul Mijlociu, în Nordul Africii și în regiunea sub-sahariană, situația a continuat să se degradeze, fiind alimentată de factori interni – conflicte armate, tensiuni politice și interetnice, sărăcie, marginalizarea comunităților locale, extremism-terorism, rebeliuni, lovituri de stat, etc. –, dar și de factori externi – penuria de cereale generată de conflictul ruso-ucrainean, implicarea unor actori statali și non-statali în crizele interne, reducerea prezenței ONU și UE.

România a continuat să fie ținta acțiunilor hibride desfășurate de Federația Rusă pe palierele politic, militar, informațional și cibernetic. Acestea au sporit în intensitate ca urmare a rolului activ asumat de România în consolidarea posturii de descurajare și apărare împotriva amenințării ruse pe Flancul Estic al NATO și a sprijinului acordat Ucrainei.

Ministerul Apărării Naționale a continuat implementarea obiectivelor politicii de apărare și planificare, conform viziunii Guvernului referitoare la apărarea națională, acestea reflectă direcțiile stabilite prin Strategia Națională de Apărare a Țării și fundamentează procesul de transformare și modernizare a instituției militare.

Aliniat principiului transparenței, Ministerul Apărării Naționale a menținut eforturile de promovare a politicii de apărare în rândul opiniei publice. Reprezentanții instituției au participat la dezbateri organizate de think-tank-uri, instituții de învățământ universitar și post-universitar sau în mass-media, dar și în cadrul unor inițiative interinstituționale, pentru informarea decidenților din administrația publică centrală.

Ținând cont de transformările majore petrecute în mediul internațional de securitate, lecțiile învățate din războiul din Ucraina, precum și de noile documente strategice adoptate la nivelul Uniunii Europene și NATO (Busola Strategică a Uniunii Europene, Conceptul Strategic NATO), Departamentul pentru politica de apărare, planificare și relații internaționale (DPAPRI), împreună cu Statul Major al Apărării, coordonează procesul de analiză strategică a apărării, care va constitui fundamentul contribuției Ministerului Apărării Naționale la documentele de planificare a apărării la nivel național și departamental pentru perioada 2025-2029.

România a îndeplinit un rol esențial în susținerea eforturilor NATO privind implementarea măsurilor de consolidare a posturii colective de descurajare și apărare la Marea Neagră, în concordanță cu deciziile adoptate în cadrul Summiturilor NATO de la Madrid (2022), Vilnius (2023) și Washington (2024).

Obiectivul Ministerului Apărării Naționale a fost identificarea opțiunilor de adaptare pe termen mediu și lung a posturii colective de descurajare și apărare, concomitent cu sprijinul acordat pentru dezvoltarea capacității de apărare a partenerilor regionali vulnerabili la acțiunile agresive ale Federației Ruse – Ucraina, Republica Moldova și Georgia. România a pledat constant pentru consolidarea apărării înaintate printr-un angajament și o prezență sporită a aliaților în această regiune și pentru recunoașterea Mării Negre ca regiune de importanță strategică pentru securitatea europeană și euro-atlantică.

Cooperarea europeană derulată sub umbrela Politicii de Securitate și Apărare Comună (PSAC) a înregistrat progrese semnificative în anul 2024, pe fondul schimbărilor geopolitice. Creșterea amenințărilor din

partea Federației Ruse a consolidat rolul Uniunii Europene în coordonarea eforturilor statelor membre și articularea unui răspuns coerent pentru susținerea Ucrainei, afirmându-și solidaritatea deplină și sprijinul neclintit pentru independența, suveranitatea și integritatea teritorială a acesteia.

Președintele Comisiei Europene a lansat, în primul trimestru al anului 2025, documentul strategic privind Carta Albă a apărării europene. În paralel, statele membre au continuat să utilizeze instrumentul Facilitatea Europeană pentru Pace (EPF) pentru a susține asistența militară acordată Ucrainei, precum și instruirea militarilor ucraineni prin Misiunea de asistență militară a Uniunii Europene în sprijinul Ucrainei (EUMAM Ucraina). Eforturile au fost consolidate și prin înființarea unui Fond special de asistență pentru Ucraina (*Ukrainian Assistance Fund*).

Conflictul din Ucraina a devenit un catalizator al cooperării dintre Uniunea Europeană și NATO. Unitatea și coerența la nivelul celor două organizații sunt esențiale pentru gestionarea provocărilor și amenințărilor din spațiul euroatlantic.

În ceea ce privește implementarea Busolei Strategice, Uniunea Europeană a continuat eforturile pentru realizarea obiectivelor pe cele patru paliere – întărirea capacității de acțiune, sporirea rezilienței, creșterea investițiilor în domeniul apărării și consolidarea cooperării cu statele partenere, realizând un cadru coerent pentru dezvoltarea viitoarelor proiecte și inițiative menite să consolideze capacitățile europene de apărare. Deși războiul declanșat de Federația Rusă în Ucraina a alterat fundamental mediul de securitate în Europa, acesta a oferit, totodată, Uniunii Europene impulsul necesar pentru a aborda cu mai multă determinare provocările strategice acumulate în timp.

II. ÎNDEPLINIREA OBLIGAȚIILOR CE DECURG DIN CALITATEA DE STAT MEMBRU NATO ȘI UE

II.1. Contribuția la operațiunile și misiunile internaționale NATO și UE

România și-a respectat obligațiile asumate în calitate de stat membru al organizațiilor internaționale, promovând totodată cooperarea bi- și multilaterală cu partenerii strategici. Participarea Armatei României la misiuni și operații în afara teritoriului național a fost planificată în conformitate cu prevederile *Legii nr. 121/2011 privind participarea forțelor armate la misiuni și operații în afara teritoriului statului român*. De asemenea, s-au avut în vedere cerințele operaționale specifice fiecărei misiuni, capacitățile militare disponibile în cadrul structurii de forțe și resursele financiare alocate.

România a contribuit activ la implementarea posturii aliate de descurajare și apărare colectivă, prin prezența în cadrul forțelor de răspuns ale NATO, precum și la misiunea de asigurare a prezenței aliate înaintată în cadrul grupului de luptă din Polonia.

Ministerul Apărării Naționale a contribuit la toate operațiunile și misiunile militare din cadrul Politicii de securitate și apărare comună (PSAC): Operația EUFOR ALTHEA din Bosnia și Herțegovina, Operația navală EUNAVFOR MED IRINI din Marea Mediterană, Operația navală EUNAVFOR ATALANTA din Golful Aden și Oceanul Indian, Operația EUNAVFOR ASPIDES din Marea Roșie, misiunea de asistență militară a UE în sprijinul Ucrainei (EUMAM Ucraina), misiunile militare ale UE de instruire din Republica Centrafricană/EUTM RCA, Mozambic/EUTM Mozambic, Mali/EUTM Mali, Somalia/EUTM Somalia, Niger, EUMPM, precum și la Inițiativa pentru Securitate și Apărare a UE în Golful Guineei (EU SDI GoG). De asemenea, Ministerul Apărării Naționale a avut o contribuție constantă la Misiunea civilă de monitorizare a UE în Georgia – EUMM Georgia.

Comparativ cu anul precedent, numărul forțelor participante la misiuni și operații în afara teritoriului național a crescut pe fondul asumării, în semestrul al II-lea din 2024, a comenzii grupării navale permanente NATO SNMCMG2, a suplimentării contribuției la Operația KFOR cu o companie de manevră și la Operația EUFOR ALTHEA cu o companie de stat major și deservire, plus cosubunități de protecție a forței la misiunile EUTM RCA și MINUSCA, respectiv cu instructori la Operația INTERFLEX și la misiunile UE în sprijinul Ucrainei (EUAM și EUMAM UA). Posturile permanente în străinătate din structurile de comandă ale NATO și UE, alocate României, au fost asigurate conform angajamentelor.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării (CSAT) a aprobat solicitările suplimentare ale Ministerului Apărării Naționale pentru Misiunea NATO de asistență în domeniul securității și instruirii, în sprijinul Ucrainei (NSATU). De asemenea, a fost aprobată integrarea unui contingent militar al Republicii Moldova în cadrul contribuției Armatei României la operația EUFOR ALTHEA și participarea la operațiunile internaționale desfășurate pe fondul crizei de securitate din Marea Roșie, respectiv Grupul operativ pentru combaterea minelor marine din Marea Neagră – MCM BLACK SEA și operația EUNAVFOR ASPIDES.

II.2. Asigurarea capabilităților asumate în cadrul NATO și UE

Ministerul Apărării Naționale a susținut afirmarea rolului Uniunii Europene ca furnizor de securitate la nivel global, printr-o implicare mai activă în gestionarea crizelor din vecinătatea estică și sudică. Acest demers a fost realizat cu respectarea principiului complementarității cu NATO și evitarea suprapunerilor instituționale.

În cadrul reuniunilor miniștrilor apărării din UE, Ministerul Apărării Naționale a susținut constant necesitatea consolidării și extinderii sprijinului acordat Ucrainei, poziție aliniată intereselor naționale de securitate. De asemenea, în contextul unei viziuni extinse asupra securității în regiunea Mării Negre, România a pledat pentru alocarea de fonduri EPF și pentru Republica Moldova, în vederea întăririi capacității sale de apărare și creșterii rezilienței instituționale.

Un alt domeniu prioritar pentru Ministerul Apărării Naționale a fost mobilitatea militară. În acest sens, au fost semnate Scrisori de Intenție pentru armonizarea coridoarelor de mobilitate militară între România, Bulgaria și Grecia (în marja Summitului NATO de la Washington, iulie 2024), respectiv între România, Bulgaria și Turcia (în marja reuniunii miniștrilor apărării NATO de la Bruxelles, octombrie 2024). De asemenea, România a semnat documentul de accedere la Coridorul VIII pan-european (semnat de Albania, Bulgaria, Italia, Macedonia de Nord la Summitul NATO de la Washington), în marja aceleiași reuniuni.

În cadrul procesului NATO de planificare a apărării (*NATO Defence Planning Process – NDPP*), anul 2024 a marcat progrese importante în derularea a trei etape distincte: etapa I, dedicată analizei planurilor și capabilităților pentru apărare (*Review Results*), aferente ciclului anterior de planificare, etapa a II-a, privind stabilirea cerințelor (*Determine Requirements*), a fost de asemenea încheiată și a culminat cu debutul etapei a III-a, referitoare la repartizarea cerințelor și stabilirea obiectivelor (*Apportion requirements and set targets*), aferente ciclului actual de planificare.

Inițiată în primăvara anului 2023, etapa a V-a a NDPP a vizat analiza progreselor înregistrate în cadrul programelor de investiții pentru capabilitățile asumate prin Pachetul de Ținte 2021 (TC21), evaluarea resurselor umane și financiare, precum și pregătirea pentru ciclul următor de planificare și stabilirea viitoarelor obiective din cadrul Pachetului de Ținte 2025 (TC25). În baza documentelor agreeate, această etapă a fost finalizată prin aprobarea *Raportului privind capabilitățile pentru apărare 2023/2024*, în cadrul reuniunii ministeriale NATO din iunie 2024.

Etapa a II-a, desfășurată la nivelul Comandamentelor Strategice, s-a încheiat în data de 15.03.2024, prin aprobarea *Cerințelor Minime de Capabilități 2024 (MCR24)*.

Etapa a III-a, aflată în desfășurare, vizează repartizarea Cerințelor Minime, sub forma Țintelor de Capabilități, către aliați (în mod individual sau în cadru multinațional) și către entități NATO. Procesul are la bază principiile repartizării echitabile și provocării rezonabile. Finalizarea etapei va consta în aprobarea Pachetului de Ținte 2025 (TC25) în cadrul reuniunii miniștrilor apărării din iunie 2025.

O componentă a contribuției României la implementarea inițiativelor NATO o constituie proiectele de cooperare în domeniul dezvoltării capabilităților pentru apărare. În acest sens, se evidențiază participarea României la Forța Aeropurtată NATO de Avertizare Timpurie și Control (NAEW&C), un exemplu elocvent de cooperare multinațională. Reprezentarea Ministerului Apărării Naționale în structurile de guvernare ale Organizației pentru Managementul Programului NAEW&C (NAPMO) a fost asigurată, în comun, de către Statul Major al Forțelor Aeriene (în cadrul Comitetului Director) și de către Departamentul pentru politica de apărare, planificare și relații internaționale (în Comitetul pentru politici și finanțe).

De asemenea, pentru asigurarea funcționalității acestora, România a susținut strategia de dezvoltare a Alliance Future Surveillance and Control (AFSC) pentru implementare imediată. Proiectul memorandumului de înțelegere a ajuns la a patra versiune, iar calendarul programului converge către semnarea, în anul 2025, a unui acord multinațional pentru achiziția de echipamente. Acest acord va fi susținut de un contract cu industria, ce include sprijinul inițial pentru operare.

La Summitul NATO de la Washington, ministrul apărării naționale a semnat memorandumul de înțelegere aferent programului „Supraveghere persistentă din spațiu la nivel aliat (*Alliance Persistent Surveillance from Space – APSS*)”. Acest program își propune dezvoltarea unei constelații virtuale de sateliți și integrarea unor servicii dedicate, bazate pe date satelitare de tip JISR.

Totodată, în cadrul reuniunii miniștrilor apărării din octombrie 2024, ministrul apărării naționale a semnat Scrisoarea de Intenție pentru participarea la inițiativa de extindere a flotei Programului Capabilitatea NATO de supraveghere terestră (capabilitatea de cercetare pentru NISRF – NATO ISR Force aferentă programului AGS – Alliance Ground Surveillance), prin Agenția NATO pentru Sprijin și Achiziții (NSPA). Fără a implica un angajament legal sau financiar, demersul constituie punctul de plecare pentru elaborarea unui memorandum între statele participante.

Pe parcursul anului 2024, DPAPRI a reprezentat România în Comitetul Director al Programului NATO pentru managementul transportului strategic aerian (NAM PB), precum și în conducerea Comitetului pentru politici și finanțe (NAM PFC), contribuind deopotrivă la îndeplinirea obiectivelor politicii de apărare în cadrul organizațiilor internaționale și la asigurarea resurselor pentru nevoile de transport strategic aerian ale Ministerului Apărării Naționale. La nivelul Comitetului Director al Capabilității de transport strategic aerian (SAC SB) și al Comitetului Consultativ al Capabilității de transport aerian strategic (SAC AC), reprezentarea națională este asigurată de Direcția logistică a Statului Major al Apărării.

România s-a implicat activ și în Programul NATO de Investiții în Securitate (NSIP), coordonat la nivel strategic de DPAPRI, pentru asigurarea finanțării proiectelor derulate.

În aprilie 2024, cu ocazia celui de al treilea ciclu (2023-2024) al Procesului de analiză coordonată anuală a apărării (CARD), s-a desfășurat Reuniunea bilaterală între Secretariatul CARD și experți din Ministerul Apărării Naționale, unde profilul României a fost evaluat în contextul promovării unei abordări integrate a apărării la nivel european.

În cadrul reuniunii Comitetului Director al Agenției Europene de Apărare (EDA), desfășurată în data de 19.11.2024, miniștrii apărării statelor membre au aprobat *Raportul CARD 2024*. Raportul oferă o imagine cuprinzătoare a capacităților de apărare ale Uniunii Europene și scoate în evidență potențialul de colaborare la nivel european. Pentru proiectele în care a fost identificat un număr semnificativ de state membre interesate, EDA a propus completarea Raportului CARD cu scrisori de intenție. În acest sens, România a semnat scrisoarea de intenție pentru domeniile *Integrated Air and Missile Defence* și *Loitering Munitions*.

II.3. Implicarea în procesele decizionale din cadrul Alianței Nord-Atlantice

România a susținut, în toate forumurile alianței, consolidarea dialogului politic și cooperarea practică cu partenerii din regiunea extinsă a Mării Negre. S-a pledat pentru întărirea și diversificarea sprijinului aliat neletal, indispensabil pentru aplicarea Pachetului Cuprinzător de Asistență revizuit pentru Ucraina, și pentru extinderea suportului acordat partenerilor NATO vulnerabili la acțiunile agresive ale Federației Ruse, prin intermediul pachetelor revizuite de consolidare a capacităților de apărare ale Republicii Moldova, Georgiei și Bosniei și Herțegovina.

În anul 2024, importanța strategică a regiunii Mării Negre a fost confirmată în Declarația Summitului NATO de la Washington și reafirmată permanent de România în dialogul strategic purtat cu partenerii internaționali în domeniul apărării. De asemenea, au fost finalizate proiectele cu aliații vizând consolidarea securității în regiune. Astfel, România și Bulgaria au înființat Comandamentul Regional de Componentă de Operații Speciale (*Regional Special Operations Component Command/R-SOCC*), iar împreună cu Bulgaria și Turcia a fost constituit Grupul operativ pentru contracararea amenințării minelor navale în Marea Neagră (*Mine Counter Measures/MCM Black Sea*), cu posibilitatea participării statelor Aliate ne-riverane.

În paralel, prin eforturi conjugate ale Ministerului Apărării Naționale și Ministerului Afacerilor Externe, în anul 2024, România a continuat aplicarea măsurilor aliate de vigilență sporită (eVA), în special pe teritoriul național. Acest fapt a favorizat o prezență aliată constantă în sprijinul securității regionale, prin misiuni de poliție aeriană întărită/eAP și exerciții comune.

Un moment de vizibilitate strategică l-a reprezentat vizita în România a Asistentului secretarului general NATO pentru politica de apărare și planificare și a Comitetului NATO pentru politica de apărare și planificare, în perioada 27 – 30.10.2024, în garnizoanele București, Sibiu, Cincu, Bran, Brașov și Borcea. Vizita a fost o oportunitate importantă pentru evidențierea eforturilor României și ale aliaților prezenți pe teritoriul național în direcția consolidării posturii de apărare și descurajare în actualul context de securitate.

II.4. Proiectele NATO („Smart Defence“), UE (EDA, PESCO, EDF) și multilaterale („Framework Nation Concept“)

În cadrul inițiativei Gruparea Națiunilor Cadru coordonată de Germania (*Framework Nation Concept – DEU FNC*), România s-a implicat pe două paliere: constituirea de mari unități/unități multinaționale terestre și aeriene, respectiv colaborarea în cadrul a 11 proiecte pentru dezvoltarea în comun a capacităților (la 5 cu statut de *Participant* și 6 de *Observer*).

Ca urmare a invitației partenerului italian, începând cu anul 2024, România participă cu statut de „Observer” la inițiativa Gruparea Conceptul Națiunilor Cadru condusă de Italia (*Framework Nations Concept Grouping led by Italy – ITA FNC*), forum ce oferă oportunități pentru dezvoltarea capacităților necesare completării listei cu forțe și mijloace pentru planul regional de sud-est (RP-SE), prin crearea unui cadru multinațional dedicat instruirii, testării capacității operaționale, creșterii interoperabilității, a capacității de dislocare și sprijinului logistic.

România a participat la programele multinaționale ce vizează utilizarea adecvată a resurselor alocate pentru apărare, în cadrul inițiativei NATO „Smart Defence” (SD). Potrivit raportului din 31.01.2024, România participă la 7 proiecte SD din totalul de 17 incluse în pilonul 1 și la 1 proiect din cele 5 prezentate în pilonul 2.

România își menține interesul pentru implicarea în soluții de cooperare multinațională (*multinational solutions*) propuse de Comandamentul Aliat pentru Transformare (ACT), ca mijloc de susținere a implementării angajamentelor asumate prin pachetele de ținte de capacități TC21 și, ulterior, TC25, pachet care urmează să fie aprobat în cadrul reuniunii ministeriale NATO din iunie 2025. Ministerul Apărării Naționale a întreprins demersuri pentru participarea la proiectele de mare vizibilitate (HVPs) dezvoltate în format aliat, precum cele referitoare la mobilitate-contramobilitate (Mob-CMob HVP), munițiile cu rol decisiv în luptă (ABDM, LBDM și NBDM HVPs) și depozitele de muniții (MAWI HVP).

Cooperarea structurată permanentă (PESCO) – un cadru consolidat de colaborare al Politicii de Securitate și Apărare Comună (PSAC) – contribuie la dezvoltarea coerentă și eficientă a capacităților europene de apărare, prin evitarea duplicărilor și optimizarea resurselor.

O atenție deosebită a fost acordată implementării inițiativelor UE în domeniul apărării (Cooperarea Structurată Permanentă/PESCO, Procesul de Analiză Coordonată a Apărării/CARD, Fondul European de Apărare/EDF), cu accent pe operaționalizarea celor două proiecte PESCO coordonate de România – Poligon de instrucție pentru apărarea CBRN/*Defence Training Range* (CBRND TR) și Rețeaua centrelor de scufundări din UE/*EU Network of Diving Centres* (EUNDC).

Evaluarea Planului național privind angajamentele PESCO/PNI, actualizat în martie 2024, a evidențiat că România continuă să înregistreze progrese solide în îndeplinirea obiectivelor asumate.

În privința dezvoltării capacităților de apărare în cadrul Uniunii Europene, România a contribuit prin eforturile de conectare a industriei naționale de profil și a unităților de cercetare-dezvoltare-inovare la programele și proiectele cu finanțare europeană nerambursabilă.

Astfel, în cadrul programelor precursoare Programului european pentru industria de apărare (EDIP), România a fost declarată ca parte câștigătoare în două consorții: primul, axat pe construirea unei fabrici de pulberi în România (ROMARM SA împreună cu Rheinmetall), al doilea, pe achiziționarea de sisteme antiaeriene cu rază scurtă de acțiune (rachete MISTRAL, alături de alte state în cadrul proiectului coordonat de Franța).

Prin Fondul European de Apărare (EDF), Comisia Europeană finanțează, în premieră, investițiile comune în cercetare-dezvoltare pentru tehnologii și echipamente necesare apărării și sprijină întreg ciclul de dezvoltare, de la faza de cercetare până la realizarea prototipului pentru noile echipamente militare.

În prezent, Ministerul Apărării Naționale sprijină 31 proiecte lansate în cadrul apelurilor EDF 2021-2023, la care participă entități din România. Mai mult, Ministerul Apărării Naționale și-a exprimat susținerea pentru 25 propuneri de proiecte lansate în cadrul apelului EDF din anul 2024 (7 proiecte de dezvoltare de capacități și 18 proiecte de cercetare).

III. PARTENERIATELE STRATEGICE ȘI RELAȚIA CU ALTE ORGANISME INTERNAȚIONALE

III.1. Parteneriatele strategice

Parteneriatele strategice îndeplinesc un rol crucial în preservarea stabilității regionale. Ele ajută România să-și întărească forța militară și să dezvolte capacități eficiente de descurajare și apărare.

Astfel, prin consolidarea dialogului politico-militar și a cooperării aplicate cu partenerii strategici, prin participarea consistentă a militarilor din aceste țări la activitățile, proiectele, programele și inițiativele cu valențe de securitate derulate pe teritoriul național, România contribuie la întărirea posturii de apărare pe Flancul Estic al NATO.

Pornind de la aceste direcții, s-a urmărit consolidarea Parteneriatului Strategic cu SUA – un pilon esențial al arhitecturii de politică externă și de securitate al României –, au fost promovate extinderea și întărirea celorlalte parteneriate strategice și au fost aprofundate relațiile de cooperare cu actorii internaționali relevanți.

Importanța cooperării și relația privilegiată româno-americană în domeniul apărării s-au reflectat, în anul 2024, în avansarea proiectelor și inițiativelor comune, în conformitate cu liniile de acțiune din Foaia de parcurs privind cooperarea SUA-România în domeniul apărării pentru perioada 2020-2030. Această evoluție s-a concretizat prin întâlniri periodice și consistente la nivel înalt, pe fondul implicațiilor războiului din Ucraina. Runde anuale ale Dialogului Strategic ROU-SUA, reuniunile Grupului la nivel înalt în domeniul apărării sunt repere ale dialogului bilateral România-SUA. Pe palierul operațional, anul 2024 s-a distins prin contribuția SUA cu forțe și capacități menite să consolideze capacitatea de apărare a României în fața amenințărilor de tip UAS, derularea proiectelor aplicate de cooperare, sprijinul acordat Ucrainei și Republicii Moldova sau continuarea lucrărilor de modernizare a facilităților puse la dispoziția forțelor SUA în România.

Dialogul politico-militar cu SUA s-a manifestat la cel mai înalt nivel între conducerea Ministerului Apărării Naționale și oficiali americani. În acest sens, se pot menționa: întrevederea ministrului apărării naționale cu secretarul de stat adjunct James O'Brien (aprilie – București); convorbirea ministrului apărării naționale cu secretarul apărării american, Lloyd J. Austin III (aprilie, august); întrevederea șefului apărării cu Comandantul Suprem al Forțelor Aliate în Europa și Comandant al USEUCOM, Gl. Christopher Cavoli (ianuarie); întrevederi periodice cu ambasadoarea SUA la București și reprezentanții Ambasadei; reuniunea Grupului de lucru Româno-American pentru discuții bilaterale de stat major între reprezentanții Ministerul Apărării Naționale și USEUCOM (Bilateral Staff Talks/BST, septembrie – București) – cu acest prilej, a avut loc și Masa rotundă privind Asistența de Securitate pentru Republica Moldova (*Moldova Security Assistance Roundtable/M-SAR*) în vederea acordării sprijinului necesar în domenii precum politica de apărare, planificarea apărării sau dezvoltarea capabilităților Armatei Naționale.

Contribuția SUA la dezvoltarea și modernizarea capabilităților Armatei României s-a menținut și în 2024, aceasta materializându-se inclusiv prin desfășurarea unor exerciții comune, cu impact major asupra creșterii nivelului de interoperabilitate.

În iunie 2024, Armata Statelor Unite a transformat *Army Support Activity – Black Sea* în *US Army Garrison (USAG) Black Sea*, marcând astfel înființarea primei garnizoane americane în România și Bulgaria.

USAG Black Sea, a noua garnizoană a Armatei SUA în Europa și a 81-a la nivel global, gestionează cinci locații în ambele țări, inclusiv Baza Mihail Kogălniceanu. Această dezvoltare întărește prezența militară americană în regiunea Mării Negre și subliniază angajamentul SUA față de securitatea aliaților săi din această zonă.

Găzduirea, de către România, a sistemului de apărare împotriva rachetelor balistice al SUA rămâne una dintre cele mai importante realizări ale Parteneriatului Strategic cu SUA. Componenta Aegis Ashore din cadrul Bazei de la Deveselu reprezintă un reper esențial al angajamentului SUA în regiune, constituind un element critic al sistemului de apărare împotriva rachetelor balistice al NATO.

S-au asigurat resursele necesare pentru modernizarea infrastructurii militare necesare desfășurării activităților forțelor SUA în România, în special pentru Bazele Aeriene de la Mihail Kogălniceanu și Câmpia Turzii, dar și facilitățile de instruire de la Babadag și Cincu, în scopul adaptării acestora la noile misiuni și capabilități aliate.

O altă linie de efort extrem de importantă pentru România, în planul relației cu SUA, a constituit-o concretizarea demersurilor, inițiate la nivelul autorităților de la Washington, privind elaborarea Strategiei SUA la Marea Neagră.

În relația cu Franța, dialogul politico-militar a înregistrat un trend ascendent, impulsivat de înființarea în 2022 a Grupului aliat de luptă din România sub comandă franceză. Parteneriatul strategic cu Franța a rămas centrat pe implementarea măsurilor care privesc postura de descurajare și apărare pe Flancul Estic al NATO. În anul 2024, au avut loc frecvente întâlniri la nivelul conducerii ministerelor celor două state, fapt care a contribuit la consolidarea relației de cooperare în domeniul apărării dintre cele două armate.

Dialogul strategic româno-francez a fost dominat în cursul anului 2024 de două momente importante. Primul a fost reprezentat de reluarea, după o pauză de aproximativ 3 ani, a dialogului în format 1+1, în marja Black Sea and Balkans Security Forum, agenda discuțiilor cuprinzând aspecte referitoare la situația de securitate regională, sprijinul pentru Ucraina și Republica Moldova, cooperarea bilaterală cu accent pe Grupul aliat de Luptă din România, respectiv cooperarea în domeniul tehnico-militar. Finalul anului a fost marcat de vizita ministrului apărării naționale, în Franța, în cadrul delegației Prim-ministrului.

Relația bilaterală cu Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord a fost impulsivă de semnarea Acordului de cooperare în domeniul apărării. Dialogul strategic politico-militar a fost marcat de întâlnirile la nivel de ministru în cadrul vizitei de lucru a delegației conduse de Prim-ministrul României la Londra sau primirea, la București, a ministrului britanic al apărării pentru înzestrare. În 2024, prioritățile de cooperare cu acest partener strategic, la nivelul Ministerului Apărării Naționale, s-au concentrat în principal pe aprofundarea relației în asigurarea obiectivelor subsumate posturii NATO la Marea Neagră și sprijinului în diferite formate, pentru partenerii Ucraina și Republica Moldova. Pe aceste coordonate, s-au promovat dialogul și contactele structurate și constante în abordarea temelor de interes strategic vizând: situația și formulele de cooperare în asigurarea securității la Marea Neagră; participarea Marii Britanii la misiuni de poliție aeriană (eAP) în România (aprilie-iulie 2024); actualizarea cadrului juridic de cooperare bilaterală în domeniul apărării; dezvoltarea cooperării în sprijinul R. Moldova; proiectele de cooperare în asigurarea sprijinului substanțial și persistent pentru Ucraina – dezvoltarea Centrului Regional de Instruire în Domeniul Maritim din România (*Maritime Regional Training Hub/MRTH*), menținerea eforturilor sub egida operației INTERFLEX.

În relația cu Republica Turcia, partener strategic al României și cel mai important aliat regional din cadrul NATO, anul 2024 a cunoscut o evoluție consistentă a cooperării, atât în format bilateral, cât și multinațional, materializat în special prin dinamismul dialogului politico-militar, prin frecvența exercițiilor bilaterale, dar și prin intensificarea cooperării tehnico. La nivelul contactelor, se remarcă Ședința Interguvernamentală România-Turcia desfășurată la Ankara, ocazie cu care a fost semnată Declarația politică privind înființarea Consiliului de Cooperare Strategică la Nivel Înalt. Printre principalele repere operaționale se află lansarea și activarea, alături de Bulgaria, a inițiativei Mines Countermeasures Black Sea (*MCM Black Sea*).

În 2024, Republica Moldova a menținut ritmul susținut de aliniere la comunitatea europeană, prin deschiderea oficială a negocierilor de aderare (iulie 2024). Parteneriatul strategic cu Republica Moldova a fost marcat de semnarea, cu ocazia vizitei Președintelui României în Republica Moldova, în data de 31.08.2024, a Declarației comune a Președintelui României și a Președintelui Republicii Moldova cu privire la cooperare bilaterală pentru consolidarea rezilienței Republicii Moldova. În planul dialogului bilateral, s-au remarcat vizita șefului Statului Major al Apărării la Chișinău, desfășurarea Comisiei militare mixte româno-moldovene, la nivel de secretar de stat și întrevederea bilaterală dintre miniștrii apărării în marja *Black Sea and Balkans Security Forum*. Pe fondul războiului din Ucraina, Ministerul Apărării Naționale a continuat promovarea constantă, în cadrul dialogului cu aliații și partenerii, a necesității sprijinului parcursului european al Republicii Moldova și consolidarea capacităților de apărare și reziliență ale acestui stat.

Polonia a rămas un aliat cheie și un partener strategic esențial pentru România, în special pentru consolidarea posturii aliate de descurajare și apărare. Întrevederile la cel mai înalt nivel, inclusiv co-prezidarea reuniunilor din cadrul Inițiativei București 9 (B9) și dialogul strategic în format 2+2 (Ministerul Apărării Naționale-Ministerul Afacerilor Externe) reprezintă o dovadă concretă a angajamentului reciproc pentru securitatea Flancului Estic și a cooperării bilaterale, cele două țări manifestând un interes comun în aprofundarea colaborării în domeniul apărării, în special împotriva amenințărilor convenționale și hibride și a sprijinului pentru Ucraina.

După semnarea, în anul 2023, a Declarației de Parteneriat Strategic dintre România și Republica Bulgaria, cooperarea în format bilateral s-a dezvoltat constant, fiind notate lansarea, alături de Turcia a inițiativei MCM Black Sea sau lansarea în comun a Comandamentului Regional de Componentă de Operații Speciale din regiunea Mării Negre – HQ R-SOCC. De asemenea, în marja ministerialei NATO (17-18.10.2024), miniștrii apărării au semnat Scrisoarea de intenție a coridorului de mobilitate militară Turcia-Bulgaria-România.

Pe fondul dinamicii relațiilor bilaterale și al contextului de securitate, în cadrul cooperării cu Regatul Spaniei se remarcă misiunea de Poliție Aeriană din România (iulie-decembrie), contribuția, începând cu luna noiembrie, la Grupul de Luptă al NATO (*Forward Land Forces Battle Group/FLF BG*) sub comanda Franței, precum și continuarea prezenței cu capabilități de supraveghere aeriană.

Dialogul cu Germania s-a intensificat pe parcursul anului 2024. Sub coordonarea Ministerului Afacerilor Externe, a fost elaborat, sub forma unui angajament politic reciproc, Planul de Acțiune pentru consolidarea relațiilor bilaterale. În cadrul documentului, un capitol important a fost rezervat cooperării în domeniul apărării. De asemenea, a fost promovată importanța întăririi cooperării în domeniul apărării Uniunii Europene și necesitatea consolidării dialogului structural în format 2+2 (Ministerul Afacerilor Externe /Ministerul Apărării Naționale) și în format 1+1, dedicat apărării, inclusiv la nivel de director pentru politica de apărare. Pe acest fond, s-a desfășurat la Berlin, în perioada 10-12.11.2024, o nouă rundă privind discuțiile aplicative de stat major, de tip Bilateral Staff Talks, și au fost convenite prevederile Planului de Acțiune al Parteneriatului privilegiat România-Germania.

În noul context internațional de securitate și în linie cu politica NATO față de partenerii din Indo-Pacific, în anul 2024, au fost continuate demersurile de consolidare a parteneriatelor strategice cu Japonia și Coreea de Sud pe dimensiunea de apărare. Dialogul cu Republica Coreea s-a concretizat prin încheierea Acordului interguvernamental de cooperare în domeniul apărării, semnat la Seul, în aprilie 2024. Atenția a fost concentrată în special pe stimularea cooperării tehnico-militare și în domeniul industriei de apărare, dar și apărarea cibernetică, amenințăările hibride, reziliență, informații și medicină militară. Noul cadru de cooperare a fost marcat de vizita ministrului coreean al apărării la București, în iulie 2024, deschiderea birourilor atașaturilor apărării (București-iulie 2024 și Seul noiembrie-decembrie 2024) și contactele la nivelul forțelor terestre (septembrie 2024, la București).

Dialogul bilateral cu Japonia a urmărit implementarea obiectivelor pe componenta apărării, subsumate Declarației privind Parteneriatul Strategic dintre România și Japonia, adoptată la Tokio, în martie 2023. Pe parcursul anului 2024, s-a menținut o relație politico-militară consistentă, cu rezultate semnificative,

evidențiate de noua rundă a consultărilor la nivelul directorilor generali pentru apărare și ai șefilor forțelor terestre, desfășurată la București, în septembrie 2024.

Adițional liniilor de efort menționate în cadrul relaționărilor bilaterale subsumate parteneriatelor strategice, anul 2024 a marcat o dinamizare a relațiilor bilaterale de cooperare pe dimensiunea apărării cu alți aliați (ex. Regatul Țărilor de Jos, Norvegia) și parteneri (ex. India). În relația cu Norvegia, s-a finalizat livrarea aeronavelor F16 aferente primei escadrile, urmând ca ultima escadrilă să fie livrată în anul 2025. În relația cu India, în 2024 a fost urmărită implementarea prevederilor din Acordul de cooperare, inaugurat la București cu ocazia Comitetului mixt româno-indian.

Dialogul și cooperarea în domeniul apărării cu Regatul Țărilor de Jos a evoluat semnificativ, nivelul de maturitate al relației bilaterale fiind evidențiat de intensitatea și substanța contactelor, urmărind contribuția olandeză la eforturile aliate de vigilență sporită la Marea Neagră, instruirea piloților români de F16 și sprijinul pentru Ucraina. Subsumat acestor eforturi au fost materializate perspectivele pentru continuarea funcționării Centrului de Instruire F16 din România și după 2025. Mai mult, s-a semnat, în 12 decembrie 2024, la Haga, la nivelul miniștrilor apărării, Scrisoarea de Intenție privind transferul aeronavelor F16 olandeze către centrul de instruire de la Borcea.

Formatul B9 a continuat să își desfășoare reuniunile la diferite niveluri, ca platformă de consultări pe aspectele regionale de importanță majoră pentru securitatea aliaților din Flancul Estic, în vederea promovării unitare la nivel aliat a intereselor comune de securitate. În data de 18 septembrie 2024, a avut loc la București o nouă reuniune a miniștrilor apărării din statele membre ale Inițiativei B9, cu participarea reprezentanților SUA. Reuniunea a reprezentat o oportunitate pentru armonizarea pozițiilor statelor B9 cu privire la provocările de securitate generate de ultimele evoluții ale războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, cât și cu privire la modalitățile de implementare a deciziilor aliate luate la Summitul NATO de la Washington, în vederea consolidării posturii de apărare și descurajare. Au fost armonizate pozițiile statelor membre B9, în pregătirea reuniunii miniștrilor apărării din statele membre NATO din 17-18 octombrie 2024, fiind adoptată o declarație comună a miniștrilor apărării prin care s-a evidențiat necesitatea adoptării unui răspuns colectiv la incursiunile repetate ale dronelor Federației Ruse în spațiul aerian al NATO și împotriva amenințărilor hibride care sunt în creștere, pe întregul Flanc Estic.

III.2. Organizația Națiunilor Unite (ONU) și Organizația pentru Cooperare și Securitate în Europa (OSCE)

În relațiile cu ONU și OSCE, România a continuat eforturile de participare la misiunile și operațiile derulate sub umbrela celor două organizații, în scopul creșterii vizibilității și rolului statului român în prevenirea, menținerea și impunerea păcii.

Ministerul Apărării Naționale a implementat Rezoluțiile ONU referitoare la misiunile de menținere a păcii, precum și recomandările de îmbunătățire a sprijinului acordat de către statele membre, sancțiunile internaționale și angajamentele asumate.

În anul 2024, Armata României a participat în cadrul următoarelor misiuni: Misiunea ONU de stabilizare în Republica Democrată Congo – MONUSCO; Misiunea ONU în Sudanul de Sud – UNMISS; Misiunea ONU de administrare interimară în Kosovo – UNMIK; și Misiunea ONU de observare din India și Pakistan – UNMOGIP. În plus, Ministerul Apărării Naționale și-a menținut contribuția cu un expert în cadrul secretariatului ONU de la New York. Totodată, s-a urmărit respectarea dezideratului ONU care stipulează ca cel puțin 15% din totalul personalului participant la misiunile desfășurate sub egida organizației să fie de gen feminin.

„Femeile, pacea și securitatea” (Women Peace and Security – WPS). În perioada de referință, România, prin Ministerul Apărării Naționale, a exercitat pentru încă un an rolul de co-președinte al rețelei punctelor focale naționale WPS. De asemenea, au fost elaborate și aprobate *Strategia națională privind implementarea*

Rezoluției 1325 (2000) a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite – “Femeile, pacea și securitatea”, pentru perioada 2024-2028, respectiv *Planul Național de Acțiune privind femeile, pacea și securitatea* pentru perioada 2024-2028. În paralel, au fost continuate demersurile pentru implementarea, în procesul de instruire a forțelor, a prevederilor rezoluțiilor CS al ONU nr. 1325 (2000), nr. 2272 (2016) – Combaterea abuzurilor și exploatarei sexuale, nr. 1265 (1999) și nr. 1296 (2000) – Protecția civililor și copiii în conflictele armate. În același timp, a fost menținut nivelul ridicat de pregătire al structurilor alocate în cadrul Sistemului ONU de gestionare a capabilităților pentru operații de menținere a păcii – UN Peacekeeping Capabilities Readiness System (UN PCRS).

În relația cu OSCE, în pofida funcționării deficitare a instrumentelor arhitecturii europene de securitate, Ministerul Apărării Naționale a continuat implementarea prevederilor stipulate în tratatele, convențiile și acordurile la care România este parte semnatară. Aceste documente vizează controlul armamentelor convenționale, respectiv sporirea încrederii și a securității în Europa.

Referitor la Tratatul privind Cerul Deschis (TCD), România a executat două zboruri de observare Cer Deschis din cota sa activă, unul deasupra teritoriului Bosniei și Herțegovinei împreună cu Spania, Portugalia și BENELUX, la conducerea misiunii fiind partenerul spaniol, și al doilea deasupra Georgiei, împreună cu Danemarca, Norvegia și Cehia, sub conducerea partenerului danez. De asemenea, România a executat un zbor de observare Cer Deschis de antrenament, împreună cu Franța și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, deasupra teritoriului acesteia din urmă, și un altul, împreună cu Norvegia și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, deasupra teritoriului Portugaliei.

Referitor la implementarea prevederilor Documentului de la Viena 2011 (VD 2011), în anul 2024, România a primit o inspecție în zonă specificată condusă de Austria. De asemenea, România a condus o vizită de evaluare în Azerbaidjan, împreună cu inspectori invitați din Italia și Finlanda, o inspecție în zona specificată în Georgia, cu inspectori invitați din Spania și Statele Unite ale Americii, și o inspecție în zona specificată pe teritoriul Confederației Elvețiene, executată împreună cu inspectori invitați din Spania și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. România a mai participat cu inspectori la o inspecție în zona specificată pe teritoriul Serbiei, activitatea fiind condusă de Spania, și la o inspecție în zona specificată pe teritoriul Austriei, condusă de Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. Țara noastră a participat cu observatori la derularea exercițiului militar SPRING STORM 2024, desfășurat în Estonia, precum și la activități ce au avut loc în Suedia, Belgia, Olanda, Luxemburg, Portugalia.

În vederea consolidării cooperării cu Centrul pentru cooperare în domeniul securității (RACVIAC), Ministerul Apărării Naționale a dislocat, în martie 2024, platforma de observare Cer Deschis a României pentru a fi utilizată în cadrul unui modul practic al *Cursului de observare Cer Deschis*.

În paralel, au fost continuate demersurile de sprijinire a rolului unic al OSCE în consolidarea securității și cooperării în Europa.

III.3. Menținerea și consolidarea securității și stabilității regionale

Una dintre prioritățile ce au revenit României, care exercită, în perioada iulie 2023 – iulie 2025, președinția rotațională a Procesului reuniunilor miniștrilor apărării din Europa de Sud-Est (SEDM), a fost aprobarea unui proiect în domeniul rezilienței și stabilirea unui nou nivel de ambiție privind eficientizarea SEEBRIG (South-Eastern Europe Brigade). De asemenea, urmare a aderării Republicii Moldova, cu sprijinul României, ca membru cu drepturi depline în 2023, aceasta a participat la activitățile organizate de SEDM în anul 2024.

Printre activitățile derulate de președinția română a SEDM, se pot enumera:

- planificarea și organizarea reuniunilor Comitetului director politico-militar al Forței Multinaționale de Pace din Europa de Sud-Est (PMSC) și ale Comitetului de coordonare al Procesului reuniunilor miniștrilor apărării din Europa de Sud-Est (SEDM-CC), în luna martie, la Iași, și în luna septembrie, la Constanța;

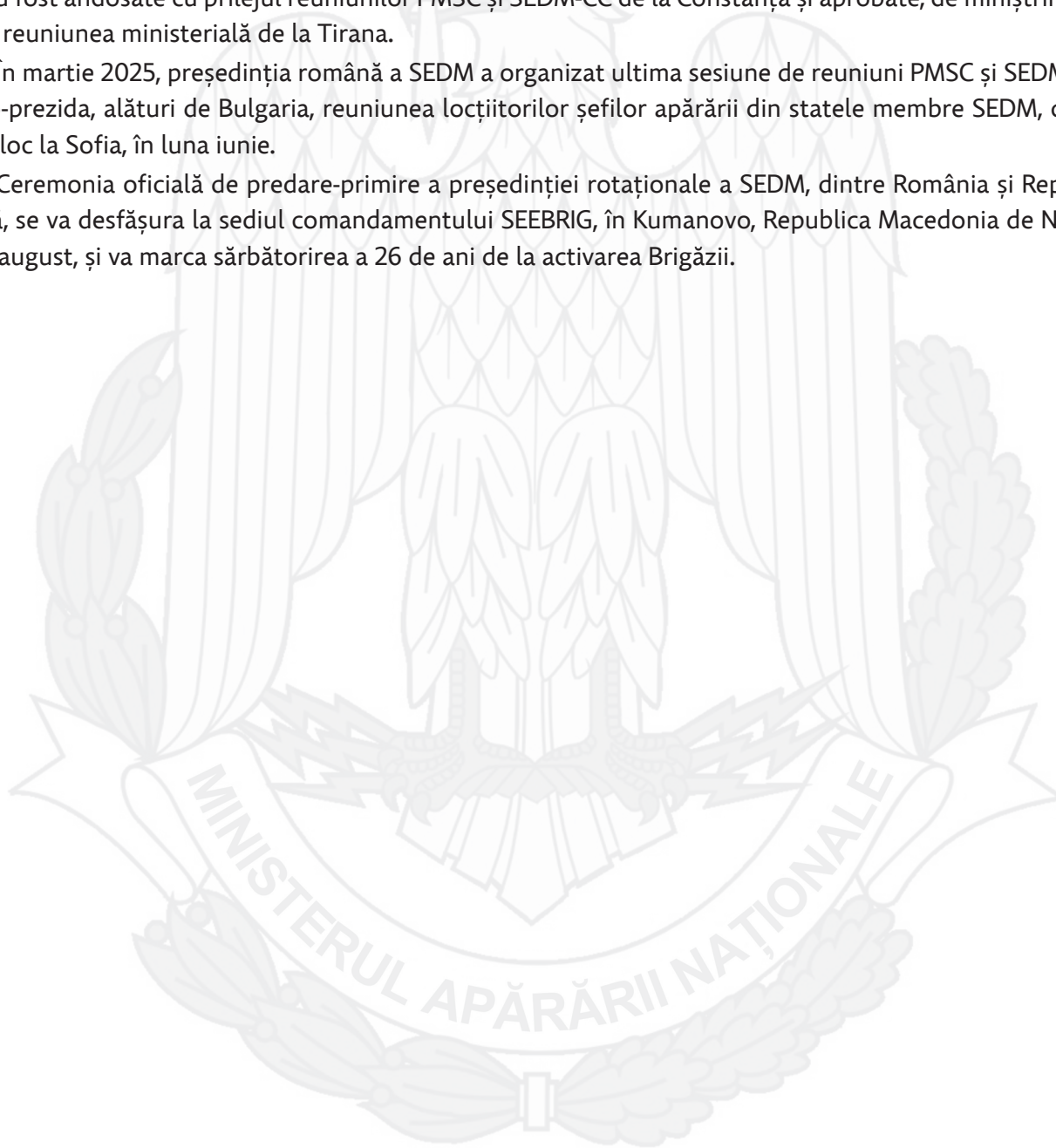
- co-prezidarea reuniunii loțiitorilor șefilor apărării din statele membre SEDM, în luna iunie, la Istanbul;
- reuniunea miniștrilor apărării, în luna noiembrie, la Tirana.

În cadrul reuniunilor, președinția română a SEDM a promovat obiectivele asumate, în special creșterea importanței SEEBRIG – componenta operațională a SEDM – și consolidarea profilului SEDM prin accelerarea proiectelor aflate în derulare și lansarea altora, care să răspundă nevoilor strategice actuale.

În acest sens, s-au depus eforturi pentru aprobarea Conceptului de creștere a relevanței SEEBRIG și a Conceptului proiectului SEDM – *A Platform for Enhancing Member States' Resilience*, promovate de România. Ele au fost andosate cu prilejul reuniunilor PMSC și SEDM-CC de la Constanța și aprobate, de miniștrii apărării, la reuniunea ministerială de la Tirana.

În martie 2025, președinția română a SEDM a organizat ultima sesiune de reuniuni PMSC și SEDM-CC și va co-prezida, alături de Bulgaria, reuniunea loțiitorilor șefilor apărării din statele membre SEDM, care va avea loc la Sofia, în luna iunie.

Ceremonia oficială de predare-primire a președinției rotaționale a SEDM, dintre România și Republica Elenă, se va desfășura la sediul comandamentului SEEBRIG, în Kumanovo, Republica Macedonia de Nord, în luna august, și va marca sărbătorirea a 26 de ani de la activarea Brigăzii.

IV. STAREA OPERAȚIONALĂ A ARMATEI ROMÂNIEI

IV.1. Planificarea apărării

Directiva de planificare a apărării (DPA) 2024-2033 a fost finalizată și aprobată la 01 februarie 2024. Ea reflectă abordările politice și militare, la nivel național și Aliat (TC21), și este elaborată în conformitate cu prevederile Legii nr. 368/2022, Legii bugetului de stat pe anul 2023, Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2020-2024, Programul de guvernare 2023-2024, Carta Albă a Apărării și Strategia militară. Totodată, aici sunt incluse și elementele de planificare asociate implementării capabilităților în cadrul PESCO.

Planul de înzestrare a Armatei României (PIAR) 2025-2034, construit pe ipoteza alocării a 2,5% din PIB pentru apărare și aprobat în CSAT, cu ajustări, la 17.12.2024, a constituit reperul în elaborarea și fundamentarea cheltuielilor de înzestrare propuse prin proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2025, precum și a proiectului DPA 2025-2034.

Programul privind transformarea Armatei României, până în anul 2040 a constituit baza pentru fundamentarea bugetului Ministerului Apărării Naționale pentru anul 2025 și a proiectului DPA 2025-2034. Totodată, în anul 2024, a fost demarat procesul de elaborare a Directivei de planificare a apărării 2025-2034. Documentul a fost actualizat și finalizat pe baza contribuțiilor structurilor cu responsabilități în domeniul planificării apărării și a fost supus analizei și adoptării Consiliului de Planificare a Apărării, fiind aprobat de ministrul apărării naționale în martie 2025.

IV.2. Alocările bugetare destinate apărării

Bugetul Ministerului Apărării Naționale a fost fundamentat și elaborat avându-se în vedere obligația stabilită în cadrul Summitului NATO 2014 din Țara Galilor, prin documentul *The Wales Summit Pledge on Defence Investment* și asumată prin Acordul politic național privind creșterea finanțării pentru apărare din 2015. În plus, Consiliul Suprem de Apărare a Țării a hotărât, la data de 1 martie 2022, și a reconfirmat, în data de 06.07.2023, creșterea procentului din PIB alocat bugetului apărării la minim 2,5%, începând cu anul 2023.

Pentru anul 2024, bugetul în cuantum de 40,06 mld. lei (la toate sursele de finanțare), aprobat prin *Legea nr. 421/2023 (Legea bugetului de stat pe anul 2024)*, cu modificările ulterioare, a reprezentat 2,31% din PIB (1.733,8 mld. lei – PIB estimat conform Proiecției principalilor indicatori macroeconomici din noiembrie 2023, momentul fundamentării Legii bugetului de stat). De asemenea, potrivit hotărârii Consiliului Suprem de Apărare al Țării menționată anterior, în legea bugetului de stat a fost prevăzut art. 44, prin care „creditele bugetare alocate pentru apărare în anul 2024, reprezentând maxim 2,5% din produsul intern brut, se asigură în funcție de stadiul derulării programelor de înzestrare ale Ministerului Apărării Naționale”. Totodată, fondurile repartizate pentru achiziția de echipamente majore, în cuantum de 12,36 mld. lei, respectau angajamentul de alocare a minim 20% pentru achiziția de echipamente majore, acestea reprezentând 30,85% din total. Fondurile pentru cercetare, dezvoltare și inovare, aprobate prin Legea bugetului de stat (614.971 mii lei, incluzând toate sursele de finanțare), au reprezentat 1,54% din bugetul Ministerului Apărării Naționale, iar fondurile utilizate în anul 2024, în cuantum de 433.432 mii lei, reprezintă 1,14% din buget. Diminuarea față de procentul inițial se datorează în principal unei execuții modeste la Sursa G – „Instituții finanțate parțial din venituri proprii”.

Bugetul aprobat a asigurat condițiile pentru creșterea capacității de luptă a marilor unități și unități militare, potrivit obligațiilor asumate în cadrul NATO, prin accelerarea ritmului de înzestrare a Armatei României, creșterea nivelului de instruire, a stării de operativitate a echipamentelor militare, completarea parțială a stocurilor de luptă și creșterea participării la misiuni și operații în afara teritoriului statului român.

Principalele programe de înzestrare, pentru care au fost efectuate plăți substanțiale din fondurile repartizate în anul 2024, sunt: tanc principal de luptă Abrams M1A2 și derivate, sistem de rachete sol-aer cu bătaie mare HSAM – etapa II, transportor blindat pentru trupe 8x8 PIRANHA 5, sistem obuzier cal. 155 mm de nivel batalion, avion multirol F-35A Lightning II și sistem UAS Bayraktar TB2.

Luând în calcul toate sursele de finanțare, execuția bugetară preliminară pe anul 2024 a fost de 38,213 mld. lei, ceea ce reprezintă 2,17% din PIB-ul comunicat de CNSP în luna decembrie 2024, respectiv 1.764,5 mld. lei (2,20% din PIB-ul utilizat la aprobarea legii bugetului de stat, respectiv 1.733,8 mld. lei), iar plățile efectuate reprezintă 95,44% din cheltuielile aprobate prin legea bugetului. Constatăm că a fost depășit pragul de 2% din PIB cheltuieli pentru apărare, pentru prima dată după anul 2020.

Potrivit execuției bugetare preliminare pe anul 2024, ponderea fondurilor alocate achiziției de echipamente majore cu destinație militară a reprezentat 31,36% din total, respectându-se angajamentul de a aloca minim 20% din buget.

IV.3. Resursele umane

În anul 2024, asigurarea cu personal a structurilor militare a continuat să reprezinte principala provocare. Performanța bazată pe competențe a constituit direcția fundamentală pentru procesul de transformare și dezvoltare a capabilităților Armatei României în concordanță cu realitățile politico-militare regionale și globale.

Promovarea, recrutarea și selecția candidaților la profesia militară

Promovarea profesiei militare s-a desfășurat la nivel național, oferta profesională și educațională a Armatei României fiind diseminată în toate mediile de recrutare, atât virtual, cât și prin informarea directă în școli, colegii și în unități militare.

În vederea îndeplinirii cerințelor operaționale ale structurilor militare și asigurării premiselor pentru atragerea unui număr suficient de candidați, procesele de recrutare și selecție a candidaților au fost susținute prin adaptarea cadrului legal conexe, transpuse prin modificarea și completarea actelor normative specifice emise la nivelul Ministerului Apărării Naționale și Statului Major al Apărării.

Față de anul 2023, s-au înscris peste 24.000 de candidați pentru a urma o carieră militară – mai mult cu aproximativ 1.000 de candidați pentru instituțiile militare de învățământ și cursurile de formare inițială, respectiv 6.000 de candidați în plus pentru posturile de soldat și gradat profesionist, în condițiile în care pentru această din urmă categorie au fost organizate trei serii de recrutare și selecție, desfășurate descentralizat.

Pentru școlile de maiștri militari și subofițeri, numărul de candidați a scăzut față de anul 2023, iar pentru a contrabalansa această situație, au fost adoptate măsuri cu caracter temporar privind încadrarea unor funcții vacante de subofițer din structurile subordonate Statului Major al Apărării.

Ca element constant, se menține interesul ridicat pentru admiterea în colegiile naționale militare, numărul locurilor alocate prin planurile de școlarizare fiind menținut la capacitate maximă, pentru al patrulea an consecutiv.

Încadrarea și retenția personalului

Având în vedere că eforturile au fost direcționate pentru îmbunătățirea încadrării cu personal a structurilor care își consolidează capacitatea de luptă până în anul 2026, majoritatea absolvenților promoției 2024 au fost repartizați în aceste unități.

Analizând balanța de intrări și ieșiri, se constată că numărul intrărilor a fost de peste două ori mai mare față de cel al ieșirilor, fiind înregistrate creșteri mai mici în cazul maiștrilor militari, relativ medii în cazul ofițerilor, subofițerilor și civililor și semnificative pentru corpul soldaților și gradaților profesioniști.

În vederea diminuării deficitului de personal, măsurile pe termen scurt au vizat dinamizarea proceselor specifice pentru formarea soldaților și gradaților profesioniști, prin suplimentarea seriilor de formare, intensificarea activităților de recrutare și selecție și cooptarea în acest proces a unităților militare beneficiare.

Pe termen mediu și lung, pe lângă creșterea capacităților de școlarizare a unităților și instituțiilor de învățământ militar proprii, începând cu anul de învățământ 2025-2026 a fost introdusă posibilitatea formării de ofițeri prin școlarizare în cadrul unor instituții civile de învățământ superior potrivit nevoilor Ministerului Apărării Naționale, concomitent cu parcurgerea unor programe de pregătire militară în cadrul academiilor militare, cu acordarea statutului de student militar pe perioada studiilor.

Totuși, oricât de substanțială ar fi creșterea numărului celor intrați în sistem, impactul asupra funcționării structurilor militare este redus în absența unor măsuri eficiente de structurare a entităților organizaționale și de retenție a personalului calificat, care să vizeze dezvoltarea și maximizarea utilizării resursei umane și canalizarea mobilității profesionale în funcție de prioritățile instituției.

Nivelul de încadrare a posturilor permanente în străinătate, alocate României în cadrul NATO Force Structure la finele anului 2024, era de 71%, iar în structurile NATO Command Structure, de 70%. Încadrarea cu personal a misiunilor individuale în comandamente, în teatrele de operații sau misiuni de observatori ONU era de 99%, fiind încadrate 210 dintre cele 215 funcții asumate sau alocate. Ca poziții de vizibilitate, menționăm asumarea de către România la începutul anului 2025 a funcției de *Comandant al misiunii EUFOR Althea* din Bosnia-Herțegovina, prevăzută cu gradul de general-maior, încadrarea, pentru a doua rotație a funcției de *Comandant al misiunii EUTM RCA* din Republica Centrafricană, prevăzută cu gradul de general de brigadă, precum și finalizarea mandatelor pentru funcțiile *SACEUR Regional Adviser for East and South-East*, funcție de general-locotenent, respectiv *Chief of Staff EUFOR Althea*.

În anul 2024, au continuat demersurile de îmbunătățire cantitativă și calitativă a rezervei de mobilizare, fiind vizate instruirea rezervei operaționale, creșterea atractivității serviciului de rezervist voluntar și introducerea unei noi forme de îndeplinire a acestuia, în calitate de „soldat/gradat voluntar în termen”.

Numărul de rezerviști voluntari a atins 60% din plafonul de personal alocat acestei categorii prin Directiva de planificare a apărării 2024-2033.

În cadrul exercițiilor de mobilizare desfășurate în anul 2024, au fost instruiți 7.881 de rezerviști încadrul a 51 structuri de nivel batalion.

IV.4. Educația militară

Anul de învățământ 2023-2024 a fost marcat de apariția Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și a Legii învățământului superior nr. 199/2023, învățământul militar fiind orientat către corelarea și completarea educației formale cu cele informală și non-formală și formarea liderilor militari la toate nivelurile.

Pentru învățământul liceal, principalele preocupări au vizat reglementarea organizării și funcționării colegiilor naționale militare, definirea statutului elevului de colegiu național militar, proiectarea și elaborarea cadrului normativ pentru actualizarea specializării colegiilor naționale militare, precum și elaborarea propunerilor pentru planul-cadru de învățământ, astfel încât viitorii absolvenți să poată răspunde cerințelor și nevoilor de pregătire ale Armatei României.

Pe aceeași linie, pentru învățământul postliceal militar a fost emis Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea școlilor militare de maiștri militari și subofițeri, care reglementează printre altele, drepturile, îndatoririle, recompensele și sancțiunile aplicabile elevilor școlilor militare de maiștri militari

și subofițeri, în acord atât cu prevederile legale și subsecvente aplicabile la nivel național, cât și cu cele aplicabile la nivel departamental, specifice sistemului militar și Ministerului Apărării Naționale.

În privința învățământului superior militar, o direcție importantă de efort la nivel instituțional a vizat integrarea normativă și funcțională a instituțiilor de învățământ superior militar în sistemul de învățământ superior național și în Spațiul European al Învățământului Superior.

În anul 2024, a continuat procesul de creștere a eficienței managementului educațional în învățământul superior, iar prin elaborarea statutului studentului militar au fost definite drepturile și obligațiile studenților militari școlarizați în instituțiile de învățământ superior militar, ale studenților școlarizați în instituții civile de învățământ superior, pentru nevoi ale Ministerului Apărării Naționale, fiind stabilită forma, conținutul și clauzele contractului de studii universitare. La nivelul instituțiilor de învățământ superior militar, au fost revizuite programele de studii de licență, în raport cu Standardele ocupaționale, pentru trecerea acestora la durată de 4 ani și au fost elaborate planurile de învățământ aferente noilor programe de studii.

În perioada de referință, s-a realizat integrarea normativă și funcțională a instituțiilor de învățământ superior militar în sistemul de învățământ superior național și în Spațiul European al Învățământului Superior, prin aderarea Armatei României la Protocolul-cadru de implementare, la nivelul Uniunii Europene, a „Sectoral Qualification Framework For The Military Officer Profession – SQF-MILOF package”.

IV.5. Instrucția și exercițiile în anul 2024

Instrucția

Anul 2024 a reprezentat pentru România trecerea la o nouă abordare a instruirii prin exerciții, o sincronizare cu evenimentele majore de instruire ale Alianței. Introducerea noilor concepte NATO și a noilor politici legate de desfășurarea instrucției și a exercițiilor, precum și alinierea planurilor naționale de apărare la cele aliate, au impus adaptarea planificării exercițiilor pentru realizarea unui nivel ridicat de reacție a forțelor. Astfel, pe parcursul anului s-au desfășurat peste 160 de exerciții naționale și multinaționale, în țară și în spațiul aliat/partener (începând cu nivelul batalion/simulare), la care au participat aproximativ 22.000 de militari români cu peste 4.000 mijloace tehnice și peste 5.000 de militari străini cu aproximativ 480 mijloace tehnice.

Principalele linii de efort ale instrucției au fost direcționate către forțe capabile de un răspuns coerent, întrunit și decisiv, atât la amenințările actuale ale mediului de securitate (inclusiv în spectrul hibrid), cât și în sprijinul populației și al autorităților locale. Un număr de 7.492 SGP au parcurs programul de instruire de bază și specialitate, cu 4.244 mai mulți decât în anul precedent, iar la nivelul rezerviștilor voluntari au fost instruiți 3.391 militari, cu 1.886 mai mulți decât în anul precedent.

Numărul de ore de zbor, de parașutări și de ieșiri pe mare și fluviu a crescut în cursul anului 2024 ca urmare a intensificării activităților de instrucție pentru efectul de descurajare.

Totodată, activitățile de instrucție în sprijinul partenerului strategic cu Republica Moldova (MDA) au crescut semnificativ, fiind executate 14 exerciții în comun.

În paralel, au fost derulate 23 de proiecte majore de dezvoltare a bazei materiale pentru instrucție, 15 dintre acestea fiind finalizate, iar 8 aflându-se în diferite etape de implementare.

Prin găzduirea și participarea la evenimentele de instruire majore în context aliat/parteneriat strategic/regional, România a demonstrat atât capacitatea de a asigura sprijinul națiunii gazdă cât și un nivel ridicat de pregătire operațională.

IV.6. Nivelul capacității de luptă

Obiectivul prioritar al Statul Major al Apărării, pentru anul 2024, a fost creșterea capacității de luptă a Armatei României în vederea executării misiunilor și acțiunilor de supraveghere și avertizare timpurie,

descurajare și contracarare a întregului spectru de acțiuni convenționale și neconvenționale în scopul apărării independenței, suveranității și integrității teritoriale a României, prin efort național, aliat și/sau în cadrul unei coaliții.

Pentru asigurarea reacției imediate la întreg spectrul de amenințări convenționale și neconvenționale, au fost alocate structurile cu nivel ridicat al capacității de luptă din compunerea pachetului de forțe gata de acțiune permanent.

Ridicarea capacității de luptă are caracter anticipativ și permite aducerea unităților militare la un nivel înalt de pregătire și înzestrare, în concordanță cu evoluția amenințărilor din spațiul de interes strategic militar al României, precum și cu rolul și misiunile specifice fiecărei structuri militare.

IV.7. Programe de înzestrare

Ministerul Apărării Naționale a continuat implementarea programelor de înzestrare demarate în anii anteriori, în paralel cu inițierea unor noi programe și achiziții majore de echipamente militare. Acestea sunt menite să susțină procesul de transformare și modernizare a Armatei României corespunzător *Programului Armata României 2040* și a *Planului multianual de înzestrare al Armatei României*.

Noile achiziții contribuie la implementarea pachetului de măsuri de asigurare și adaptare strategică ale *Planului de acțiune al NATO pentru creșterea nivelului de reacție* și sunt în concordanță cu schimbările mediului de securitate de la granițele Alianței.

În anul 2024 a fost obținută aprobarea prealabilă a Parlamentului pentru 1 achiziție, respectiv de „Vehicule amfibii de asalt pentru Regimentul de Infanterie Marină (RIM) AAV-7”.

Procedurile specifice achizițiilor de echipamente militare s-au desfășurat astfel:

- din 19 programe de înzestrare și 10 achiziții aflate în derulare, au fost semnate contracte pentru 7 programe și 4 achiziții;
- se află în desfășurare proceduri de atribuire pentru 3 programe de înzestrare și 1 achiziție;
- au fost derulate activități de fundamentare pentru 12 programe de înzestrare, în perspectiva lansării procedurilor de achiziție în anul 2025.

De asemenea, în vederea inițierii procedurilor de atribuire la începutul anului 2025, au fost realizate activități de fundamentare pentru 32 programe de înzestrare și alte achiziții, aflate în etapa de pregătire, astfel:

- programul de înzestrare *Avion multirol de generația a V-a, F-35*: a intrat în vigoare *Legea nr. 284/2024 pentru realizarea capabilității operaționale de apărare aeriană prevăzută în Concepția de realizare a capabilității operaționale de apărare aeriană cu avioane multirol de generația a V-a, în cadrul programului de înzestrare „Avion multirol de generația a V-a, F-35”, Faza I și unele măsuri privind derularea contractelor Guvern la Guvern specifice Programului Foreign Military Sales*;
- programul de înzestrare *Tanc principal de luptă*: s-a realizat implementarea acordului și contractarea companiei GENERAL DYNAMICS (GD) pentru producția tancurilor M1A2 SEPv3 Abrams;
- programul de înzestrare *Transportor blindat pentru trupe*: a fost finalizată recepția calitativă și cantitativă pentru vehiculele aferente CS 1;
- programul de înzestrare *Sistem obuzier cal. 155 mm de nivel Batalion*: a fost semnat contractul de furnizare cu compania Hanwha Aerospace (HAS), Coreea de Sud;
- programul de înzestrare *Sistem de rachete sol-aer cu bătaie mare – HSAM” (PATRIOT)*: în anul 2024 s-au executat, cu succes, trageri reale cu bateriile nr. 2 și 3. De asemenea, un sistem PATRIOT a fost transferat către Ucraina, în baza *Hotărârii Guvernului nr. S-1106 din 11.09.2024 și a Legii 222/2017, cu modificările și completările ulterioare*;

- programul de înzestrare *Platforme de transport auto multifuncționale pe roți*: au fost livrate autocamioane (IVECO), remorci și semiremorci (Automecanica Mediaș). Totodată, au fost efectuate activități de testare și evaluare de acceptanță și omologare pentru mai multe configurații de autocamioane;
- programul de înzestrare *Modernizare sistem artilerie antiaeriană Oerlikon*: în perioada mai–iunie 2024, Sistemele OERLIKON model GDF 103 au fost predate către operatorul economic Rheinmetall Landsysteme GmbH;
- programul de înzestrare *Autovehicule tactice blindate de tip ușor ATBTU*: Guvernul României a aprobat, prin HG nr. 1489 din 14.12.2022, circumstanțele și procedura specifică fazei I din cadrul Etapei I a programului de înzestrare;
- programul de înzestrare *Revitalizarea și modernizarea aeronavelor IAR-99*: pe parcursul anului 2024, s-au desfășurat activități specifice privind testarea-evaluarea aeronavelor IAR 99 SM;
- programul de înzestrare *Echipamente și sisteme de detecție, avertizare, decontaminare și protecție (individuală și colectivă) CBRN*: s-au semnat, în anul 2024, contracte subsecvente pentru achiziția echipamentelor de protecție individuală;
- programul de înzestrare *Radar tridimensional cu distanță mare de descoperire, Mobil – TPS-77*: în anul 2024, s-au desfășurat activități specifice de mentenanță pentru remedierea defecțiunilor apărute în perioada de garanție;
- programul de înzestrare *Vânător de mine (VM)*: a fost obținută aprobarea prealabilă a Parlamentului României cu nr. 703BP din 18.05.2023 pentru inițierea procedurii de achiziție;
- programul de înzestrare *Sistem UAS tactic-operativ clasa II* începând cu 2023: s-au desfășurat activități pentru dezvoltarea capacităților de producție și mentenanță pe teritoriul național în conformitate cu prevederile HG 912/2021 privind aprobarea circumstanțelor și a procedurii specifice aferente programului de înzestrare „Sistem UAS tactic-operativ clasa II”;
- programul *Sistem UAS Bayraktar TB2*: au fost livrate sisteme împreună cu pachetul de muniție și pachetul de suport logistic. În perioada 2025-2026, este planificată efectuarea de către firma Baykar a serviciului de asistență tehnică în țară;
- programul *Aparatură optică și optoelectronică*: a fost finalizată procedura de atribuire și a fost semnat contractul de furnizare cu S.C. Pro Optica S.A.

IV.8. Sprijinul acordat autorităților publice în gestionarea situațiilor de urgență

În anul 2024, Centrul operativ pentru situații de urgență (COSU) din cadrul Centrului național militar de comandă (nucleu) (CNMC(N)) a desfășurat activități de pregătire și coordonare a forțelor Ministerului Apărării Naționale pentru a răspunde solicitărilor transmise de autoritățile administrației publice centrale și locale, în baza funcțiilor de sprijin atribuite prin lege (HG 557/11.08.2016 privind managementul tipurilor de risc, cu modificările și completările ulterioare).

Forțele de intervenție în situații de urgență ale Ministerului Apărării Naționale au executat, la solicitarea autorităților administrației publice centrale și locale, un număr de 260 de misiuni de sprijin cu 4.456 de militari și 344 de mijloace tehnice pentru: transportul unor bunuri materiale, transport aerian pentru persoane cu nevoi medicale imediate, transport pacienți pediatrici, transport refugiați și misiuni de stins incendii. Aceste misiuni s-au desfășurat atât în afara teritoriului național – Belgia, Germania, Italia, Iordania, Cipru, Macedonia de Nord, Grecia, Albania, Israel, Liban, Spania –, cât și pe teritoriul național – județele Bacău, Mehedinți, Caraș-Severin, Vâlcea, Maramureș, Iași, deservirea unui punct de trecere pe pontoane la Bumbăța/jud. Vaslui, sprijin pentru limitarea efectelor inundațiilor produse în localitățile din jud. Galați, sprijin pentru IJSU în stingerea incendiilor în județele Brăila, Tulcea, Cluj, Argeș, Maramureș.

V. CADRUL NORMATIV SPECIFIC APĂRĂRII

V.1. Acte normative

Pe parcursul anului 2024 au fost supuse avizului Consiliului Suprem de Apărare a Țării următoarele proiecte legislative:

- Legea nr. 219/2024 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 28/2024 pentru modificarea și completarea Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare (PL-x 215/2024, B 240/2024, L 282/2024);
- Legea nr. 246/2024 privind completarea art. 1 din Legea nr. 222/2017 pentru realizarea „Capabilității de apărare aeriană cu baza la sol”, aferentă programului de înzestrare esențial „Sistem de rachete sol-aer cu bătaie mare (HSAM)” (PL-x 423/2024, L 468/2024);
- Legea nr. 284/2024 pentru realizarea capabilității operaționale de apărare aeriană prevăzute în Concepția de realizare a capabilității operaționale de apărare aeriană cu avioane multirol de generația a V-a, în cadrul programului de înzestrare „Avion multirol de generația a V-a, F-35”, Faza I, și unele măsuri privind derularea contractelor Guvern la Guvern specifice Programului *Foreign Military Sales* (PL-x 636/2024, L 592/2024);
- Legea nr. 276/2024 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 102/2024 pentru ratificarea celui de-al doilea Protocol de amendare, semnat la București la 24 mai 2024, a Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind cooperarea în domeniul militar, semnat la Chișinău la 20 aprilie 2012 (PL-x 421/2024, B 471/2024, L 498/2024);
- Proiect de Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 122/2024 privind finanțarea de către România a instruirii personalului ucrainean în cadrul facilității de instruire pentru personalul care operează aeronave F-16 din Baza 86 Aeriană – Fetești – (PLx 648/2024, L 536/2024);
- Proiect de Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 26/2024 privind stabilirea unor drepturi specifice personalului Ministerului Apărării Naționale și a unor cheltuieli determinate de pregătirea și executarea unor misiuni în afara teritoriului național, în vederea realizării și menținerii capabilității aferente achiziției sistemelor de aeronave fără echipaj uman la bord Bayraktar TB2 și a altor programe de înzestrare, pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul apărării, ordinii publice și securității naționale, precum și pentru adoptarea unor măsuri privind retenția și atragerea personalului în aceste domenii – (PLx 262/2024, L 166/2024);
- Proiect de Lege privind controlul utilizării spațiului aerian național;
- Proiect de Lege privind desfășurarea pe timp de pace a misiunilor și operațiilor militare pe teritoriul statului român.

Demersurile legislative definitive în anul 2024:

1. *Proiectul de Lege privind completarea art. 1 din Legea nr. 222/2017 pentru realizarea „Capabilității de apărare aeriană cu baza la sol”, aferentă programului de înzestrare esențial „Sistem de rachete sol-aer cu bătaie mare (HSAM)”*. Adoptarea acestui act normativ a creat cadrul legal pentru donarea către Ucraina a unui sistem de rachete sol-aer PATRIOT, a abilitat Guvernul României să stabilească, prin hotărâre, detaliile realizării actelor de donație și a transferului propriu-zis și să întreprindă demersurile necesare pentru reconstituirea capabilității de apărare aeriană cu

baza la sol aferentă programului de înzestrare esențial „Sistem de rachete sol-aer cu bătaie mare (HSAM)”, prin înlocuirea obiectului donației în configurația impusă de nevoile operaționale, prin achiziția unui sistem similar, din fonduri externe nerambursabile; totodată, a fost stabilită obligația Ministerului Apărării Naționale de a asigura sumele necesare achitării taxelor și comisioanelor aferente reconstituirii capacității de apărare aeriană cu baza la sol; a devenit *Legea nr. 246/2024 privind completarea art. 1 din Legea nr. 222/2017 pentru realizarea „Capabilității de apărare aeriană cu baza la sol”, aferentă programului de înzestrare esențial „Sistem de rachete sol-aer cu bătaie mare (HSAM)”*;

2. *Proiectul de Lege pentru realizarea capacității operaționale de apărare aeriană prevăzută în Concepția de realizare a capacității operaționale de apărare aeriană cu avioane multirol de generația a V-a, în cadrul programului de înzestrare „Avion multirol de generația a V-a, F-35”, Faza I, și unele măsuri privind derularea acordurilor Guvern la Guvern specifice Programului Foreign Military Sales. Adoptarea acestui act normativ a creat cadrul legal pentru ca Guvernul României să atribuie Guvernului Statelor Unite ale Americii contractul de tip Letter of Offer and Acceptance/Scrisoare de ofertare și acceptare, specifică Programului Foreign Military Sales – FMS, privind achiziționarea a 32 de avioane F-35, a motoarelor, munițiilor, suportului logistic, serviciului de acces la lanțul global de suport al F-35, echipamentelor și serviciilor pentru instruirea personalului navigant de aviație, a personalului de sprijin și a personalului tehnic-ingineresc de aviație, echipamentelor criptografice cu regim special și asistenței de specialitate, precum și pentru realizarea de proiecte de cooperare industrială constând în transfer de tehnologie și/sau produse și prestarea de servicii către operatorii economici din industria națională de apărare desemnați de către producătorul avionului F-35 dintre cei nominalizați de Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului; a devenit *Legea nr. 284/2024 pentru realizarea capacității operaționale de apărare aeriană prevăzute în Concepția de realizare a capacității operaționale de apărare aeriană cu avioane multirol de generația a V-a, în cadrul programului de înzestrare „Avion multirol de generația a V-a, F-35”, Faza I, și unele măsuri privind derularea contractelor Guvern la Guvern specifice Programului Foreign Military Sales.**
3. *Proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Emiratelor Arabe Unite privind cooperarea în domeniul militar, semnat la Abu Dhabi la 22 iunie 2022. Prin adoptarea acestui act normativ, s-au aplicat prevederile art. 18 și 19 din Legea nr. 590/2003 privind tratatele, potrivit cărora ratificarea este una dintre formele de exprimare a consimțământului de a deveni parte la un tratat, iar tratatele încheiate la nivel guvernamental care se referă la cooperarea cu caracter militar trebuie supuse Parlamentului spre ratificare prin lege; a devenit *Legea nr. 144/2024 pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Emiratelor Arabe Unite privind cooperarea în domeniul militar, semnat la Abu Dhabi la 22 iunie 2022.**
4. *Proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului-cadru dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Turcia privind cooperarea în domeniul militar, semnat la Ankara la 6 octombrie 2023. Prin adoptarea acestui act normativ, s-au aplicat prevederile art. 18 și 19 din Legea nr. 590/2003; a devenit *Legea nr. 220/2024 pentru ratificarea Acordului-cadru dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Turcia privind cooperarea în domeniul militar, semnat la Ankara la 6 octombrie.**
5. *Proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Regatului Maroc privind cooperarea în domeniul militar și tehnic, semnat la Rabat la 27 februarie 2024. Prin adoptarea acestui act normativ, s-au aplicat prevederile art. 18 și 19 din Legea nr. 590/2003; a devenit *Legea nr. 282/2024 pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Regatului Maroc privind cooperarea în domeniul militar și tehnic, semnat la Rabat la 27 februarie 2024.**

Dintre demersurile legislative inițiate de instituția militară în anul 2024 și finalizate prin adoptarea unor acte normative la nivelul Guvernului României, cele mai importante au fost:

1. *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/2024 privind stabilirea unor drepturi specifice personalului Ministerului Apărării Naționale și a unor cheltuieli determinate de pregătirea și executarea unor misiuni în afara teritoriului național, în vederea realizării și menținerii capacității aferente achiziției sistemelor de aeronave fără echipaj uman la bord Bayraktar TB2 și a altor programe de înzestrare, pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul apărării, ordinii publice și securității naționale, precum și pentru adoptarea unor măsuri privind retenția și atragerea personalului în aceste domenii*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 254 din 25 martie 2024. Actul normativ prevede următoarele: acordarea unor drepturi salariale pentru personalul din structurile care vor avea în dotare sistemele de avioane fără pilot la bord Bayraktar TB2; reglementarea prin hotărâre a Guvernului a drepturilor specifice personalului Ministerului Apărării Naționale și a cheltuielilor determinate de pregătirea și executarea misiunii, pentru alte misiuni similare; acordarea indemnizației de delegare/detașare în cuantum dublu față de cel stabilit prin *Hotărârea Guvernului nr. 714/2018 privind drepturile și obligațiile personalului autorităților și instituțiilor publice pe perioada delegării și detașării în altă localitate, precum și în cazul deplasării în interesul serviciului*, personalului din instituțiile de apărare, ordine publică și securitate națională care participă la misiuni de instrucție, exerciții militare și aplicații, tabere sau poligoane, cu participare internațională, cu o durată mai mare de 48 de ore, pe teritoriul României, la o distanță mai mare de 5 km de localitatea în care își au locul permanent de muncă și pentru care specificul activităților nu permite înapoierea la sfârșitul zilei de lucru în localitatea în care își au locul permanent de muncă; stabilirea unei majorări salariale pentru personalul din instituțiile de apărare, ordine publică și securitate națională care participă la realizarea și menținerea capacității operaționale a structurilor/unităților; crearea cadrului legal pentru acordarea concediului de odihnă, concediului de odihnă suplimentar, concediului de studii și compensarea în bani a concediului de odihnă pentru soldații și gradații profesioniști, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare pentru cadrele militare în activitate; uniformizarea modului de suportare a contribuțiilor sociale obligatorii datorate de personalul trimis în misiune permanentă în străinătate și eliminarea inechităților existente între personalul reprezentanțelor militare ale României și cel încadrat în misiunile diplomatice, oficiile consulare sau institutele culturale românești din străinătate, pentru care contribuția de asigurări sociale de sănătate se suportă de către unitățile trimițătoare; acordarea cuantumului actualizat al soldelor de grad/salariilor gradelor profesionale, pe baza gradului militar/profesional deținut de personalul militar, polițiști și polițiști de penitenciare, precum și a valorii financiare anuale a normei de echipare și a drepturilor de echipament la nivelul actualizat al acestora, potrivit prevederilor legale specifice în vigoare.
2. *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 28/2024 pentru modificarea și completarea Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 268 din 28 martie 2024. Inițiativa normativă a avut în vedere reducerea semnificativă a deficitului de încadrare cu subofițeri și, implicit, creșterea capacității de reacție a unităților militare la schimbările imprevizibile ale mediului de securitate; totodată, s-a creat cadrul normativ pentru formarea subofițerilor sanitari în cadrul instituțiilor civile de învățământ de profil.
3. *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 122/2024 privind finanțarea de către România a instruirii personalului ucrainean în cadrul facilității de instruire pentru personalul care operează aeronave F-16 din Baza 86 Aeriană – Fetești*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1040 din 16 octombrie 2024. Inițiativa normativă a avut în vedere crearea cadrului legal pentru acordarea sprijinului logistic și financiar necesar derulării programului de instruire a Forțelor Aeriene Ucrainene în operarea aeronavelor de luptă F-16, în cadrul facilității de instruire din Baza 86 Aeriană – Fetești în vederea respectării angajamentului asumat de România pe plan internațional.

4. *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102/2024 pentru ratificarea celui de-al doilea Protocol de amendare, semnat la București la 24 mai 2024, a Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind cooperarea în domeniul militar, semnat la Chișinău la 20 aprilie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 869 din 29 august 2024. Inițiativa normativă a avut în vedere ratificarea celui de-al doilea Protocol de amendare, semnat la București la 24 mai 2024, a Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind cooperarea în domeniul militar, semnat la Chișinău la 20 aprilie 2012, în vederea participării în comun a forțelor armate ale României și ale Republicii Moldova la misiuni și operații multinaționale sub egida Organizației Națiunilor Unite (ONU), Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) sau Uniunii Europene (UE) și, în special, la misiunea Uniunii Europene (EUFOR) ALTHEA în Bosnia și Herțegovina, pentru care dislocarea contingentelor era programată pentru luna octombrie 2024.*
5. *Hotărârea Guvernului nr. 72/2024 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind stabilirea locurilor de muncă, a categoriilor de personal, a mărimii concrete a sporului pentru condiții de muncă, precum și a condițiilor de acordare a acestuia pentru familia ocupațională de funcții bugetare „Apărare, ordine publică și securitate națională”, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 107 din 6 februarie 2024. Inițiativa normativă a avut în vedere reglementarea unitară a acordării sporurilor prevăzute la art. 12 alin. (2) din anexa nr. VI – Familia ocupațională de funcții bugetare „Apărare, ordine publică și securitatea națională” din Legea nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare.*
6. *Hotărârea Guvernului nr. 220/2024 pentru abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 48/2018 privind aprobarea circumstanțelor și a procedurii specifice aferente Programului de înzestrare esențial „Corvetă multifuncțională”, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 231 din 19 martie 2024. Demersul privind abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 48/2018 privind aprobarea circumstanțelor și a procedurii specifice aferente Programului de înzestrare esențial „Corvetă multifuncțională” a fost determinat de situația creată prin nementinerea ofertei de către entitatea declarată câștigătoare și lipsa fondurilor necesare pentru continuarea procedurii prin inițierea discuțiilor cu participanții clasati pe locul 2 sau 3, ceea ce a condus la anularea procedurii de către autoritatea contractantă, în conformitate cu prevederile din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 48/2018.*
7. *Hotărârea Guvernului nr. 538/2024 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1.198/2022 privind drepturile de transport, pe teritoriul național, ale personalului din instituțiile de apărare, ordine publică și securitate națională, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 28 mai 2024. Inițiativa normativă a avut în vedere reducerea cheltuielilor bugetare, prin introducerea unor condiții și criterii suplimentare de acordare a drepturilor de transport, inclusiv cea referitoare la cerința de a locui împreună cu membrii de familie în localitatea la care se execută deplasarea, precum și optimizarea cheltuielilor bugetare, prin modificarea distanțelor kilometrice și a procentelor pe baza cărora se calculează sumele forfetare.*
8. *Hotărârea Guvernului nr. 896/2024 pentru aprobarea Strategiei naționale privind implementarea Rezoluției 1325 (2000) a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite – Femeile, pacea și securitatea, pentru perioada 2024 – 2028, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 764 din 5 august 2024. Inițiativa normativă a avut în vedere continuarea implementării în România a prevederilor Rezoluției 1325 (2000) a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite – Femeile, pacea și securitatea și a rezoluțiilor conexe și complementare, prin elaborarea unei a doua strategii, respectiv a unui al doilea plan național de acțiune.*
9. *Hotărârea Guvernului nr. 935/2024 privind actualizarea valorilor de inventar și schimbarea titularului dreptului de administrare a unor imobile, aflate în domeniul public al statului și în administrarea Ministerului Apărării Naționale, și modificarea anexei nr. 4 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006*

pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 770 din 6 august 2024. Inițiativa normativă a avut în vedere constituirea dreptului de administrare în favoarea Clubului Sportiv al Armatei „Steaua” din subordinea Ministerului Apărării Naționale, pentru un număr de imobile utilizate pentru desfășurarea activităților specifice.

10. *Hotărâri ale Guvernului privind acceptarea de către statul român a donației unor bunuri mobile, ca operațiuni compensatorii, și darea în administrarea Ministerului Apărării Naționale a acestor bunuri (H.G. nr. S-301/2024, H.G. nr. 1055/2024, H.G. nr. 1090/2024, H.G. nr. S-1401/2024, H.G. nr. 1686/2024. Inițiativele normative au avut în vedere acceptarea de către statul român a donației unor bunuri mobile, ca operațiuni compensatorii, în conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare și cu respectarea dispozițiilor incidente din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 189/2002 privind operațiunile compensatorii referitoare la contractele de achiziții pentru nevoi de apărare, ordine publică și siguranță națională, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 354/2003, cu modificările și completările ulterioare.*
11. *Hotărâri ale Guvernului privind trecerea unor părți de imobile aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale din domeniul public al statului în domeniul privat al acestuia, în vederea scoaterii din funcțiune și casării, și modificarea anexei nr. 4 la Hotărârea Guvernului nr. 1705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului (H.G. nr. 173/2024; H.G. nr. 213/2024, H.G. nr. 521/2024, H.G. nr. 810/2024, H.G. nr. 1358/2024). Inițiativele normative au avut în vedere trecerea construcțiilor și amenajărilor la terenuri din domeniul public al statului în domeniul privat al acestuia, în vederea scoaterii din funcțiune și casării, urmare a analizei aspectelor de ordin tehnic, economic și funcțional privind starea tehnică a acestora, a îndeplinirii duratelor normale de funcționare prevăzute de legislația în vigoare, precum și a efortului financiar considerabil necesar repunerii în funcțiune a activelor fixe prin lucrări de reparații capitale.*
12. *Hotărâri ale Guvernului privind trecerea unor imobile/părți din imobile din domeniul public al statului și din administrarea Ministerului Apărării Naționale în domeniul public al unor unități administrativ-teritoriale, și modificarea anexei nr. 4 la Hotărârea Guvernului nr. 1705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului (H.G. nr. 481/2024, H.G. nr. 691/2024). Inițiativele normative au avut în vedere trecerea unor imobile/părți din imobile din domeniul public al statului și din administrarea Ministerului Apărării Naționale în domeniul public al unor unități administrativ-teritoriale în vederea realizării unor obiective de investiții de interes public.*
13. *Hotărâri ale Guvernului privind înscrierea unor imobile în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, darea acestora în administrarea Ministerului Apărării Naționale, și modificarea anexei nr. 4 la Hotărârea Guvernului nr. 1705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului (H.G. nr. 107/2024, H.G. nr. 489/2024). Inițiativele normative au avut în vedere revenirea imobilelor din domeniul public al unor unități administrativ-teritoriale în domeniul public al statului și darea acestora în administrarea Ministerului Apărării Naționale, pentru desfășurarea activităților specifice domeniului apărării naționale.*
14. *Hotărâri ale Guvernului privind transmiterea unor părți din imobile aflate în domeniul public al statului din administrarea Ministerului Apărării Naționale în administrarea altor instituții ale statului, și modificarea anexelor la Hotărârea Guvernului nr. 1705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului (H.G. nr. 975/2024, H.G. nr. 1040/2024). Inițiativele normative au avut în vedere transmiterea unor părți aflate în domeniul public al statului din administrarea Ministerului Apărării Naționale în administrarea altor instituții ale statului, în urma solicitării acestora, în vederea dezvoltării unor proiecte/capacități tehnice.*

15. *Hotărâri ale Guvernului privind aprobarea unor modificări în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale, și modificarea anexei nr. 4 la Hotărârea Guvernului nr. 1705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului (H.G nr. 424/2024, H.G. nr. 558/2024, H.G. nr. 898/2024, H.G. nr. 1039/2024, H.G. nr. 1519/2024).* Inițiativele normative au avut în vedere actualizarea și modificarea valorilor de inventar ale unor imobile din domeniul public al statului aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale, ca urmare a reevaluării acestora, modificării adreselor poștale, constatării unor suprafețe de teren în plus după finalizarea lucrărilor tehnice de cadastru și înscrierea în cartea funciară etc.
16. *Hotărâri ale Guvernului privind aprobarea normativelor de cheltuieli și devizului estimativ aferente organizării și desfășurării în România a unor activități de protocol cu caracter excepțional (H.G. nr. 184/2024, H.G. nr. 200/2024, H.G. nr. 298/2024 și H.G. nr. 1083/2024).* Importanța asigurării și respectării standardelor specifice organizării și găzduirii unor evenimente de protocol la nivel internațional a impus derogarea de la normativele de cheltuieli generale și specifice aplicabile la nivelul Ministerului Apărării Naționale, respectiv de la prevederile legale în ceea ce privește numărul de persoane care pot fi invitate în țară. Astfel, au fost aprobate norme derogatorii de la cadrul juridic actual care prevedea limitări în domeniul cheltuielilor de masă și tratațiilor uzuale, care restrâng posibilitatea de a asigura buna desfășurare a activităților, conform uzanțelor și respectarea principiului reciprocității, ținând cont de standardele impuse de organizarea unor activități asemănătoare de către celelalte state partenere.

Ministerul Apărării Naționale a avut inițiativa elaborării unor hotărâri ale Guvernului pentru donarea unor arme, dispozitive militare și muniții excedentare, în vederea continuării acțiunilor de sprijinire a Ucrainei – respectiv H.G. nr. S395/2024, H.G. nr. S-1146/2024 și H.G. nr. S1432/2024. De asemenea, a fost adoptată *Hotărârea Guvernului nr. S-1106/2024* cu privire la donarea unui sistem PATRIOT către Ucraina în condițiile continuării negocierilor cu partenerul strategic american, în vederea obținerii unui sistem similar (un sistem PATRIOT) și, respectiv, identificării unei soluții temporare de acoperire a deficitului de capacitate care se va crea după momentul donării. Donația bunurilor materiale către Departamentul Apărării al Statelor Unite ale Americii, în scopul transferării către statul ucrainean, a contribuit la consolidarea imaginii României atât în cadrul NATO, cât și al Uniunii Europene, în contextul necesității menținerii și întăririi coeziunii și unității privind abordarea problematicii agresiunii Federației Ruse împotriva Ucrainei.

V.2. Asistența juridică

La data de 31.12.2024, pe rolul instanțelor de judecată se aflau înregistrate aproximativ 4.549 de cauze în care Ministerul Apărării Naționale a avut calitate procesuală. Pe categorii de cauze, distingem litigii civile, de contencios administrativ, penale, litigii de muncă, pretenții, insolvență, fond funciar și litigii cu profesioniști, soluțiile pronunțate de instanțele de judecată fiind într-un procent de peste 90% favorabile instituției militare.

VI. ALTE DOMENII DE RESPONSABILITATE

VI.1. Calitatea vieții personalului

În 2024, Departamentul pentru relația cu Parlamentul și Calitatea vieții personalului a menținut un dialog constant cu personalul armatei în scopul identificării problemelor legate de calitatea vieții personalului din Armata României și al optimizării strategiilor și politicilor dedicate acestui domeniu.

A. Salarizarea

În conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 115/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice, pentru consolidare fiscală, combaterea evaziunii fiscale, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene, cu modificările și completările ulterioare, au fost implementate creșteri salariale, astfel:

- începând cu data de 1 ianuarie 2024, cuantumul brut al salariilor de bază/soldelor de funcție/indemnizațiilor de încadrare lunară de care beneficiază personalul militar și civil s-a majorat cu 5% față de nivelul acordat pentru luna decembrie 2023;
- în anul 2024, cuantumul brut al salariilor de bază ale personalului din unitățile și instituțiile de învățământ militar s-a majorat cu 20%, în medie, în 2 tranșe, astfel: prima tranșă începând cu data de 1 ianuarie 2024; a doua tranșă, începând cu data de 1 iunie 2024.

De asemenea, în anul 2024, pentru activitatea desfășurată de personalul militar și personalul civil în zilele de repaus săptămânal, de sărbători legale și în celelalte zile în care, conform reglementărilor în vigoare, nu se lucrează, s-a acordat o majorare de 75% din solda de funcție/salariul de bază cuvenită/cuvenit, proporțional cu timpul efectiv lucrat în aceste condiții.

Totodată, personalul care a executat serviciul de luptă permanent, activități deosebite cu caracter operativ sau neprevăzut, precum și intervenții în situații de urgență, a beneficiat de o majorare de 70% din solda de funcție/salariul de bază cuvenită/cuvenit, proporțional cu timpul efectiv lucrat în aceste condiții.

În anul 2024, potrivit prevederilor *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 115/2023*, personalul militar și civil implicat în proiectarea și realizarea de programe pentru calculator a fost scutit de la plata impozitului pe venit, pentru veniturile realizate din salarii și asimilate salariilor.

În temeiul actului normativ mai sus menționat, în anul 2024 s-a majorat cu 13,8% nivelul acordat/cuvenit pentru luna decembrie 2023 al următoarelor drepturi:

- drepturile prevăzute de *Legea nr. 49/1991 privind acordarea de indemnizații și sporuri invalizilor, veteranilor și văduvelor de război*, cu modificările și completările ulterioare;
- drepturile prevăzute de *Legea nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război*, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- drepturile prevăzute de *Legea nr. 49/1999 privind pensiile I.O.V.R.*, cu modificările și completările ulterioare.

În conformitate cu prevederile art. I din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/2024 privind unele măsuri referitoare la salarizarea personalului din sănătate, asistența socială și alte sectoare de activitate bugetară*, salariile de bază ale personalului civil din unitățile sanitare proprii s-au majorat conform prevederilor acestui act normativ, în două tranșe, începând cu 1 martie 2024 și 1 iunie 2024.

În anul 2024, pentru personalul militar și civil, ale căror solde de funcție/salarii de bază nete acordate în luna prestării serviciilor turistice au fost de până la 8.000 lei lunar, inclusiv, s-au decontat serviciile turistice, în limita a 1.600 de lei anual, conform prevederilor art. XXVIII din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 31/2024 privind reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare*.

Conform prevederilor art. I alin. (1) din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 53/2024 privind măsuri referitoare la salarizarea personalului din unele sectoare de activitate bugetară, precum și reglementarea unor aspecte organizatorice*, salariile de bază stabilite pentru personalul civil prevăzut în anexele nr. III, IV, VII, VIII, în cap. II al anexei nr. I, precum și în cap. VI al anexei nr. V la *Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice*, cu modificările și completările ulterioare, aflate în plată, s-au majorat cu 10%, față de nivelul acordat pentru luna decembrie 2023, în două tranșe, respectiv cu 5% față de nivelul acordat pentru luna decembrie 2023 începând cu luna iunie 2024 și cu 5% față de nivelul acordat pentru luna decembrie 2023 începând cu luna septembrie 2024.

În conformitate cu *Hotărârea Guvernului nr. 598/2024 pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată*, începând cu data de 1 iulie 2024, salariul de bază minim brut pe țară, garantat în plată, s-a stabilit la suma de 3.700 lei lunar, pentru un program normal de lucru în medie de 168 de ore pe lună.

Referitor la implementarea celor 31 de măsuri din *Planul de măsuri de retenție a personalului*, stadiul este următorul:

- 7 au fost îndeplinite: ex. decontarea cheltuielilor de transport; actualizarea soldei de grad; menținerea drepturilor financiare pe timpul participării la studii universitare de masterat MC; gratuitate la master de comandă pentru ofițerii absolvenți de studii de master finanțate de la bugetul de stat; realizarea unui chestionar privind motivele care determină decizia ieșirii personalului din Ministerul Apărării Naționale;
- 10 sunt în curs de implementare/inițiate: ex. simplificarea procesului de decontare a medicamentelor/dispozitivelor medicale; decontarea cheltuielilor/beneficierea de facilități la participarea la studii/conferințe/cursuri; îmbunătățirea și extinderea facilităților de recreere; realizarea unei platforme digitale de consiliere în carieră; asigurarea serviciilor medicale de calitate în scopul refacerii stării de sănătate a persoanelor-inițierea modificării *Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății*, cu modificările și completările ulterioare;
- 14 sunt în așteptare: ex. eliminarea constrângerii legislative de limitare a cuantumului compensației pentru chirie la nivelul anului 2009-OUG 115/2023; pachetele salariale să fie echilibrate, echitabile și competitive; asigurarea unor bonificații/îndemnizații pentru păstrarea angajaților-proiectul *Legii salarizării personalului*; adoptarea și implementarea managementului carierei-proiectul *Statutului cadrelor militare*.

Prin implementarea măsurilor salariale din cadrul *Planului de măsuri de retenție a personalului*, în anul 2024 s-a înregistrat comparativ cu anul 2023 o diminuare a numărului de ieșiri din sistem cu 42% în rândul cadrelor militare și cu 35% în rândul soldaților și gradaților profesioniști.

B. Pensii militare

La sfârșitul anului 2024, în evidența Casei de pensii sectoriale se aflau în plată 85.923 beneficiari de pensii militare de stat, din care 80.364 beneficiari din cadrul Ministerului Apărării Naționale, 1.918 beneficiari din cadrul Serviciului de Informații Externe, 2.036 beneficiari din cadrul Serviciului de Telecomunicații Speciale și 1.605 beneficiari din cadrul Serviciului de Protecție și Pază, pentru care au fost efectuate plăți în sumă totală de 5.663.178 mii lei.

În anul 2024 au fost înregistrate și soluționate 15.933 cereri în domeniul stabilirii și plății drepturilor din competența Casei de pensii sectoriale, din care 4.267 cereri de acordare a pensiei militare de stat, indemnizații

și alte drepturi de asigurări sociale, 951 cereri pentru drepturi acordate în conformitate cu prevederile *Legii nr. 168/2020 pentru recunoașterea meritelor personalului participant la acțiuni militare, misiuni și operații pe teritoriul sau în afara teritoriului statului român și acordarea unor drepturi acestuia, familiei acestuia și urmașilor celui decedat*, cu modificările și completările ulterioare, 2.403 cereri pentru acordarea ajutorului de deces și 8.312 cereri pentru alte situații (revizuirea grupelor de muncă, corespondență referitoare la îndeplinirea condițiilor de acordare a pensiilor militare de stat, trecerea de la pensie de invaliditate la pensie pentru limită de vârstă etc.)

În ceea ce privește evoluția pensiei medii brute plătite de Casa de pensii sectorială a Ministerului Apărării Naționale, aceasta a crescut de la 4.044 lei în anul 2021, la 4.079 lei în anul 2022, la 4.503 lei în anul 2023 și la 5.298 lei la data de 31.12.2024.

În continuarea eforturilor privind creșterea transparenței, îmbunătățirea comunicării cu beneficiarii drepturilor plătite și digitalizarea activităților, Casa de pensii sectorială a inițiat procedura de dezvoltare a unei aplicații informatice denumită „Dosar_pensie”, în scopul automatizării procesului de colectare și transmitere a datelor necesare pentru stabilirea pensiei militare de stat. De asemenea, la nivelul Casei de pensii sectoriale s-a înregistrat la finalul anului 2024 un număr de 12.955 conturi on-line, în cadrul aplicației „Talon pensie”, reprezentând aproximativ 15% din totalul beneficiarilor de pensii militare de stat. Beneficiarii înregistrați pot vizualiza aici istoricul pensiilor primite și pot primi talonul de pensie în format electronic.

În anul 2024, *Serviciul suport tehnic și logistic soluționare contestații pensii militare* a realizat sprijinul necesar desfășurării activității *Comisiei de contestații* – ca organism de verificare, control și examinare a deciziilor de pensii emise de Casa de pensii sectorială din cadrul Ministerului Apărării Naționale.

Activitatea de bază a Comisiei de contestații s-a desfășurat în condiții optime și s-a concretizat în soluționarea unui număr de 271 de contestații cărora Comisia le-a răspuns cu celeritate, în termenul legal.

C. Asistența personalului participant la acțiuni militare

Acordarea calității de „Veteran din teatrele de operații”

În anul 2024, au fost emise 40 de ordine de ministru pentru acordarea calității de „Veteran din teatrele de operații”, unui număr de 742 de persoane (140 – ofițeri, 236 – maiștri militari și subofițeri, 365 – soldați gradați profesioniști, 1 personal civil contractual).

Monitorizarea aplicării cadrului normativ specific

S-au formulat și transmis puncte de vedere/avize privind reglementarea unitară a problematicii meritelor personalului armatei participant la acțiuni militare, misiuni și operații.

Au fost consultate structurile din Ministerul Apărării Naționale responsabile pentru acordarea drepturilor veteranilor din teatrele de operații, răniților/invalidilor/celor care au dobândit afecțiuni și urmașilor celor decedați în urma participării la acțiuni militare, misiuni și operații, pentru armonizarea punctelor de vedere.

Au fost organizate activități de îndrumare și control în unitățile armatei pentru asigurarea drepturilor veteranilor din teatrele de operații, răniților/invalidilor/celor care au dobândit afecțiuni și urmașilor celor decedați în urma participării la acțiuni militare, misiuni și operații, precum și în sprijinul răniților, invalidilor, urmașilor celor decedați în acțiuni militare și al „Veteranilor din teatrele de operații”.

A fost elaborat pentru anul 2025 Planul cu activitățile de informare și educare instituțională organizate pe linia sprijinului familial în Ministerul Apărării Naționale.

Sprijinul acordat și monitorizarea personalului rănit și a urmașilor celor decedați în acțiuni militare s-au realizat prin managementul de caz. A fost menținut un dialog permanent cu personalul militar rănit, invalid și cu urmașii celor decedați, în scopul soluționării problemelor cu care aceștia se confruntă.

Pentru copiii personalului militar rănit, invalid și pentru urmașii celor decedați, au fost organizate evenimentele „Mândru de părinții mei”, cu ocazia sărbătoririi zilei de 1 Iunie – Ziua Copilului (Edenland Park, Balotești), „Lifest for Kids” (Muzeul Satului, București) și „Crăciunul se sărbătorește în marea familie a Armatei României” (Opera Comică pentru copii, București).

În luna aprilie a fost organizată întâlnirea secretarului de stat pentru relația cu Parlamentul și calitatea vieții personalului cu văduvele personalului decedat în urma participării la acțiuni militare, misiuni și operații pentru a identifica problemele cu care se confruntă acestea.

De asemenea, au fost oferite servicii de asistență și consiliere pentru 115 veterani, răniți, personal încadrat în grad de invaliditate, precum și pentru urmași ai celor decedați în acțiuni militare.

Asistența veteranilor de război

În anul 2024, s-au desfășurat Programele „Acasă la veterani” și „Vieți Centenare”. Prin programul „Acasă la veterani”, inițiat în anul 2017, s-au întreprins 25 de vizite la domiciliul unor veterani de război și văduve de veterani de război, cu ocazia zilelor de naștere ale acestora, dar și pentru a identifica dificultățile întâmpinate de aceștia. De asemenea, în completarea sprijinului moral, le-au fost oferite produse alimentare, flori și diplome.

În cadrul proiectului „Vieți Centenare”, s-au transmis, lunar, adrese către Centrul pentru Seniori al Municipiului București din cadrul Primăriei Capitalei, pentru acordarea unui premiu de 5.000 lei veteranilor de război și văduvelor de război care au împlinit vârsta de 100 de ani.

La 29 aprilie 2024, s-a sărbătorit *Ziua Veteranilor de Război*, instituită prin *Hotărârea de Guvern nr. 1.222/2007*. Cu acest prilej, au fost organizate întâlniri ale ministrului apărării naționale și ale șefului Statului Major al Apărării cu veterani de război la Cercul Militar Național.

Ministerul Apărării Naționale, în parteneriat cu *Asociația O.N.O.R.*, au derulat programul „Onor veteranilor de război”. Proiectul a reprezentat o dovadă de respect și un gest de recunoștință adus fiecărui veteran de război, fiind oferite pachete cadou și diplome aniversare tuturor celor 699 de veterani de război și 15 văduve de război. Ele au fost transmise și veteranilor de război din Republica Moldova.

Prin decret prezidențial, a fost conferită *Crucea Națională „Serviciul Credincios” clasa a III-a*, cu însemn de pace, pentru militari, unui veteran de război din Republica Moldova.

Prin ordin al secretarului de stat, a fost conferită *Emblema de Onoare a Departamentului pentru relația cu Parlamentul și calitatea vieții personalului* pentru doi veterani de război.

A fost organizată o vizită a ministrului apărării naționale, împreună cu ambasadorul SUA în România, doamna Cathleen Kavalec, la domiciliul unui veteran de război.

Cu prilejul sărbătoririi Zilei Armatei României, doi veterani de război au participat la evenimentul „ONOR ARMATEI ROMÂNIEI”, organizat pe Calea Victoriei de Ministerul Apărării Naționale și *Asociația O.N.O.R.*

Totodată, cu ocazia sărbătoririi Zilei Naționale a României, trei veterani de război au participat la Dineul oferit de președintele României, precum și la Parada Militară de 1 decembrie.

În mod constant, s-au inițiat demersuri către instituțiile abilitate ale statului referitoare la optimizarea sistemului de asigurare a drepturilor specifice și pentru rezolvarea unor cazuri punctuale pentru veteranii de război, văduvele de veterani de război, respectiv pentru Asociația Națională a Veteranilor de Război/filialele acesteia.

Securitatea și sănătatea în muncă

Comparativ cu anul 2023, s-au înregistrat pe teritoriul României cu 22,91% mai puține evenimente pe linie de securitate și sănătate în muncă, cu 27,32 % mai puține persoane rănite, în vreme ce numărul deceselor a scăzut cu 20%. În afara teritoriului național, nu s-au înregistrat decese, evenimentele raportate fiind accidente în afara muncii.

În Ministerul Apărării Naționale, în anul 2024 au avut loc 121 evenimente (111 pe teritoriul național și zece în teatrele de operații – TO), în care au fost implicate 127 de persoane. În urma producerii evenimentelor, a rezultat *decesul a patru victime*. Situația detaliată este expusă mai jos.

- *Evenimente produse pe teritoriul național.* Evenimentele produse pe teritoriul României au generat 117 victime, din care patru cazuri de deces. Pentru stabilirea împrejurărilor și cauzelor care au condus la producerea acestor evenimente, precum și pentru stabilirea caracterului accidentului, a fost finalizată cercetarea pentru 48 de evenimente în care au fost implicate 48 de persoane, rezultând 40 de accidente cu incapacitate temporară de muncă, cinci accidente ușoare și trei accidente în afara muncii (din care două cazuri de deces). Se află în curs de cercetare 63 de evenimente, în care au fost implicate 69 victime (din care 2 decese), caracterul acestor evenimente urmând a fi stabilit la finalul cercetării.
- *Evenimente produse în afara teritoriului național.* În anul 2024, s-au produs zece evenimente, în care au fost implicați zece militari. Cercetarea a fost finalizată pentru toate evenimentele, toate fiind accidente în afara muncii.

Principalele cauze care au condus la producerea accidentelor de muncă au fost:

- nerespectarea reglementărilor în domeniul securității și sănătății în muncă;
- lipsa coordonării unor activități desfășurate în cadrul unor lucrări complexe;
- repartizarea personalului fără a fi instruit conform cerințelor legale;
- expunerea personalului la riscuri în afara sarcinilor de muncă, prin efectuarea unor activități pentru care executantul nu era calificat/autorizat;
- deplasarea/staționarea personalului în zone cu pericol permanent/temporar;
- acțiuni greșite, omisiuni, neatenție din partea executantului în desfășurarea activităților specifice procesului de muncă;
- cauze dependente de mediul de muncă.

VI.2. Starea de sănătate a personalului Armatei României și asigurarea asistenței medicale

În anul 2024, personalul militar și civil al Ministerului Apărării Naționale a efectuat, conform planificării, controlul medical periodic, respectiv, după caz, controlul medical la angajare.

Controlul medical a fost asigurat de către unitățile militare sanitare din rețeaua sanitară proprie a Ministerului Apărării Naționale.

Conform datelor raportate, 75.981 de angajați au efectuat controlul medical periodic, din care 60.776 sunt cadre militare, iar 15.205, personal civil contractual/funcționari publici.

În anul 2024 s-au aflat în evidență 1.914 cazuri de boli legate de profesie. Majoritatea sunt din categoria patologiilor cardiovasculare, cu hipertensiunea arterială pe primul loc (27% din total – boli cardiovasculare și 19% – hipertensiune arterială). Pe locul al doilea se regăsesc afecțiunile osteomusculoarticulare (22% din totalul cazurilor raportate de boli legate de profesie).

Conform prevederilor legale, a fost declarată, luată în evidență și raportată o boală profesională: HIPOACUZIE BILATERALĂ DE ETIOLOGIE PROFESIONALĂ, PRIN EXPUNERE LA ZGOMOT MAI MARE SAU EGAL CU 85 dB(A).

Starea de sănătate a personalului este bună, fiind monitorizată de personalul medico-sanitar, fluxul informațional funcționează corespunzător pentru raportările medicale statistice și de sinteză, iar interoperabilitatea structurilor medicale cu structuri NATO/UE este permanent testată prin participarea la exerciții sub comandă națională și la exerciții multinaționale.

VI.3. Activitatea sportivă

La nivelul Ministerului Apărării Naționale, potrivit Calendarului sportiv 2024, au fost organizate și desfășurate 14 etape finale ale competițiilor aplicativ-militare și sportive, pentru colegiile naționale militare, instituțiile de învățământ militar și unitățile de instrucție, cu participarea a aproximativ 3000 militari.

De asemenea, cu ocazia Zilei internaționale a sportului militar, Zilei Educației Fizice Militare, Săptămânii europene a sportului și Zilei Armatei României au fost organizate, în toate unitățile din Armata României, activități sportive intitulate „Sportul pentru toți”, la care au participat aproximativ 5000 de militari și personal civil.

Loturile sportive reprezentative ale Armatei României au participat la competiții internaționale organizate sub egida CISM, obținând rezultate onorabile, dintre care menționăm:

- Concursul internațional militar de maraton, 21-25.03.2024, Mafra și Torres Vedras, Portugalia – locul I echipe masculin, locul I și locul II individual masculin;
- Campionatul balcanic militar de maraton, 04 – 07.10.2024, Skopje, Macedonia de Nord – locul I-echipe masculin, locul I – echipe feminin, locul I, II și III – individual feminin și locul I și II – individual masculin;
- Campionatul regional militar de orientare, 10-15.06.2024, Borovets, Bulgaria – locul I-echipe masculin și locul I – ștafetă masculin, locul II – echipe și locul II – ștafetă feminin, locul I și locul II la individual masculin și 2 locuri II la individual feminin;
- Campionatul mondial militar de para atletism, 20-25.03.2024, Jesolo, Italia – locul I (proba 1500 m), locul III (proba 400 m) și locul III (proba 5000 m), la individual masculin;
- Campionatul mondial militar de tir cu arcul, 25-29.02.2024, Dhaka, Bangladesh – Locul II și locul III la individual și locul III echipe;
- Campionatul mondial militar de lupte, 18-24.11.2024, Erevan, Armenia – locul I – categ. 65 kg și locul III – categ. 59 kg.

În ceea ce privește Clubul Sportiv al Armatei (CSA) „Steaua”, pe parcursul sezonului competițional precedent, au fost obținute rezultate notabile în cadrul competițiilor organizate, pe plan național, la Campionatele naționale și Cupa României, iar pe plan internațional, la Campionate Balcanice, Jocurile Europene, Campionate Europene, Jocurile Olimpice de vară la toate categoriile de vârstă – seniori, tineret și juniori, precum și la Campionate Mondiale Militare.

Palmaresul de medalii al clubului militar a fost îmbogățit cu următoarele rezultate:

- Jocurile Olimpice de vară: 6 medalii (2 aur, 3 argint, 1 bronz);
- Campionatele Mondiale: 25 medalii (9 aur, 5 argint, 11 bronz);
- Campionatele Europene: 58 medalii (22 aur, 17 argint, 19 bronz);
- Campionatele Mondiale Militare: 3 medalii (1 aur, 2 bronz);
- Cupe Mondiale: 2 medalii (2 bronz);
- Cupe Europene: 3 medalii (1 aur, 2 argint);
- Jocurile universitare: 1 medalie (1 aur);
- Campionatele Balcanice: 30 medalii (10 aur, 8 argint, 12 bronz);
- Campionatele Naționale: 360 titluri;
- Cupa României: 124 titluri.

Dintre cei 106 sportivi români participanți la Jocurile Olimpice de vară, ediția Paris 2024 care ne-au reprezentat la 18 discipline sportive, Clubul Sportiv al Armatei „Steaua” a avut o contribuție semnificativă, fiind reprezentat de 42 de sportivi, care au concurat în 11 discipline, astfel:

- atletism – 5 sportivi;
- box – 1 sportiv;

- canotaj – 15 sportivi;
- gimnastică artistică – 1 sportivă;
- kaidac-canoe – 3 sportivi;
- lupte – 1 sportiv;
- natație/înot – 1 sportiv;
- polo pe apă – 9 sportivi;
- scrimă – 1 sportiv;
- tenis – 1 sportiv;
- tenis de masă – 4 sportivi.

În urma desfășurării competiției olimpice, sportivii medaliați ai Clubului Sportiv al Armatei „Steaua” au fost:

- Andrei Sebastian CORNEA – canotaj/medalie de aur (echipajul de dublu vâsle);
- Simona Geanina RADÎȘ – canotaj/medalie de aur (echipajul de 8+1), medalie de argint (echipajul de dublu vâsle);
- Ioana VRÎNCEANU – canotaj/medalie de aur (echipajul de 8+1), medalie de argint (echipajul de dublu rame);
- Maria Magdalena RUSU – canotaj/medalie de aur (echipajul de 8+1);
- Adriana ADAM – canotaj/medalie de aur (echipajul de 8+1);
- Gianina Elena von GRONINGEN – canotaj/medalie de argint (echipajul de dublu vâsle categoria ușoară);
- Ana Maria BĂRBOSU – gimnastică artistică/medalie de bronz individual (aparatur sol).

VI.4. Cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică

Ministerul Apărării Naționale a utilizat 44 mil. lei pentru Planul sectorial de cercetare-dezvoltare al Ministerului Apărării Naționale pe anul 2024 (PSCD-2024), în baza căruia au fost realizate 141 de proiecte de cercetare-dezvoltare, conform cerințelor exprimate de către categoriile de forțe.

Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării, prin Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI), a finanțat Planul Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare, PN-III, în cadrul căruia unitățile de cercetare-dezvoltare din Ministerul Apărării Naționale au depus și au câștigat proiecte, participând în consorții de cercetare-dezvoltare, după cum urmează: centrele din cadrul Agenției de Cercetare pentru Tehnică și Tehnologii Militare (ACTTM) – 10 proiecte; Academia Tehnică Militară „Ferdinand I” (ATMFI) – 37 proiecte; Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Medico-Militară „Cantacuzino” (INCDMM Cantacuzino) – 5 proiecte, din care 3 proiecte program Nucleu; Academia Navală „Mircea cel Bătrân” (ANMB) – 3 proiecte; Academia Forțelor Aeriene „Henri Coandă” (AFAHC) – 1 proiect; Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” (AFTNB) – 1 proiect.

În cadrul programului European Defence Fund – EDF 2023, au fost aprobate pentru finanțare un număr de 11 proiecte (7 proiecte de dezvoltare și 4 proiecte de cercetare) în cadrul a 7 apeluri, la care participă entități juridice din România ca parteneri în consorțiile industriale europene, respectiv:

- SEAbed and Anti-submarine warfare Capability through Unmanned featurE for Europe – SEACURE;
- Artificial Intelligence Deployable Agent – AIDA;
- European Cyber Situational Awareness Platform – Enhanced Cyberspace Operations – ECYSAP EYE;
- European Military Integrated Space Situational Awareness and Recognition capability – EMISSARY;
- Main ARMored Tank of Europe – MARTE;
- European Extended Mine Countermeasures – E=MCM;

- AI-based Natural Language Processing of Low-Quality and Multilingual Data in Defence Applications with User Adaptation – AtLaS;
- laNguagE Modules develOpement – NEMO;
- Advancing Robust and Creative Human language technologies through Challenge Events and Research – ARCHER;
- UnderwAter optical wireless communication network architecture empowered by adVanced optiCAI materiaLS for sea bOrder protection and deep-sea exploratioN – AVALON;
- Modular and Multirole Patrol Corvette 2 / EPC the European class of naval vessel – MMPC2 / EPC2.

În cadrul programului EDF 2024, Direcția generală pentru armamente a semnat și a transmis, în numele Ministerului Apărării Naționale, coordonatorilor de consorțiu, scrisori de suport pentru 25 de proiecte, din care 18 proiecte cercetare și 7 proiecte de dezvoltare.

În cadrul programului EDF, ACTTM participă, în calitate de partener, la 5 proiecte și UNAp și ATMFI la câte 1 proiect.

UNAp are în derulare un proiect în cadrul Programului Horizon 2020 și în cadrul Programului Național de Redresare și Reziliență (P.N.R.R.). ANMB are în derulare 2 proiecte și AFTNB și AFAHC câte 1 proiect.

INCDMM Cantacuzino are în derulare 6 proiecte internaționale: 2 proiecte ERANET, 2 proiecte în cadrul Programului RO-02 (Mecanismul financiar SEE 2014-2021) și 2 proiecte finanțate de Comisia Europeană.

În anul 2024, INCDMM Cantacuzino a fost reacreditat ca Institut Național de Cercetare-Dezvoltare (INCD) categoria A.

VI.5. Digitalizarea

În actualul climat de securitate, marcat de multiple provocări, acțiunile întreprinse au vizat accelerarea proceselor de digitalizare a sistemului de comandă și control al Armatei Române prin consolidarea și dezvoltarea capabilităților care susțin cerințele operaționale specifice dislocării și mobilității forțelor. Un exemplu îl constituie *Strategia de transformare digitală a Armatei României* pentru perioada 2025-2029, aflată în curs de aprobare.

Operaționalizarea pachetului *NATO Software Tools*, participarea României la proiecte pentru cooperarea în dezvoltarea și implementarea de software, în format aliat, reprezintă alte acțiuni desfășurate pentru accelerarea transformării digitale la nivelul ministerului.

De asemenea, au fost testate soluții de sisteme cu inteligență artificială pentru căutarea și generarea holistică a informațiilor, platforme de automatizare și soluții informatice de comandă și control. Acestea reprezintă doar o parte a procesului de analiză a soluțiilor existente și a potențialului pieței de profil din industria de apărare pentru capabilitățile militare.

Totodată, înființarea, la finalul anului 2024, a Agenției pentru experimentare operațională și tehnologii avansate (AEOTA), responsabilă pentru analiza, dezvoltarea de concepte, testarea, experimentarea în medii operaționale, evaluarea și validarea conceptelor și tehnologiilor avansate bazate pe modelul *NATO Emerging and Druptive Technology/EDT*, deschide noi oportunități pentru implementarea unor soluții tehnologice cu impact major în acțiunile militare.

VI.6. Spațiul cibernetic

Statul Major al Apărării a coordonat, prin derularea unor proiecte și programe de înzestrare la nivelul categoriilor de forțe și al comandamentelor, procesul de dezvoltare a capabilităților specifice, în scopul operaționalizării spațiului cibernetic și pentru întărirea rezilienței cibernetice în infrastructuri și rețele militare.

În context, implementarea concepției de convergență a rețelelor și creșterii capacității de transfer automatizat a datelor, concomitent cu creșterea nivelului de interoperabilitate cu forțele aliate care desfășoară activități de instruire colectivă pe teritoriul național, au constituit obiective prioritare.

Programele și proiectele de dezvoltare în domeniu, în corelare cu resursele la dispoziție, asigură reziliența cibernetică și creșterea nivelului de operaționalizare a structurilor.

Aderarea sau continuarea participării la proiectele derulate în domeniul securității și apărării cibernetice, în anul 2024, a contribuit la creșterea nivelului de competență și expertiză în asigurarea protecției cibernetice a infrastructurilor de rețea împotriva amenințărilor din spațiul cibernetic, a managementului incidentelor de securitate cibernetică, respectiv asigurarea disponibilității serviciilor și datelor din infrastructurile IT aflate în responsabilitate.

VI.7. Proiecte cu finanțare externă nerambursabilă

În perioada 2017-2022, în Ministerul Apărării Naționale s-a derulat proiectul *Restaurarea, reabilitarea, conservarea și amenajarea unui spațiu expozițional în cadrul Monumentului Crucea comemorativă a Eroilor români din Primul Război Mondial (Monumentul eroilor „Crucea Caraiman”/Monumentul Eroilor (Crucea) de pe Vârful Caraiman)*, valoarea acestuia fiind de 19.159.031,29 lei.

Proiectul a fost finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020, Axa prioritară 5, Prioritatea de investiții 5.1 – Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural.

Perioada de monitorizare a proiectului, începând cu momentul finalizării, este de cinci ani. În acest interval se vor desfășura activități cultural-istorice, în acord cu Obiectivul general al proiectului de promovare a istoriei și identității naționale, dar și cu Obiectivele specifice, cum ar fi creșterea numărului de vizitatori la monument cu minimum 6%, în primul an după finalizarea lucrărilor.

În anul 2024, în concordanță cu măsurile de promovare și informare asumate prin Contractul de finanțare, a fost organizat, în data de 13 septembrie, un ceremonial militar și religios la amplasamentul *Monumentului*, ca expresie a respectului față de istoria și tradițiile militare românești și pentru omagierea eroilor jertfiți pentru țară, scopul l-a constituit evidențierea valorii simbolice a Crucii Eroilor Români.

În luna aprilie 2024, a fost întocmit raportul de durabilitate nr.1, iar în luna aprilie 2025, se va întocmi raportul de durabilitate nr. 2.

Secretariatul general, împreună cu Direcția domenii și infrastructuri, au inițiat următoarele proiecte finanțate din Programul Operațional Regional 2014-2020:

1. *Axa prioritară 5, Prioritatea de investiții 5.1 – Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural pentru proiecte nefinalizate. Lucrări de intervenție la fațada Cercului Militar Național, cod proiect 2013-RK-954 București.*

Scopul proiectului imobiliar îl reprezintă reabilitarea fațadelor unei clădiri emblematică pentru patrimoniul aflat în administrarea Ministerului Apărării Naționale.

Contractul de finanțare, cu o valoare totală eligibilă de 13.341 mii lei, din care 10.673 mii lei reprezintă sumă nerambursabilă, a fost semnat în luna decembrie 2018.

Au fost depuse la Autoritatea de management opt cereri de rambursare pentru restituirea cheltuielilor eligibile efectuate pentru acest proiect, în cuantum total de 10.514 mii lei, din care a fost rambursată suma de 8.411 mii lei (80% din valoarea cheltuielilor eligibile).

În cursul anului 2022, a fost atribuit contractul de prestări servicii de proiectare și execuție pentru restul de executat, și anume: restaurarea grifonilor, restaurarea fațadei lateral stânga, terasa și timpanele acesteia.

În anul 2023, valoarea totală a investiției a fost majorată la suma de 34.939 mii lei, conform *Ordinului ministrului apărării naționale nr. M.121/2023 privind aprobarea documentațiilor tehnico-economice, faza studiu de fezabilitate și a documentațiilor pentru modificarea cerințelor și indicatorilor tehnico-economici aferenți*

studiului de fezabilitate, pentru obiectivele de investiție care au fost aprobate favorabil în ședința Consiliului tehnico-economic al Ministerului Apărării Naționale din data de 19.05.2023.

În conformitate cu prevederile O.U.G. nr. 36/2023, întrucât proiectul nu a fost finalizat până la data de 31.12.2023, a fost înaintată – prin adresa nr. A-9575/05.12.2023, transmisă către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene – propunerea de includere a acestui proiect în etapa a II-a, aferentă perioadei de programare 2021-2027, în vederea finalizării integrale a investiției și a susținerii cheltuielilor eligibile prin fonduri nerambursabile externe.

Prin *Ordinul ministrului apărării naționale nr. M. 274/2023 privind aprobarea etapizării proiectului „Lucrări de intervenție la fațada Cercului Militar Național – cazarma 954 București”, cod SMIS 124949, în cadrul programului operațional, în perioada de programare 2021-2027, a fost aprobată etapizarea proiectului prin continuarea implementării activităților și susținerea de la bugetul de stat a cheltuielilor eligibile în sumă de 559 mii lei, respectiv a cheltuielilor neeligibile în sumă de 14.993 mii lei.*

În anul 2024, valoarea totală a investiției a fost majorată la suma de 51.019 mii lei, conform Devizului General aprobat prin *Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.142/2024 privind aprobarea valorii actualizate a obiectivului de investiție imobiliară „Lucrări de intervenție la fațada Cercului Militar Național în cazarma 954 București” în funcție de evoluția indicilor de cost.*

Prin *Ordinul ministrului apărării naționale nr. M. 289/2024 privind aprobarea încadrării proiectului „Lucrări de intervenție la fațada Cercului Militar Național – cazarma 954 București”, cod SMIS 124949, ca proiect nefinalizat și finanțarea lucrărilor rămase de executat după data de 31.12.2023 și până la încheierea acestuia în data de 31.12.2025, din cheltuiala beneficiarului și conform Instrucțiunilor nr. 207/2023 și 216/2024, emise de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, a fost aprobată schimbarea statusului acestui proiect din etapizat în proiect nefinalizat și a fost obținută prelungirea perioadei de implementare până la data de 31.12.2025, cu angajamentul realizării integrale a indicatorilor și obiectivelor proiectului prin finanțare de la bugetul de stat.*

2. Axa Prioritară 3, Prioritatea de Investiții 3.1., Operațiunea B – Clădiri Publice. Reabilitare termică pavilion 31 – Învățăământ din cazarma 329 Boboc, județul Buzău.

Proiectul are ca obiectiv general creșterea eficienței energetice a clădirii Pavilionului 31 – Învățăământ din Cazarma 329 Boboc prin reabilitarea termică, gestionarea inteligentă a energiei și utilizarea energiei din surse regenerabile.

Scopul proiectului îl constituie realizarea unor lucrări de îmbunătățire a performanțelor energetice a clădirii, în vederea reducerii consumurilor energetice și, implicit, a optimizării confortului termic pentru utilizatorii clădirii.

Contractul de finanțare a fost încheiat în data de 31.03.2022, valoarea totală a proiectului fiind de 24.131 mii lei, din care suma de 6.618 mii lei reprezintă valoarea finanțării externe nerambursabile, iar suma de 17.513 mii lei, valoarea cofinanțării cheltuielilor eligibile și neeligibile, asigurată de Ministerul Apărării Naționale de la bugetul de stat.

Au fost depuse, la Autoritatea de Management, 12 cereri de rambursare pentru restituirea cheltuielilor eligibile efectuate pentru acest proiect.

În data de 14.10.2022, a fost rambursată de către Autoritatea de Management ultima cerere de rambursare. Începând cu data de 15.10.2022, proiectul se află în faza de monitorizare a indicatorilor de proiect, pe o perioadă de 5 ani.

În cursul anului 2023, a fost întocmit Raportul nr. 1 privind durabilitatea investiției pentru perioada de referință 18.10.2022-17.10.2023.

În cursul anului 2024, a fost întocmit Raportul nr. 2 privind durabilitatea investiției pentru perioada de referință 18.10.2023-17.10.2024.

3. *Axa Prioritară 3, Prioritatea de Investiții 3.1, Operațiunea B – Clădiri Publice – Apel de proiecte dedicat sprijinirii obiectivelor strategiei UE pentru Regiunea Dunării. Reabilitare termică a pavilionului C4 din cazarma 3416 Constanța.*

Proiectul are ca obiectiv general creșterea eficienței energetice a clădirii Pavilionului C4, din Cazarma 3416 Constanța, prin reabilitarea termică, gestionarea inteligentă a energiei și utilizarea energiei din surse regenerabile.

Scopul proiectului este de a realiza lucrări de îmbunătățire a performanțelor energetice ale clădirii, având ca rezultat final reducerea consumurilor energetice și, implicit, optimizarea confortului termic pentru utilizatorii clădirii.

Contractul de finanțare a fost semnat în luna mai 2021, cu o valoare totală eligibilă de 9.185 mii lei, din care valoare nerambursabilă de 7.779 mii lei.

Au fost depuse la Autoritatea de Management 5 cereri de rambursare pentru restituirea cheltuielilor eligibile efectuate pentru acest proiect, în cuantum total de 4.700 mii lei, din care a fost rambursată suma de 3.809 mii lei (85% din valoarea cheltuielilor eligibile).

Pentru executarea tuturor lucrărilor, în vederea atingerii scopului proiectului imobiliar și ca efect al modificării indicatorilor tehnico-economici aprobați, contractul de finanțare a fost prelungit, prin act adițional, până la data de 30.06.2023. De asemenea, a fost majorată valoarea totală a investiției la suma de 10.676 mii lei.

În anul 2023, prin actul adițional nr. 2, valoarea totală a investiției a fost majorată la suma de 12.436 mii lei.

Prin *Ordinul ministrului apărării naționale nr. M. 272/2023 privind aprobarea etapizării proiectului „Reabilitare termică a pavilionului C4 din cazarma 3416 Constanța”, cod SMIS 125100, în cadrul Programului Operațional, în perioada de programare 2021-2027*, a fost aprobată etapizarea proiectului. Astfel, implementarea activităților va continua prin susținerea de la bugetul de stat a cheltuielilor eligibile în sumă de 750 mii lei și a cheltuielilor neeligibile în sumă de 1.891 mii lei.

Prin *Ordinul ministrului apărării naționale nr. M. 290/2024 privind aprobarea încadrării proiectului „Reabilitare termică a pavilionului C4 din cazarma 3416 Constanța”, cod SMIS 125100, ca proiect nefinalizat și finanțarea lucrărilor rămase de executat după data de 31.12.2023 și până la încheierea acestuia în data de 31.12.2025, din cheltuiala beneficiarului și conform Instrucțiunilor nr. 207/2023 și 216/2024*, emise de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, a fost aprobată schimbarea statusului acestui proiect din etapizat în proiect nefinalizat și a fost obținută prelungirea perioadei de implementare până la data de 31.12.2025, cu angajamentul realizării integrale a indicatorilor și obiectivelor proiectului prin finanțare de la bugetul de stat.

4. *Reabilitare termică a pavilioanelor D, D1, D2 și D5 din cazarma 1369 Constanța.*

Proiectul are ca obiectiv general creșterea eficienței energetice a clădirilor din Cazarma 1369 Constanța (pavilioanele D, D1, D2 și D5) prin reabilitarea termică, gestionarea inteligentă a energiei și utilizarea energiei din surse regenerabile.

Scopul proiectului este de a realiza lucrări de îmbunătățire a performanțelor energetice a clădirii, având ca rezultat final reducerea consumurilor energetice și implicit, optimizarea confortului termic pentru utilizatorii clădirii.

Contractul de finanțare, cu o valoare totală eligibilă de 9.783 mii lei, din care valoare nerambursabilă 8.285 mii lei, a fost semnat în luna octombrie 2021.

Pentru acest proiect imobiliar, procentul cheltuielilor eligibile nerambursabile este de 55,92%, în valoare de 5.450 mii lei, iar în cazul în care vor fi economii la program, suma nerambursabilă va crește până la valoarea de 8.285 mii lei.

Au fost depuse la Autoritatea de Management 5 cereri de rambursare pentru restituirea cheltuielilor eligibile efectuate pentru acest proiect, în cuantum total de 8.033 mii lei, din care a fost rambursată suma de 3.386 mii lei (55,92% din valoarea cheltuielilor eligibile).

În anul 2023, noii indicatori tehnico-economici au fost aprobați prin *Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.166/2023 privind aprobarea documentațiilor tehnico-economice, faza studiu de fezabilitate/Type B Cost Estimate și a documentațiilor pentru modificarea cerințelor și a indicatorilor tehnico-economici aferenți studiului de fezabilitate/Type B Cost Estimate, pentru obiectivele de investiții care au fost avizate favorabil în ședința Consiliului tehnico-economic al Ministerului Apărării Naționale din data de 21.07.2023, valoarea totală a investiției fiind majorată la suma de 29.779 mii lei. Noua valoare a fost aprobată conform Ordinului ministrului apărării naționale nr. M. 222/2023 pentru modificarea Ordinului ministrului apărării naționale nr. M.13/2021 privind aprobarea proiectului „Reabilitarea termică a pavilioanelor D, D1, D2, D5 din cazarma 1369 Constanța”, cod SMIS 125139, și a cheltuielilor legate de proiect.*

Prin *Ordinul ministrului apărării naționale nr. M. 273/2023 privind aprobarea etapizării proiectului „Reabilitare termică a pavilioanelor D, D1, D2, D5 din cazarma 1369 Constanța”, cod SMIS 125139, în cadrul programului operațional, în perioada de programare 2021-2027, a fost aprobată etapizarea proiectului prin continuarea implementării activităților și susținerea de la bugetul de stat a cheltuielilor eligibile în sumă de 669 mii lei și a cheltuielilor neeligibile în sumă de 13.995 mii lei.*

Prin *Ordinul ministrului apărării naționale nr. M. 288/2024 privind aprobarea încadrării proiectului „Reabilitare termică a pavilioanelor D, D1, D2, D5 din cazarma 1369 Constanța”, cod SMIS 125139, ca proiect nefinalizat și finanțarea lucrărilor rămase de executat după data de 31.12.2023 și până la încheierea acestuia în data de 31.12.2025, din cheltuiala beneficiarului și conform Instrucțiunilor nr. 207/2023 și 216/2024, emise de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, a fost aprobată schimbarea statusului acestui proiect din etapizat în proiect nefinalizat și a fost obținută prelungirea perioadei de implementare până la data de 31.12.2025, cu angajamentul realizării integrale a indicatorilor și obiectivelor proiectului prin finanțare de la bugetul de stat. Potrivit Regulamentului de organizare și funcționare a Ministerului Apărării Naționale, aprobat prin Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.S. 19/2021, cu modificările și completările ulterioare, Secretariatul general nu mai exercită responsabilități în domeniul implementării proiectelor cu finanțare europeană nerambursabilă, iar începând cu luna mai 2021, exceptând proiectul privind reabilitarea Monumentului Crucea comemorativă a Eroilor români din Primul Război Mondial, cele 4 proiecte mai sus prezentate au fost preluate de către Direcția domenii și infrastructuri.*

În cadrul *Programului Operațional Infrastructură Mare 2014-2020*, la data de 29.03.2022 a fost depus în cadrul Axei Prioritare 9, *Protejarea sănătății populației în contextul pandemiei cauzate de COVID-19*, Obiectivul Specific (OS) 9.1 *Creșterea capacității de gestionare a crizei sanitare COVID-19*, proiectul cu titlul *Creșterea siguranței pacienților în secțiile ATI ale Spitalului Universitar de Urgență Militar Central „Dr. Carol Davila”.*

Proiectul a parcurs etapele de evaluare și a obținut punctaj maxim, astfel că, la data de 05.09.2022, a fost semnat contractul de finanțare.

De la momentul semnării contractului de finanțare și până la finalul anului 2024, au fost întocmite și depuse la Autoritatea de Management a Programului Operațional Infrastructură Mare șase cereri de rambursare a căror valoare totală eligibilă autorizată pentru decontare a fost de 5.440.597,78 lei.

Obiectivul general al proiectului vizează protejarea sănătății populației în contextul pandemiei de COVID-19, prin investiții în infrastructura de fluide medicale și a rețelelor de energie electrică, inclusiv a sistemelor de supraveghere și control a acestor instalații și a sistemelor de ventilație și climatizarea aerului. Aceste investiții sunt necesare pentru desfășurarea actului medical în Spitalul Universitar de Urgență Militar Central (SUUMC) „Dr. Carol Davila”, în contextul provocărilor ridicate de combaterea pandemiei de COVID-19.

La data de 22.11.2024, a fost aprobat Procesul-verbal nr. A-10817 privind finalizarea lucrărilor de execuție aferente proiectului.

În conformitate cu prevederile art. 17 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 36/2023 (*privind stabilirea cadrului general pentru închiderea programelor operaționale finanțate în perioada de programare 2014-2020, cu modificările și completările ulterioare*), cheltuielile necesare pentru finalizarea proiectului,

efectuate după data de 31.12.2023, sunt considerate cheltuieli neeligibile și au fost suportate din bugetul Spitalului Universitar de Urgență Militar Central (SUUMC) „Dr. Carol Davila”.

De asemenea, potrivit art. 4 alin. (1) lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 29/2024 *pentru aprobarea Programului național de investiții în infrastructura unităților spitalicești și pentru abrogarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2023 privind unele măsuri pentru implementarea proiectelor de infrastructură publică de sănătate cu finanțare din fonduri externe nerambursabile în cadrul Programului Sănătate și din împrumuturi contractate cu instituțiile financiare internaționale*, aprobată prin Legea nr. 227/2024 *privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 29/2024 pentru aprobarea Programului național de investiții în infrastructura unităților spitalicești și pentru abrogarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2023 privind unele măsuri pentru implementarea proiectelor de infrastructură publică de sănătate cu finanțare din fonduri externe nerambursabile în cadrul Programului Sănătate și din împrumuturi contractate cu instituțiile financiare internaționale, precum și pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 133/2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021 – 2027 alocate României din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european Plus, Fondul pentru o tranziție justă*, cu modificările și completările ulterioare, SUUMC „Dr. Carol Davila” a depus o nouă cerere de finanțare, în cadrul Programului național de investiții pentru infrastructura unităților spitalicești în vederea recuperării cheltuielilor efectuate după data de 31.12.2023.

Valoarea totală a proiectului este de 9.336.760,30 lei.

În cadrul Programului Operațional Competitivitate 2014-2020, în anul 2022, Ministerul Apărării Naționale, în parteneriat cu SUUMC „Dr. Carol Davila” și cu Serviciul de Telecomunicații Speciale, a inițiat demersurile necesare în vederea elaborării Cererii de finanțare pentru proiectul cu titlul „Eficientizarea și îmbunătățirea calității serviciilor oferite de rețeaua medicală militară prin crearea la nivel național a unui sistem integrat de comunicații, arhivare și prelucrare a investigațiilor medicale multimedia (MILMACS), în cadrul Sistemului Informatic de Telemedicină al Apărării (SITA)” și depunerii acesteia în cadrul apelului de proiecte cod: POC/473/2/4/ Îmbunătățirea conținutului digital și a infrastructurii TIC sistemice în domeniul e-educație, e-incluziune, e-sănătate și e-cultură.

Proiectul a parcurs etapele de evaluare și a obținut 82 de puncte, astfel că, la data de 10.02.2023, a fost semnat contractul de finanțare.

Din momentul semnării contractului de finanțare și până la finalul anului 2024, au fost întocmite și depuse la Autoritatea de Management a Programului Operațional Competitivitate 5 cereri de rambursare a căror valoare totală eligibilă autorizată pentru decontare a fost de 28.998.772,93 lei.

Proiectul MILMACS își propune îmbunătățirea calității și eficienței serviciilor medicale acordate în cadrul rețelei medicale a Ministerului Apărării Naționale, prin dezvoltarea unei soluții complete de management pentru fluxul de imagini, videoclipuri și documente medicale multimedia rezultate în urma investigațiilor medicale la care sunt supuși pacienții în cadrul spitalelor militare.

Potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 36/2023 *privind stabilirea cadrului general pentru închiderea programelor operaționale finanțate în perioada de programare 2014 – 2020*, aprobată cu modificări prin Legea nr. 338/2023 *pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 36/2023 privind stabilirea cadrului general pentru închiderea programelor operaționale finanțate în perioada de programare 2014 – 2020*, perioada de derulare a Programului Operațional Competitivitate s-a încheiat la finalul anului 2023.

Pe parcursul anului 2024, au fost întreprinse numeroase demersuri, atât la nivelul Ministerului Sănătății, cât și la Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, în vederea finanțării proiectului prin PNRR/Componenta 7. Transformare digitală după caz, prin Programul Sănătate 2021-2027/Prioritatea P6. Digitalizarea sistemului medical.

Valoarea totală a proiectului este de 148.000.602,50 lei.

Pentru o abordare unitară a structurilor Ministerului Apărării Naționale, în vederea atragerii eficiente a fondurilor europene structurale și de investiții, a fost emis *Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.17/2021 privind constituirea Comitetului Ministerului Apărării Naționale pentru organizarea și coordonarea procesului de atragere de fonduri europene nerambursabile și aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a acestuia*, cu completările ulterioare, aflat direct în subordinea ministrului apărării naționale.

Comitetul, prin coordonatorul general al acestuia, coordonează activitatea structurilor Ministerului Apărării Naționale în grupurile de lucru constituite pentru elaborarea Programelor Operaționale și a Planului Național de Redresare și Reziliență, pentru identificarea și accesarea finanțării externe din alte surse nerambursabile.

În urma demersurilor *Comitetului*, au fost inițiate și depuse în cadrul diverselor surse de finanțare externă nerambursabile identificate, pe componente specifice, de interes pentru Ministerul Apărării Naționale, până la această dată, 27 proiecte.

Domeniul de intervenție Sănătate – Componenta 12 Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

1. Echipamente și materiale destinate reducerii riscului de infecții nosocomiale – valoarea totală a proiectelor depuse pentru finanțare este de 48.110.856,84 lei. Proiectele depuse în cadrul acestei linii de finanțare sunt:

- „Dotarea Spitalului Universitar de Urgență Militar Central «Dr. Carol Davila» cu echipamente și materiale destinate reducerii riscului de infecții asociate asistenței medicale”, având o valoare totală de 33.509.308,65 lei, termen estimat de finalizare 30.03.2025, prelungit prin 2 acte adiționale. Până la data de 31.12.2024, au fost depuse 2 cereri de transfer cu o valoare totală de 19.662.742,21 lei, decontate integral.
- „Reducerea riscului de infecții asociate asistenței medicale prin dotarea cu echipamente și materiale de specialitate la S.M.U. Brașov” – având o valoare totală de 5.342.637,09 lei, proiect finalizat. Până la data de 31.12.2024, au fost depuse 5 cereri de transfer în valoare totală de 4.885.874,75 lei, decontate integral.
- „Reducerea riscului de infecții asociate asistenței medicale prin dotarea cu echipamente și materiale de specialitate la S.C.M.U. Cluj-Napoca” – având o valoare totală de 4.234.287,75 lei, termen estimat de finalizare 01.11.2024, prelungit prin actul adițional nr. AA1/A 15072/02.07.2024 până la data de 31.03.2025. Până la data de 31.12.2024, au fost depuse patru cereri de transfer în valoare totală de 3.449.162,70 lei, suma în valoare de 26.183,56 lei, fiind în analiză la Ministerul Sănătății.
- „Prevenirea riscului apariției infecțiilor nosocomiale prin achiziția și darea în folosință a unui sistem de purificare-sterilizare a aerului și evacuare a gazelor medicale și non-medice, a unei instalații de gaze medicale și oxigen, concomitent cu efectuarea lucrărilor de reparații și reabilitare necesare în blocul operator și secția ATI ale S.M.U. Pitești” – având o valoare totală de 5.024.623,35 lei. Proiectul a fost finalizat în data de 01.07.2024, fiind depuse trei cereri de transfer în valoare totală de 4.914.520,68 lei, decontate integral.

Rezultatele preconizate la finalizarea proiectelor vor consta în:

- reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii existente în vederea organizării în unitățile medicale de spitalizare continuă a unor structuri funcționale de boli infecțioase pentru izolarea/gruparea și tratarea pacienților cu IAAM determinate de microorganisme MDR și cu infecții cu *Clostridium difficile*;
- dezvoltarea laboratoarelor de referință și a celor cu capacitate de investigații și analize de microbiologie specializate;
- achiziționarea de echipamente destinate reducerii infecțiilor nosocomiale.

2. Unități de asistență medicală ambulatorie

În cadrul apelului de proiecte PNRR/2022/C12/MS/I1.3, a fost depus proiectul cu titlul Dezvoltarea infrastructurii Ambulatoriului Integrat al Spitalul Militar de Urgență „Dr. Alexandru Augustin” – Sibiu – având

o valoare totală de 3.875.566,47 lei, proiect finalizat. Până la data de 31.12.2024, au fost depuse nouă cereri de transfer în valoare totală de 3.124.702,69 lei, decontate integral.

Investiția aferentă proiectului propus spre finanțare a condus la obținerea următoarelor rezultate:

- construcția/reabilitarea/modernizarea/extinderea/dotarea infrastructurii ambulatorii existente;
- îmbunătățirea accesibilității spațiului pentru serviciile medicale și căile de acces;
- asigurarea/modernizarea utilităților generale și specifice (inclusiv conectarea la utilități pe amplasamentul obiectivului de investiții);
- achiziționarea de echipamente pentru infrastructura ambulatorie.

3. *Infrastructură spitalicească publică nouă și Echipamente și aparatură medicală – valoarea totală a proiectelor depuse pentru finanțare este de 394.826.333,00 lei.*

În urma demersurilor Comitetului Ministerului Apărării Naționale pentru organizarea și coordonarea procesului de atragere de fonduri europene nerambursabile, au fost incluse, spre finanțare, în *Hotărârea Guvernului nr. 1.237/2022 privind aprobarea Programului național de investiții în infrastructura de sănătate, aferent țintei 377, componenta 12 – Sănătate din anexa Deciziei de punere în aplicare a Consiliului din 3 noiembrie 2021 de aprobare a evaluării Planului de redresare și reziliență al României, precum și a metodologiei de aprobare a investițiilor finanțate din cadrul Planului național de redresare și reziliență al României*, 4 unități medicale publice, după cum urmează:

- Realizare pavilion nou – bloc chirurgical politraumă din cazarma 1044 Sibiu;
- Realizare pavilion nou medicină operațională – politraumă D + P + 4E, drum acces și rețele în cazarma 646 Brașov;
- Pavilion de medicină operațională – politraumă în cazarma 1053 Craiova;
- Lucrări de investiții și intervenții în cazarma 705 Pitești.

La data de 20.04.2023, au fost încheiate contractele de finanțare aferente proiectelor între Ministerul Apărării Naționale și Ministerul Sănătății.

Prin aceste investiții, se va asigura inclusiv dotarea spitalelor și a unităților sanitare nou construite cu echipamente medicale, cum ar fi: echipamente pentru departamente specifice și generale pentru salonul de chirurgie, cameră de tratament, camere de izolare, inclusiv pentru boli infecțioase și unități de arși, camere pentru pacienți, centre de îngrijire, unități pentru personalul medical, camere de medicație, camere de pregătire curate, camere de terapie intensivă, camere de izolare pentru terapie intensivă, spații de reabilitare, spații de gestionare a deșeurilor și de depozitare, echipamente de urgență și de resuscitare și aparatură medicală, cum ar fi: paturi, unități de decontaminare, echipamente IT, cărucioare de urgență, defibrilatoare, pompe de perfuzie, sisteme de monitorizare fiziologică, inclusiv consolă centrală, sisteme de monitorizare fiziologică pentru îngrijiri acute, ventilatoare pentru unități de terapie intensivă, sisteme de scanare de uz general.

- „Realizare pavilion nou medicină operațională-politraumă D+P+4E, drum acces și rețele în cazarma 646 Brașov”, cu o valoare totală de 134.846.226,83 lei, termen estimat de finalizare iunie 2026. Până la data de 31.12.2024, au fost depuse două cereri de transfer în valoare totală de 2.339.001,00 lei, decontate integral.

A fost recepționată documentația tehnico-economică faza proiect tehnic, noua valoare a obiectivului de investiții fiind de 440.195.000,00 lei, din care dotarea cu echipamente medicale aproximativ 150.000.000, lei.

Este inițiată procedura de achiziție a contractului de lucrări și în funcție de data semnării acestuia, precum și de graficul de execuție, se va demara procedura de achiziție de echipamente medicale.

- „Pavilion de medicină operațională-politraumă în cazarmă 1053 Craiova”, cu o valoare totală de 51.923.727,05 lei, termenul contractual de finalizare este iunie 2026.

Până la data de 31.12.2024, au fost depuse cinci cereri de transfer în valoare totală de 28.418.865,40 lei, decontate integral.

Obiectivul de investiție se află în faza de execuție lucrări, iar progresul fizic este de 70%. Termenul de finalizare al obiectivului de investiție, conform graficului de execuție lucrări, este iunie 2025.

- „*Lucrări de investiții și intervenții în cazarma 705 Pitești*”, cu o valoare totală de 111.119.353,95 lei, termen estimat de finalizare iunie 2026.

Până la data de 31.12.2024, a fost depusă o cerere de transfer în valoare totală de 2.644.212,94 lei, decontată integral.

A fost recepționată documentația tehnico-economică, faza proiect tehnic, noua valoare a obiectivului de investiții fiind de 183.889.000,00 lei. Ca urmare a actualizării indicatorilor tehnico-economici și semnării actului adițional la contractul de execuție lucrări, la data de 02.12.2024 a fost emis ordinul de începere a lucrărilor.

- „*Realizare pavilion nou-bloc chirurgical politraumă din cazarma 1044 Sibiu*”, proiect cu o valoare totală de 96.937.025,29 lei și termen estimat de finalizare iunie 2026.

Până la data de 31.12.2024, au fost depuse șase cereri de transfer în valoare totală de 12.969.308,91 lei, CT-6 în valoare de 1.568.830,01 lei fiind în analiză la Ministerul Sănătății.

Obiectivul de investiție se află în execuție lucrări de la data emiterii ordinului de începere, 01.08.2023, iar în prezent progresul fizic este de 31%.

Personalul Unității de coordonare și monitorizare proiecte cu finanțare (UCMPFE) externă, din cadrul Secretariatului general, sub îndrumarea managerului de proiecte, a întocmit documentele necesare perioade de implementare a proiectelor (rapoarte de progres, cereri de transfer, adrese de răspuns la solicitările de clarificare primite din partea Ministerului Sănătății etc.

De asemenea, UCMPFE a asigurat semnarea documentelor cu dispozitivul criptografic securizat al ministrului apărării naționale și încărcarea acestora pe platforma specifică a PNRR.

Domeniul de intervenție Transformare Digitală – Componenta 7 – Investiția specifică I3.3 Investiții în sisteme informatice și în infrastructură digitală a unităților sanitare publice – PNRR.

În anul 2023, sub îndrumarea Comitetului Ministerului Apărării Naționale pentru organizarea și coordonarea procesului de atragere de fonduri europene nerambursabile, în cadrul apelului de proiecte cod MS-733 aferent investiției I3.3. Investiții în sisteme informatice și în infrastructură digitală a unităților sanitare publice, au fost depuse următoarele proiecte:

1. *Dezvoltarea rețelelor de comunicații și informatică, software-ului clinic și non-clinic pentru îmbunătățirea accesului la informații și eficientizarea procesului actului medical în SMU „Regina Maria” Brașov*, cu o valoare totală de 4.074.675,00 lei, precontractare.
2. *Digitalizarea și automatizarea fluxurilor de lucru din cadrul SUUMC „Dr. Carol Davila”; prin dezvoltarea, implementarea și integrarea unei soluții informatice modulare necesare personalului medical pentru comunicarea și documentarea informațiilor despre pacient direct de la locul de îngrijire al pacientului utilizând echipamente portabile interconectate printr-o rețea fără fir*, cu o valoare totală de 13.448.879,77 lei, precontractare.
3. *„Implementarea conceptului de sănătate digitală prin îmbunătățirea sistemelor informatice și software ale SCMU „Dr. Iacob Czihaș” Iași, cu scopul creșterii calității serviciilor medicale și a interoperabilității*”, cu o valoare totală de 4.693.000,00 lei, precontractare.
4. *„Îmbunătățirea sistemelor informatice și software la S.C.M.U. Cluj-Napoca pentru creșterea calității serviciilor medicale conform principiilor Total Quality Management”*, cu o valoare totală de 4.900.000,00 lei, a fost semnat contractul de finanțare în data de 04.09.2024 cu numărul 1640/16/I.3.3., termenul estimat de finalizare fiind 30.09.2025.

5. *Digitalizarea Spitalului Militar de Urgență „Dr. Alexandru Gafencu” Constanța*, cu o valoare totală de 4.938.800,00 lei. În data de 12.09.2024 a fost semnat contractul de finanțare cu numărul 1728/52/I.3.2., termenul estimat de finalizare fiind 30.09.2025.
6. *Modernizarea sistemelor informatice și a infrastructurii digitale aparținând SMU „Dr. Aristide Serfioți” Galați, pentru realizarea sistemului de e-health și telemedicină*, cu o valoare totală de 4.939.000,00 lei. În data de 04.09.2024 a fost semnat contractul de finanțare cu numărul 1645/10/I.3.3., termenul estimat de finalizare fiind 30.09.2025.
7. *Digitalizarea Spitalului Militar de Urgență „Dr. Alexandru Augustin” Sibiu*, cu o valoare totală de 4.880.000,00 lei, a fost semnat contractul de finanțare în data de 12.09.2024 cu numărul 1691/28/I.3.3. termenul estimat de finalizare fiind 30.09.2025.
8. *„Extindere hardware și actualizare software a rețelei de date medicale ale SMU „Dr. Ion Jianu” Pitești, cu scopul creșterii calității serviciilor medicale și a interoperabilității – PITEX-MS2023”*, cu o valoare totală de 3.974.605,00 lei, proiect aflat pe lista de rezervă.

Prin această investiție, se va asigura dezvoltarea unor module informatice noi, care să deservească activitatea unităților sanitare prin demararea unui proces de digitalizare. Acesta va consta în achiziționarea și instalarea echipamentelor necesare (echipamente IT, echipamente pentru comunicații și echipamente conexe, inclusiv licențe), migrarea de date către noile sisteme și infrastructuri, dezvoltarea de aplicații informatice aferente, dar și prin instruirea personalului tehnic la nivel local.

Domeniul de intervenție Educație – Componenta 15 din cadrul PNRR

1. *Dotarea cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale a unităților de învățământ preuniversitar și a unităților conexe:*
 - *„Dotarea cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale a unităților de învățământ preuniversitar din cadrul SMFT – Câmpulung Moldovenesc”,* cu o valoare totală de 1.237.669,27 lei; a fost semnat contractul de finanțare, în data de 08.12.2023, cu numărul A 1830, termenul estimat de finalizare fiind 31.03.2025; au fost finalizate achizițiile de mobilier și echipamente și se așteaptă returnarea banilor după verificarea de către UEFISCDI.
 - *„Dotarea cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale a unităților de învățământ militar preuniversitar din subordinea SMFA – Alba Iulia”,* cu o valoare totală de 1.068.790,17 lei. În data de 20.12.2023 a fost semnat contractul de finanțare cu numărul A₃ 8473; termenul estimat de finalizare – 31.01.2025 – a fost prelungit, prin Actul adițional nr. 1 din 16.12.2024, până la data de 30.09.2025.
2. *Dotarea cu laboratoare inteligente a unităților de învățământ secundar superior, a palatelor și a cluburilor copiilor:*
 - *„Dotarea cu SMART LAB a Colegiului Național Militar «Ștefan cel Mare» Câmpulung Moldovenesc”,* cu o valoare totală de 351.208,27 lei. În data de 05.01.2024 a fost semnat contractul de finanțare cu numărul A 40, termenul estimat de finalizare fiind 31.05.2025.
 - *„Dotarea cu laboratoare inteligente a Colegiului Național Militar «Alexandru Ioan Cuza» Constanța”,* cu o valoare totală de 351.209,36 lei. În data de 22.02.2024 a fost semnat contractul de finanțare cu numărul A N1420, termenul estimat de finalizare fiind 31.05.2025.
 - *„Dotarea cu laboratoare inteligente a Colegiului Național Militar «Dimitrie Cantemir» Breaza”,* cu o valoare totală de 702.418,69 lei. În data de 11.01.2024 a fost semnat contractul de finanțare cu numărul A 64; termenul estimat de finalizare – 31.05.2025 – a fost prelungit prin Actul adițional nr. 1/08.01.2025, până la data de 30.09.2025; până în acest moment, au fost efectuate plăți în valoare de 656.427,82 lei.

- „Dotarea cu laboratoare inteligente a Colegiului Național Militar «Mihai Viteazul» Alba Iulia”, cu o valoare totală de 351.209,37 lei. În data de 08.01.2024 a fost semnat contractul de finanțare cu numărul A 40, termenul estimat de finalizare fiind 31.05.2025.

Prin această investiție, se va asigura crearea unor săli de curs de tip STIAM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Arte și Matematică) menite să ofere oportunități de învățare prin experiență. Astfel, elevii, sub îndrumarea profesorilor din toate ariile curriculare, vor deveni utilizatori independenți, capabili să dobândească competențe digitale avansate, necesare pentru valorificarea avantajelor oferite de noile tehnologii și meseriile viitorului.

3. *Digitalizarea universităților și pregătirea acestora pentru profesiile digitale ale viitorului, termen estimat de finalizare decembrie 2025.*

- DIGIMIL AFAHC (Digitalizarea Integrată a Universității Militare Academia Forțelor Aeriene „Henri Coandă”) Brașov, cu o valoare totală de 12.549.073,00 lei, contract de finanțare nr. 14035/16.09.2022, termen estimat de finalizare 31.12.2025. Până la data de 31.12.2024, au fost depuse două cereri de transfer, în valoare totală de 5.525.061, 69 lei, CT-2, în valoare de 1.373.646,75 lei fiind în analiză la Ministerul Educației.
- Digitalizarea infrastructurii Academiei Navale „Mircea cel Bătrân” (DigiANMB) Constanța, cu o valoare totală de 13.071.215,00 lei, contract de finanțare nr. 14066/16.09.2022, termen estimat de finalizare 31.12.2025. Până la data de 31.12.2024, au fost depuse patru cereri de transfer, în valoare totală de 8.718.476,69 lei, decontate integral.
- Infrastructuri educaționale integrate pentru învățare inteligentă, Universitatea Națională de Apărare „Carol I” București, cu o valoare totală de 12.867.266,61 lei, contract de finanțare nr. 3/A507/26.08.2022 termen estimat de finalizare 31.12.2025. Până la data de 31.12.2024, au fost depuse patru cereri de transfer, în valoare totală de 2.830.262,68 lei, decontate integral.
- DigitalArmyAcademy: Integrarea proceselor educaționale digitalizate în Academia Forțelor Terestre Sibiu”, având o valoare totală de 13.417.837,86 lei, contract de finanțare nr. 14036/16.09.2022, termen estimat de finalizare 31.12.2025. Până la data de 31.12.2024, au fost depuse opt cereri de transfer, în valoare totală de 10.798.940,60 lei, decontate integral.

4. *Asigurarea infrastructurii universitare construcții noi (cămine cantine, spații de recreere), au fost depuse 2 proiecte, aflate în derulare, după cum urmează:*

- Construire spațiu de recreere amfiteatru în aer liber pentru desfășurarea activităților cultural educative în poligonul de instrucție „Perii Dăii” al Academiei Forțelor Terestre, cu o valoare totală de 21.473.647,65 lei, contract de finanțare nr. 11370/05.07.2024, termen estimat de finalizare 30.09.2025.
- Reabilitarea și modernizarea facilităților de cazare, hrănire și a spațiilor de recreere și lectură din poligonul de instrucție „Perii Dăii” al Academiei Forțelor Terestre, având o valoare totală de 9.203.509,29 lei, contract de finanțare nr. 11369/05.07.2024, termen estimat de finalizare 30.09.2025.

Programul Național de Investiții în Infrastructura Unităților Spitalicești (PNIIUS)

1. *Lucrări de intervenție și extindere la Pavilionul Z și construire stație de pre-epurare în Cazarma 734 București, proiect, cu o valoare totală de 923.966.201,01, depus aflat în stadiul de evaluare, termen estimat de finalizare 31.12.2030.*
2. *Extindere Pavilion C în Cazarma 775 Cluj-Napoca proiect, cu o valoare totală de 36.277.588,12, depus aflat în stadiul de evaluare, termen estimat de finalizare 31.12.2030.*

Programul sănătate 2021-2027

1. **Prioritatea 3:** Creșterea eficacității și rezilienței sistemului medical în domenii critice, de importanță strategică, cu impact transversal asupra serviciilor medicale și asupra stării de sănătate, FEDR, Obiectiv de politică 4, Obiectiv Specific RSO4.5.
 - *Investiție în infrastructura laboratorului de microbiologie din cadrul Spitalului Clinic Militar de Urgență „Dr. Alexandru Augustin” SMU Sibiu, având o valoare totală de 2.358.183,73 lei, aflat în faza de evaluare.*
2. **Prioritatea 7:** Investiții în infrastructura publică a unităților sanitare publice de interes regional/județean care diagnostichează și tratează cancer.
 - *„Îmbunătățirea procesului de diagnosticare și tratament a cancerului la S.C.M.U. Cluj-Napoca pentru creșterea calității serviciilor medicale”, având o valoare totală de 5.522.945,00 lei, aflat în faza de evaluare.*

Proiecte de cercetare

Proiecte de cercetare, depuse la Comisia Europeană, de către Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, pentru care diferă mecanismele de rambursare:

1. *„Strengthening Synergies in Defence and Civilian Cybersecurity, Project: 101158784 – ECYBRIDGE-DIGITAL- ECCC-2023-DEPLOY-CYBER-04”, având o valoare totală de 700.004,70 lei, perioadă estimată de finalizare 31.12.2026;*
2. *NEMO (Language Modules Development), având o valoare totală de 751.331,40 lei, perioadă estimată de finalizare 31.12.2026.*

Obiectivele pentru anul 2025 în domeniul finanțării din fonduri europene, structurale și de investiții, precum și din alte fonduri nerambursabile, sunt următoarele:

- identificarea de noi surse de finanțare care să corespundă nevoilor structurilor din cadrul Ministerului Apărării Naționale;
- îndrumarea structurilor din cadrul Ministerului Apărării Naționale în vederea accesării de finanțare externă nerambursabilă;
- coordonarea și monitorizarea structurilor din cadrul Ministerului Apărării Naționale care au depus și au în etapa de implementare proiecte finanțate din fonduri europene, structurale și de investiții.

VI.8. Auditul public intern

Direcția audit intern și structurile teritoriale subordonate au efectuat, în anul 2024, 121 de misiuni de audit de regularitate, 1 misiune de audit de sistem, implicând 18 structuri militare, 1 misiune de audit al performanței, implicând 12 structuri militare, 1 misiune de audit al tehnologiilor informaționale, implicând 11 structuri militare, 3 misiuni de audit asupra activităților de lichidări gestionare, 1.565 de misiuni de audit al procedurilor de achiziție, 16 misiuni ad-hoc, 23 de misiuni de audit al operațiunilor de modificare a patrimoniului imobiliar, 40 de misiuni de consiliere, din care 26 au fost la cererea ordonatorilor de credite și 106 misiuni de verificare a implementării recomandărilor.

Auditul public intern a avut la bază următoarele direcții prioritare:

- auditarea, cel puțin o dată la 3 ani, a ordonatorilor de credite, pentru asigurarea conformității cu cerințele Legii nr. 672/2002 privind auditul public intern, republicată;
- evidențierea, în rapoartele de audit întocmite, a unor aspecte/problematici semnificative privind funcționarea sistemului militar, pentru care au fost formulate recomandări fezabile pentru remediere;

- stoparea, într-o fază incipientă, a posibilelor efecte cauzate de existența unor erori/disfuncții, prin identificarea acestora și formularea de recomandări care să vizeze implementarea mecanismelor de corecție și prevenire a unor manifestări ulterioare;
- accentuarea caracterului preventiv, prin cuprinderea disfuncțiilor cu caracter de generalitate în Buletinul preventiv al auditului, elaborat trimestrial și comunicat categoriilor de forțe și structurilor centrale, pentru a fi difuzat la toate unitățile în vederea eliminării și prevenirii apariției unor probleme similare;
- reducerea riscurilor asociate obiectivelor și activităților desfășurate în cadrul Ministerului Apărării Naționale, ca urmare a punerii în practică a recomandărilor formulate.

Au fost formulate 2.319 recomandări, din care 948 au fost deja implementate (cca. 41%), celelalte fiind în curs de implementare. Totodată, în cursul anului au fost desfășurate un număr de 106 misiuni de verificare a modului de implementare a recomandărilor, fiind verificat un număr de 4.149 de recomandări, din care 3.505 au fost implementate integral (cca. 84,5%).

Pe timpul misiunilor de audit, pentru disfuncțiile cu caracter de iregularitate au fost întocmite 13 formulare de constatare și raportare a iregularităților, care au fost înaintate, conform procedurii, ministrului apărării naționale, cu propuneri de soluționare.

O parte dintre formularele de constatare și raportare a iregularităților au fost transmise Direcției de prevenire și investigare a corupției și fraudelor, în vederea efectuării cercetării administrative pentru recuperarea prejudiciilor. Astfel, structura specializată a desfășurat cercetarea administrativă pentru recuperarea pagubelor produse ministerului, la unitățile militare unde au fost identificate disfuncțiile în cauză, activitățile fiind finalizate atât prin transmiterea dosarelor cercetării către organele de urmărire penală competente, având în vedere existența unor suspiciuni rezonabile privind producerea unor infracțiuni, cât și prin recuperarea prejudiciilor constatate pe timpul desfășurării cercetării.

În privința administrării patrimoniului Ministerului Apărării Naționale, Direcția de prevenire și investigare a corupției și fraudelor a organizat, potrivit atribuțiilor specifice, atât misiuni de investigare și cercetări administrative, cât și misiuni de prevenire în domeniul achizițiilor publice, în domeniul angajării, lichidării, ordonanțării și plății cheltuielilor, precum și în domeniul gestionării și administrării patrimoniului ministerului, respectiv al instituțiilor aflate în subordinea sau coordonarea acestuia.

De asemenea, în anul 2024, Direcția de prevenire și investigare a corupției și fraudelor a întreprins demersurile rezultate din armonizarea legislației referitoare la răspunderea materială a militarilor cu efectele Deciziei Curții Constituționale a României nr. 649/2022. Acestea s-au concretizat prin publicarea, în luna aprilie, a *Instrucțiunilor de aplicare în Ministerul Apărării Naționale a Ordonanței Guvernului nr. 121/1998 privind răspunderea materială a militarilor*, aprobate prin *Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.64/2024*.

În Ministerul Apărării Naționale, controlul financiar preventiv propriu s-a exercitat asupra tuturor operațiunilor care afectează fondurile publice și/sau patrimoniul public, în conformitate cu prevederile Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, Ordonanței Guvernului nr. 119/1999 privind controlul intern/managerial și controlul financiar preventiv, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și a actelor normative subsecvente emise în acest scop de către ministrul finanțelor publice și ministrul apărării naționale.

Corpul de Control și Inspecție a efectuat, în anul 2024, inspecții și controale operative, în urma cărora au fost identificate unele aspecte ce au vizat administrarea patrimoniului Ministerului Apărării Naționale.

În sprijinul evaluării modului de administrare a patrimoniului Ministerului Apărării Naționale, Corpul de control și inspecție a executat o inspecție generală, având ca temă: „*Evaluarea unei mari unități militare privind îndeplinirea misiunii de bază și a obiectivelor fundamentale din Planul cu principalele activități*” și o inspecție ulterioară cu tema „*Stadiul și eficiența implementării măsurilor organizatorice și administrative aprobate în urma desfășurării Inspecției speciale din anul 2019 privind evaluarea sistemului de recuperare*”.

după misiune, recreere și tratament pentru personalul Ministerului Apărării Naționale”, în urma cărora au fost evidențiate aspecte referitoare la infrastructura și administrarea patrimoniului Ministerului Apărării Naționale.

În urma inspecției generale, s-a constatat că este necesară dezvoltarea/modernizarea bazei materiale pentru instrucție în unitățile militare care consolidează capacitatea de luptă, respectiv a bazei de antrenament și logistica didactică din instituțiile de învățământ militar preuniversitar și de formare non-universitară continuă.

Rezultatele inspecției ulterioare au indicat că persistă în continuare situații în care starea tehnică și nivelul de întreținere ale facilităților de cazare și recreere (cămine militare, cabane militare, cercuri militare, sanatorii) reflectă un grad avansat de uzură, o dotare deficitară și învechită, precum și lipsa unor spații destinate relaxării și activităților fizice.

VI.9. Administrarea patrimoniului imobiliar și dezvoltarea infrastructurii militare

Administrarea patrimoniului imobiliar

Patrimoniul imobiliar aflat în administrarea Ministerului Apărării Naționale numără 1.175 cazărmi, aflate în zonele de responsabilitate a 6 centre de domenii și infrastructuri, din care 120 cazărmi sunt dezafectate ca rezultat al procesului de restructurare și reorganizare a armatei. Acestea din urmă fac obiectul analizei structurilor abilitate ale ministerului, în vederea stabilirii unor noi destinații și reintegrării unei părți dintre acestea în circuitul militar, conform nevoilor structurii de forțe a armatei, respectiv valorificării celor disponibile în condițiile legii.

În anul 2024, au fost elaborate de către Direcția domenii și infrastructuri și adoptate de către Guvern un total de 30 acte normative, având ca obiect reglementarea modificărilor patrimoniului imobiliar, precum și actualizarea și completarea inventarului centralizat al bunurilor aparținând domeniului public al statului, astfel:

- 5 hotărâri de Guvern, prin care s-au aprobat înscrierea unor imobile în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului și darea acestora în administrarea Ministerului Apărării Naționale, respectiv transmiterea din administrarea altor ministere în administrarea Ministerului Apărării Naționale;
- 12 hotărâri de Guvern, prin care s-a aprobat actualizarea valorii de inventar/modificări și completări în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului pentru un număr de 225 imobile aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale;
- 7 hotărâri de Guvern, pentru aprobarea transmiterii unor părți de imobile sau imobile aflate în domeniul public al statului, din administrarea Ministerului Apărării Naționale, în administrarea altor ministere/instituții ale statului;
- 3 hotărâri de Guvern, pentru aprobarea transmiterii unor părți de imobile aflate în domeniul public al statului și în administrarea Ministerului Apărării Naționale, în domeniul public local, pentru realizarea unor obiective de investiții de utilitate publică de interes local;
- 1 hotărâre de Guvern, pentru schimbarea titularului de administrare a unor imobile;
- 2 hotărâri de Guvern, pentru modificarea și completarea unor acte normative.

Valorificarea proprietăților imobiliare devenite disponibile.

Urmare a procesului de restructurare și reorganizare a armatei, o serie de construcții au fost dezafectate, deoarece nu mai sunt de utilitate și prezintă un grad ridicat de risc în ceea ce privește siguranța exploatării.

Pentru aceste construcții nu se justifică efectuarea lucrărilor de reparații capitale, iar unitățile militare care administrează cazărmiile au propus scoaterea din funcțiune și casarea acestora, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

În anul 2024, au fost elaborate de Direcția domenii și infrastructuri și adoptate de Guvern 5 acte normative, prin care s-a aprobat trecerea din domeniul public în domeniul privat al statului a 430 construcții și amenajări la terenuri din 61 cazărmi, în vederea scoaterii din funcțiune și casării.

O altă formă de valorificare a proprietăților imobiliare disponibile o reprezintă închirierea imobilelor sau părților din acestea, în conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare. În anul 2024 au fost elaborate de către Direcția domenii și infrastructuri și adoptate de către Guvern, pe baza propunerilor structurilor utilizatoare, un număr de 7 hotărâri, prin care s-a aprobat închirierea unor părți din imobilele aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale.

Măsurile de eficientizare a administrării patrimoniului Ministerului Apărării Naționale luate în anul 2024 au fost:

- continuarea activităților de înscriere a imobilelor în cartea funciară în scopul protejării patrimoniului imobiliar;
- elaborarea și promovarea proiectelor de acte normative care au avut ca obiect trecerea din domeniul public în domeniul privat al statului a unor construcții și amenajări la terenuri care prezintă risc în exploatare în condiții de siguranță, în vederea scoaterii din funcțiune și casării acestora, în scopul diminuării costurilor cu utilitățile și pentru lucrările de întreținere și mentenanță a infrastructurii din cazărmi;
- elaborarea și promovarea proiectelor de acte normative pentru efectuarea unor modificări și completări în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, în scopul asigurării concordanței între inventarul centralizat aflat la Ministerul Finanțelor și evidențele unităților militare cu atribuții în administrarea cazărmiilor;
- închirierea terenurilor și spațiilor disponibile (terenuri agricole, terenuri situate în intravilan, pășuni și clădiri) către terți pentru desfășurarea unor activități, în vederea valorificării în condițiile legii.

Implementarea proiectelor de investiții naționale

În anul 2024, structurile subordonate Direcției domenii și infrastructuri au avut în execuție 106 proiecte imobiliare, în diferite stadii de implementare. Pentru 56 dintre proiecte recepția s-a realizat la terminarea lucrărilor, a căror valoare cumulată s-a ridicat la suma de 851,077,301.04 lei, astfel:

- realizare infrastructură statică a Comandamentului Corpului Multinațional de Sud – Est (Headquarters Multinational Corps South-East/HQ MNC-SE) din cazarma 562 Sibiu;
- pavilioane noi, demolări, împrejmuire, amenajare infrastructură rutieră și rețele de utilități în cazarma 2698 Rânca;
- construire pavilion nou hală multifuncțională cu specific militar în cazarma 1228 Cernele;
- lucrări de investiții și intervenții în cazarma 473 Focșani;
- infrastructură bază aeriană-zona operațională în cazarma 727 Fetești;
- sală de mese în cazarma 3145 Târlungeni;
- realizare drumuri și platforme betonate acoperite pentru tehnica militară în cazarma 2783 Mihai Bravu;
- reabilitare și extindere Bretela H în cazarma 546 Otopeni;
- lucrări de intervenție la pavilionul A – cămin militar de unitate în cazarma 1568 Mihail Kogălniceanu;
- pavilion nou administrativ în cazarma 727 Borcea;

- lucrări de intervenție la pavilionul B din cazarma 3476 București;
- lucrări de intervenție la pavilionul A din cazarma 3489 București;
- reabilitare termică la pavilionul L7 din cazarma 3399 Constanța;
- consolidare și reparații capitale la cheiurile și danele de acostare din cazarma 2745 Mangalia – Lot I;
- lucrări de intervenție la rețeaua de apă, realizare branșament și rețea AÎ în cazarma 316 Pitești;
- lucrări de intervenție la pavilionul A din cazarma 928 București;
- reabilitare centrale termice, rețele utilități, refacere drumuri alei și platforme poligon Jegălia;
- pavilion nou cu regim de înălțime S+P+3E în cazarma 1140 Breaza;
- lucrări de intervenții în cazarma 2301 București – demolare;
- pavilion nou în cazarma 398 Iași.

În anul 2024, Direcția domeniului și infrastructurii, în calitate de utilizator de credite bugetare pentru beneficiarii de lucrări și dotări, a avut aprobat, la data de 31.12.2024, un buget total de 1.603.853 mii lei din care execuția bugetară a fost de 1.561.460 mii lei. Execuția bugetară a reprezentat 97,36% din bugetul aprobat. Comparativ cu anul 2023, când execuția efectivă (buget aprobat + acreditive) a fost de 1.272.142 mii lei, se înregistrează o creștere de 22,74% a cheltuielilor de capital.

Implementarea în România a proiectelor finanțate prin Programul NATO de Investiții în Securitate (NSIP).

În perioada 2008-2024, Ministerul Apărării Naționale, prin Direcția domeniului și infrastructurii, în calitate de autoritate în domeniu, a implementat 51 de proiecte de infrastructură finanțate prin Programul NATO de Investiții în Securitate (NSIP), incluse în pachetele de capacități aprobate de NATO. Acestea s-au derulat în cazărmi din garnizoanele Fetești, Otopeni, București, Midia, Mangalia, Timișoara, Cincu, Lugoj și Tunari, unde sunt dislocate structuri din subordinea Statului Major al Forțelor Aeriene, a Statului Major al Forțelor Navale, a Statului Major al Forțelor Terestre și a Comandamentului Logistic Întrunit. Valoarea totală a proiectelor se ridică la 112.701,434 mii euro, din care 84.376,242 mii euro sunt fonduri NATO, iar 28.325,192 mii euro reprezintă fonduri naționale. În cursul anului 2024, prin contractele de infrastructură finanțate prin NSIP, au fost efectuate plăți în valoare totală de 10.526,564 mii euro, din care 8.129,530 mii euro din fonduri NATO și 2.397,034 mii euro din fonduri naționale. Totodată, au fost finalizate obiectivele de investiții NSIP aferente proiectului *Realizare bază de staționare temporară* și a fost încheiat proiectul *Asigurare depozit pentru materiale clasa a-V-a*. De asemenea, au fost continuate lucrările pentru obiectivul de investiție *Poligon calibrare armament*, a cărui finalizare este prevăzută pentru luna martie 2025, și s-a efectuat recepția finală pentru obiectivele *Construire turn de control poligon* și *Construire platformă pentru vehicule și pentru depozitare*.

Implementarea Planului de asigurare cu documentații tehnico-economice pentru obiectivele de investiții și reparații capitale din Ministerul Apărării Naționale și activitatea de urbanism și autorizare a execuției lucrărilor de construcții și instalații.

În anul 2024, au fost asigurate prin planul de proiectare, în conformitate cu cerințele și nevoile directorilor de program major, 43 de documentații tehnico-economice în faza de studiu de fezabilitate și 41 de documentații de modificare a indicatorilor tehnico-economici. Toate au primit avizul membrilor Consiliului tehnico-economic al Ministerului Apărării Naționale. Pentru îndeplinirea atribuțiilor de avizare a documentațiilor tehnico-economice, Direcția domeniului și infrastructurii a organizat 8 ședințe ale Consiliului tehnico-economic al Ministerului Apărării Naționale, în cadrul cărora au fost prezentate 84 de documentații tehnico-economice, în faza de studiu de fezabilitate/DALI/completare a cerințelor inițiale. Printre proiectele semnificative avizate în cadrul Consiliului tehnico-economic al Ministerului Apărării Naționale se numără:

- lucrări de intervenție și extindere la pavilionul Z, precum și construirea unei stații de pre-epurare în cazarma 734 București, având o valoare estimată totală de 923.966 mii lei.

- lucrări de investiții în cazarma 1181 Vlădeni, având o valoare estimată totală , în urma modificării indicatorilor tehnico-economici, de 771.342 mii lei.
- realizarea infrastructurii Regimentului 46 sprijin al Comandamentului Corpului Multinațional de Sud-Est (Headquarters Multinational Corps South-East / HQ MNC-SE) în cazarma 793 Sibiu, având o valoare estimată totală, în urma modificării indicatorilor tehnico-economici, de 471.581 mii lei,.
- reabilitarea termică a pavilioanelor A, A1, B, C, D, E, F, G, J și K, consolidarea pavilionului A1, realizarea unei centrale termică în pavilionul E, extinderea rețelei subterane de alimentare cu apă caldă în cazarma 2700 București, lucrările fiind evaluate la o valoare totală de 365.381 mii lei.
- realizarea unui pavilion bloc alimentar și a unei săli de mese în cazarma 380 Sibiu, având o valoare estimată de 151.776 mii lei.
- un pavilion nou de cazare în cazarma 2660 Alba Iulia, lucrări evaluate la o valoare totală de 133.190 mii lei.
- un pavilion nou de cazare în cazarma 329 Boboc, lucrări evaluate la o valoare totală de 108.843 mii lei.
- au fost înaintate spre avizare 9 note de fundamentare pentru aprobarea/reaprobarea indicatorilor tehnico-economici ai investițiilor imobiliare aflate în competența de aprobare a Guvernului României și pentru care au fost emise Hotărâri de Guvern. În domeniul activității de urbanism și autorizare lucrări, s-au emis, conform solicitărilor, 352 de acte de autoritate, respectiv 200 de certificate de urbanism, 109 autorizații de construire specială și 43 de autorizații de desființare specială.

VI.10. Prevenirea și investigarea corupției și fraudelor

În anul 2024, în contextul aplicării măsurilor dispuse la nivel național și internațional pentru gestionarea fenomenului corupției, au fost intensificate activitățile de prevenire, identificare și investigare a corupției și fraudelor, precum și de recuperare a prejudiciilor produse prin comiterea acestora. Aceste activități, derulate sub coordonarea structurii specializate a Ministerului Apărării Naționale, Direcția de prevenire și investigare a corupției și fraudelor, au vizat consolidarea unei culturi bazate pe integritate în interiorul Ministerului Apărării Naționale și au contribuit semnificativ la gestionarea riscurilor și vulnerabilităților instituționale de fraudă și corupție.

De asemenea, au fost continuate activitățile aferente implementării Strategiei naționale anticorupție 2021-2025, prin coordonarea activităților specifice și furnizarea, la cerere, a asistenței și îndrumării metodologice pentru structurile Ministerului Apărării Naționale.

După centralizarea rapoartelor anuale privind managementul riscurilor de corupție, ministrul apărării naționale a aprobat, la nivelul secretariatului Grupului de lucru al Ministerului Apărării Naționale, raportul anual privind managementul riscurilor de corupție în Ministerul Apărării Naționale pentru anul 2023.

Totodată, potrivit dispozițiilor legale stabilite prin *Hotărârea Guvernului nr. 599/2018 pentru aprobarea Metodologiei standard de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu indicatorii de estimare a probabilității de materializare a riscurilor de corupție, cu indicatorii de estimare a impactului în situația materializării riscurilor de corupție și formatul registrului riscurilor de corupție, precum și pentru aprobarea Metodologiei de evaluare a incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu formatul raportului anual de evaluare a incidentelor de integritate*, în luna martie 2024 s-a desfășurat reuniunea Grupului de lucru al Ministerului Apărării Naționale, în urma căreia *Registrul riscurilor de corupție* a fost actualizat și, ulterior, aprobat de ministrul apărării naționale.

Pentru a asigura aplicarea, la nivelul ministerului, a legislației referitoare la protecția persoanelor care raportează încălcări ale legii, au fost organizate prelegeri având ca temă aspectele reglementate prin *Procedura de sistem privind aplicarea legislației referitoare la protecția avertizorilor în interes public*, structura

specializată fiind, cu aprobarea ministrului apărării naționale, responsabilă de primirea, înregistrarea și gestionarea raportărilor în Ministerul Apărării Naționale.

De asemenea, au continuat acțiunile de inventariere a seturilor de date produse/gestionate la nivelul Ministerul Apărării Naționale, în scopul identificării și transmiterii, în format deschis, la Direcția de prevenire și investigare a corupției și fraudelor, a seturilor de date cu valoare ridicată, în conformitate cu art. 16 alin. (1) din *Legea nr. 179/2022 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public*. În prezent, Ministerul Apărării Naționale a publicat, pe portalul național, 54 de seturi de date deschise, ce sunt periodic actualizate de structurile care le-au produs/gestionat.

În anul de referință, concomitent cu punerea în practică a direcțiilor strategice prioritare de acțiune aprobate s-au efectuat 237 de activități specifice, din care 28 de misiuni de investigare, 24 de cercetări administrative, 37 de misiuni de prevenire a fraudelor și faptelor de corupție, 141 de activități de verificare a unor aspecte sesizate prin petiții și 10 activități de verificare a unor aspecte sesizate prin avertizări în interes public.

Principalele aspecte documentate în cadrul activităților de investigare efectuate s-au referit la verificarea punctuală a împrejurărilor de legalitate în care au fost organizate și s-au derulat concursurile pentru ocuparea unor posturi vacante, verificarea derulării procedurilor în domeniul recrutării, selecției, admiterii, ierarhizării, formării profesionale și evoluției în carieră pentru accesul/promovarea în funcții și posturi, verificarea unor aspecte privind administrarea și gestionarea patrimoniului, verificarea unor aspecte privind achizițiile publice, verificarea modului de angajare, lichidare, ordonanțare și plată a unor cheltuieli de delegare și transport ale unor cadre militare, verificarea modului de aplicare a prevederilor legale privind acordarea compensației lunare pentru chirie unor cadre militare, verificarea unor aspecte referitoare la anumite contracte de sponsorizare/achiziție, verificarea întocmirii și raportării situațiilor financiare precum și a modului de implementare a unor recomandări ale structurilor de control, precum și verificarea și analiza posibilei stări de incompatibilitate/conflict de interese ale unor cadre medicale ș.a.

Principalele aspecte documentate în cadrul activităților de cercetare administrativă s-au referit la efectuarea de cheltuieli nelegale, operațiuni nejustificate cu documente legale, penalități neîncasate, plăți eronate, venituri neîncasate.

Totalul prejudiciilor cercetate în anul 2024 este de 2.191.431,32 lei (440.931,86 euro), iar cercetările administrative au fost finalizate prin transmiterea dosarului cercetării parchetului competent, având în vedere posibilul caracter infracțional al faptelor constatate, recuperarea prejudiciului pe timpul efectuării cercetării administrative sau constatarea imposibilității stabilirii răspunderii materiale, întrucât nu au fost îndeplinite în totalitate condițiile legale aplicabile, precum și întreprinderea demersurilor pentru recuperarea prejudiciului prin promovarea acțiunii civile la instanța de contencios administrativ competentă.

VI.11. Informare și relații publice

Obiectivul principal al comunicării instituționale este asigurarea unei informări corecte a audiențelor, printr-un flux constant de informații obiective și transparente.

Informarea publică s-a desfășurat într-un mediu informațional dinamic, în contextul unor provocări majore la nivel internațional și intern. În plan intern, a crescut interesul public pentru problemele de securitate națională. Evenimentele electorale din 2024 au generat dispute intense în societate.

Direcția informare și relații publice (DIRP) a gestionat multiple situații de criză mediatică, generate în principal de dronele rusești folosite de Federația Rusă împotriva Ucrainei. Totodată, propagarea știrilor false ce vizează instituția militară a impus amplificarea acțiunilor de combatere a dezinformării. Aceste provocări au determinat adoptarea unei strategii de comunicare flexibile și active, pentru a consolida sprijinul opiniei publice față de instituția militară.

DIRP a contribuit și la amplificarea mesajelor naționale privind solidaritatea europeană și sprijinul oferit Ucrainei de către România, în cadrul eforturilor comune ale Alianței.

Informarea publică la cerere

În anul 2024, au fost înregistrate și soluționate 259 de cereri de informații de interes public, scrise și electronice, primite de la persoane fizice și juridice. Nu au existat reclamații administrative.

Relațiile cu comunitatea

Relațiile cu comunitatea au fost dezvoltate prin organizarea de campanii și evenimente speciale, precum *Recunoștință veteranilor de război*, *Tabăra de vară pentru cercetași* și proiectul *Ziua Armatei în Școli*, care au implicat peste 20.000 de elevi.

Acțiuni în sprijinul diplomației publice

În anul 2024, Ministerul Apărării Naționale a marcat două decenii de apartenență la Alianța Nord-Atlantică prin organizarea evenimentului special *ROMÂNIA-NATO, 20 de ani*, desfășurat la Palatul Cercului Militar Național, în luna aprilie. Evenimentul a reunit personalități politice și militare din România și din statele membre NATO.

Armata României continuă să se bucure de un nivel ridicat de încredere în rândul populației, ocupând locul al doilea în clasamentul instituțiilor publice în care cetățenii români au multă și foarte multă încredere, cu un procent de 75%, conform sondajului realizat de SOCIOPOL în luna ianuarie 2024.

VI.12. Soluționarea petițiilor și primirea în audiență la ministrul apărării naționale

În evidența structurilor Ministerului Apărării Naționale, s-au înregistrat 329.642 cereri.

Cererile, reclamațiile, sesizările și propunerile rămase în evidența structurilor Ministerului Apărării Naționale s-au referit, în general, la:

- eliberarea documentelor necesare pentru acordarea unor drepturi conform *Legii nr. 130/15.07.2020 pentru completarea art. 5 din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri*;
- rechemarea în activitate a personalului militar trecut în rezervă prin demisie;
- posibile abuzuri săvârșite de unele cadre militare în exercitarea atribuțiilor de serviciu;
- nereguli în legătură cu organizarea selecției rezerviștilor voluntari;
- informații privind procedura de mobilizare în caz de război a cetățenilor români cu domiciliu în străinătate;
- echivalarea studiilor militare cu studii civile;
- încălcări ale codurilor de conduită etică și ale regulamentului disciplinei militare;
- asigurarea drepturilor bănești cuvenite cadrelor militare participante la misiuni în afara teritoriului național, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1086/2004, cu modificările și completările ulterioare;
- propuneri de modificare a prevederilor *Legii nr. 168/2020 pentru recunoașterea meritelor personalului participant la acțiuni militare, misiuni și operații pe teritoriul sau în afara teritoriului statului*

român și acordarea unor drepturi acestuia, familiei acestuia și urmașilor celui decedat, cu modificările și completările ulterioare;

- acordarea ajutorului financiar convenit la trecerea în rezervă;
- plata cheltuielilor de școlarizare în urma exmatriculării din sistemul de învățământ militar;
- solicitări de sprijin ale autorităților publice centrale și locale în organizarea și desfășurarea unor activități/ceremonii cu participarea personalului militar;
- luarea în evidență ca personal militar în rezervă;
- promovarea în funcției și/sau înaintarea în grad pentru cadrele militare în rezervă și în retragere;
- recalcularea pensiilor, actualizarea și indexarea acestora;
- acordarea de asistență medicală, decontarea medicamentelor și a analizelor de specialitate cadrelor militare în activitate, în rezervă și în retragere;
- eliminarea diferențelor existente între pensiile militare, generate de cadrul legislativ în vigoare;
- eliberarea de adeverințe privind cuantumul veniturilor realizate în Ministerul Apărării Naționale și/sau atestarea condițiilor de muncă;
- soluționarea aspectelor privind situația Cimitirului Eroilor de la Valea Uzului;
- probleme salariale ale funcționarilor publici din Ministerul Apărării Naționale;
- situația patrimonială a unor terenuri/imobile și închirierea unor spații aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale;
- acordarea unor ajutoare sociale, materiale și bănești;
- eliberarea unor avize specifice Ministerului Apărării Naționale în cazul vânzării unor terenuri agricole sau a obținerii autorizației de construire.

Propunerile au fost luate în evidență și avute în vedere în procesul de elaborare a inițiativelor legislative sau de modificare a unor ordine și instrucțiuni, respectiv a normelor metodologice de aplicare a acestora.

Ministrului apărării naționale i-au fost adresate 417 solicitări pentru primirea în audiență, în acest sens fiind organizate 12 sesiuni de audiență. Din cele 113 solicitări promovate/aprobate, au fost primiți în audiență 96 de petiționari, 7 petiționari nu s-au prezentat invocând probleme medicale și alte motive, iar 6 petiționari au fost replanificați.

În perioada analizată, au fost înregistrate 117 solicitări scrise, depuse personal la sediul instituției. Petiționarii au fost consiliați cu privire la prevederile legale în vigoare și la procedurile de obținere a documentelor necesare clarificării aspectelor prezentate, iar petițiile înaintate au fost transmise spre soluționare structurilor competente.

Totodată, în anul 2024 au fost executate controale administrative la *Comandamentul Forțelor Întrunite „General Ioan-Emanoil Florescu”*, la *Comandamentul Comunicațiilor și Informaticii din Statul Major al Apărării*, la *Centrul militar județean Argeș*, la *Centrul militar județean Vâlcea*, la *Comandamentul Corpului Multinațional de Sud-Est*, la *Centrul militar zonal Sibiu*, la *Comandamentul Apărării Cibernetică* și la *Comandamentul Diviziei 2 I „Getica”*, privind modul de gestionare și soluționare a petițiilor și cererilor de primire în audiență.

VII. CINSTIREA EROILOR NEAMULUI

În cursul anului 2024, Oficiul Național pentru Cultul Eroilor a finanțat și implementat, pe teritoriul Republicii Moldova, proiectele de investiție imobiliară privind restaurarea Parcelor de onoare ale eroilor români din cel de-Al Doilea Război Mondial din localitățile Opaci (raion Căușeni), Filipeni (raion Leova) și Sărățeni (raion Leova). Proiectele de investiție imobiliară s-au derulat în baza prevederilor *Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind regimul juridic al mormintelor de război românești situate pe teritoriul Republicii Moldova*, semnat la Iași la data de 03 martie 2012 și ratificat prin *Legea nr. 57/2013*.

De asemenea, pe teritoriul Republicii Slovenia, Oficiul a derulat proiectul de restaurare a Troiței eroilor români din Primul Război Mondial de la Miren-Kostanjevica (regiunea Miren), în baza prevederilor *Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Slovenia privind mormintele de război*, semnat la Ljubljana la data de 15 iunie 2011 și ratificat prin *Legea nr. 58/2013*.

Între 24 și 25 octombrie 2024, cu ocazia sărbătoririi *Zilei Armatei României*, au avut loc ceremoniile de resfințire a Troiței eroilor români din Primul Război Mondial de la Miren-Kostanjevica/Slovenia, respectiv ceremonia de inaugurare a necropolei de război românești de la Sărățeni/Republica Moldova, evenimente la care au participat reprezentanți ai instituțiilor străine abilitate, ai autorităților publice locale, ai reprezentanților diplomatice românești acreditate în statele respective, precum și ai Oficiului Național pentru Cultul Eroilor.

Cu acest prilej, delegațiile Oficiului Național pentru Cultul Eroilor au realizat recepția lucrărilor de restaurare a obiectivelor comemorative de război românești situate pe teritoriul Republicii Moldova și al Republicii Slovenia, predarea acestora în administrarea autorităților locale, precum și activități de documentare în teren la alte obiective comemorative de război ale eroilor români, în vederea fundamentării unor viitoare proiecte de reabilitare.

De asemenea, s-au întreprins demersurile necesare prevăzute de legislația națională în vigoare referitoare la elaborarea și aprobarea documentațiilor tehnice ale proiectelor de investiție imobiliară privind restaurarea Parcelor de onoare ale eroilor români din cel de-Al Doilea Război Mondial de la Sărata Galbenă (raion Hîncești) și Tălăiești (raion Hîncești) din Republica Moldova. Procedura de achiziție a celor două proiecte se va derula în anul 2025, cu finanțare asigurată prin bugetul de stat pe anul 2025, alocat Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, urmând să fie cuprinse în Lista de investiții publice a Ministerului Apărării Naționale.

Referitor la evidența și restaurarea mormintelor și operelor comemorative de război de pe teritoriul național, digitalizarea numelor morților de război, menționăm actualizarea evidenței centralizate a mormintelor și operelor comemorative de război românești și străine de pe teritoriul național, însumând 10.854 de obiective comemorative de război, din care 8.415 monumente și 2.439 morminte de război.

Ca urmare a desfășurării activității de cercetare în arhive, s-au prelucrat și digitalizat date privind 19.052 morți de război români, decedați pe Frontul de Est în acțiuni de luptă sau în spitale.

Totodată, în urma activităților de documentare desfășurate în teren și în arhive, au fost întocmite evidențele nominale pentru 193 de români căzuți la datorie în Războiul de Independență, al Doilea Război Balcanic, Primul și Al Doilea Război Mondial, înhumați în Cimitirul Bellu Militar din București.

În cadrul proiectului *Eroii României*, a fost actualizată și promovată în social-media lista eroilor Armatei României căzuți în conflictele armate din perioada 1877-1945. Fișierul conține evidențele nominale a 55.049 de eroi români înhumați pe teritoriul României și a 80.322 de eroi români înhumați în străinătate.

Pentru a veni în sprijinul inițiativei autorităților publice locale de protejare a mormintelor și operelor comemorative de război de pe teritoriul național, O.N.C.E. a derulat două sesiuni de selecție publică a proiectelor de restaurare a mormintelor și operelor comemorative de război românești sau străine de pe teritoriul național, în perioadele 06 martie-17 mai 2024 și 22 mai-26 iulie 2024, în baza prevederilor *Legii nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități non-profit de interes general*, cu modificările și completările ulterioare. Până în acest moment, nu a fost depusă nicio cerere de finanțare.

Privitor la misiunile de documentare, inspecție și control la morminte și opere comemorative din țară, în anul 2024 s-au executat 6 misiuni în teren, având ca obiectiv verificarea a 270 de morminte și opere comemorative, situate în județele Bacău, Bistrița-Năsăud, Călărași, Covasna, Harghita, Ialomița, Sălaj și Sibiu.

Ca urmare a constatărilor din teren, a sesizărilor semnalate de către petenți, precum și a articolelor apărute în presă, Oficiul Național pentru Cultul Eroilor a transmis 128 notificări către autoritățile publice locale (proprietarii și titularii dreptului de administrare a obiectivelor comemorative), solicitând inițierea demersurilor necesare pentru protejarea și valorificarea mormintelor și operelor comemorative de război. Totodată, a fost monitorizată implementarea acestor măsuri.

În anul 2024, s-au efectuat 7 misiuni externe în Republica Moldova, Republica Federală Germania și Republica Slovenia, care au vizat următoarele aspecte: documentarea în teren cu privire la mormintele și operele comemorative de război românești de pe teritoriile statelor respective, realizarea recepției la finalizarea lucrărilor de restaurare a necropolelor de război românești de la Filipeni (raion Leova), Sărăteni (raion Leova), Opaci (raion Hîncești) din Republica Moldova, și a Troiței eroilor români de la Miren-Kostanjevika din Republica Slovenia; efectuarea recepției finale la cinci ani de la încheierea lucrărilor de restaurare pentru proiectele de restaurare a parcelelor de onoare ale eroilor români de la Mana (raion Orhei) și Nemțeni (raion Hîncești), Republica Moldova, și de la Mannheim, Germania; participarea la ceremoniile de inaugurare a necropolei de război de la Sărăteni din Republica Moldova; resfințirea monumentului de la Miren-Kostanjevika din Republica Slovenia.

De asemenea, au fost întreprinse demersurile pentru continuarea procesului de negociere și semnare a acordurilor interguvernamentale în domeniul mormintelor și operelor comemorative de război cu Austria, Bulgaria, Franța și Turcia.

În ceea ce privește tratatele internaționale cu Austria și Turcia, au fost aprobate, în ședința Guvernului din 25 septembrie 2024, Memorandumul cu tema: *Aprobarea negocierii Acordului între Guvernul României și Guvernul Republicii Austria privind mormintele și operele comemorative de război*, în ședința Guvernului din data de 21 august 2024, respectiv Memorandumul cu tema: *Aprobarea negocierii și semnării Acordului între Guvernul României și Guvernul Republicii Turcia privind mormintele și operele comemorative de război*.

După îndeplinirea procedurilor interne privind aprobarea negocierii și semnării tratatelor internaționale, în conformitate cu prevederile din legislația națională în vigoare, O.N.C.E. a solicitat Direcției Tratatate Internaționale, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, transmiterea proiectelor de acord interguvernamental bilateral către partenerii străini, în scopul demarării procesului de negociere a tratatului, respectiv a discuțiilor tehnice la nivel de experți.

Referitor la acordurile interguvernamentale cu Bulgaria și Franța, variantele de text propuse de partea română se află în prezent în curs de analiză la nivelul instituțiilor bulgare și franceze, cu competențe în domeniul mormintelor și operelor comemorative de război.

De asemenea, Oficiul Național pentru Cultul Eroilor a încheiat 14 protocoale de colaborare cu unități de învățământ din București/țară, precum și cu organizații/asociații din străinătate/țară (Institutul Hispano-Român din Spania și Asociația InfoCons).

În cadrul colaborării cu Institutul Hispano-Român din Spania, la data de 17 octombrie 2024, la Casa de los Caracoles din localitatea Castellón de la Plana, s-a desfășurat vernisajul „*Eroism și Credință: Memoriale ale Neamului Românesc*”, parte integrantă a proiectului de promovare internațională a mausoleelor eroilor

români și străini decedați în Primul Război Mondial, amenajate pe raza județului Vrancea. Expoziția a cuprins un catalog expozițional, roll-up-uri, afișe, flyere și panouri cu fotografii însoțite de scurte documentare privind mausoleele eroilor din prima conflagrație mondială, amplasate în localitățile Mărășești, Mărăști, Soveja și Focșani.

Privitor la programele, proiectele și activitățile comemorative de cinstire a eroilor neamului a fost elaborat și promovat Programul manifestărilor prilejuite de Ziua Eroilor – 13 iunie 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 599/06.06.2024, precum și raportul către ministrul apărării naționale pentru aprobarea Planului activităților organizate de către Ministerul Apărării Naționale cu prilejul sărbătoririi Zilei Eroilor.

În anul 2024, Oficiul Național pentru Cultul Eroilor a derulat proiecte și activități cultural-educative pentru valorificarea memoriei eroilor români căzuți pentru Patrie: proiectul *Un erou, o floare!* constând în efectuarea unor activități de îngrijire a cimitirelor și monumentelor din țară, ceremonia de rostire solemnă a numelor eroilor români, concursurile online *Să nu ne uităm eroii!*, *Eroul meu de ieri și de azi*, *Erou în suflet de copil*. În scopul promovării acestor activități, au fost realizate materiale documentare care au fost distribuite pe site-ul instituției și pe conturile oficiale de pe platformele digitale. Acțiunile sunt programate a se desfășura și în anii următori.

VIII. PRINCIPALELE OBIECTIVE (OBIECTIVELE GENERALE) ALE MINISTERULUI APĂRĂRII NAȚIONALE PENTRU ANUL 2025

În vederea inițierii unui nou ciclu de planificare a apărării, ca etapă subsecventă publicării unei noi Strategii naționale de apărare a țării la nivelul Președinției României, se are în vedere inițierea procesului de elaborare a unei noi versiuni a Cartei albe a apărării. Finalizarea procesului de analiză strategică a apărării va contribui la fundamentarea contribuției MAPN pentru redactarea unui nou set de documente de planificare a apărării, atât la nivel național, cât și departamental.

Din perspectiva NATO, rezultatele Summitului de la Washington (2024) confirmă faptul că a fost parcurs cel mai semnificativ proces de întărire a apărării colective, fundamentat de deciziile adoptate la Madrid (2022) și la Vilnius (2023), în scopul adaptării capabilităților Alianței pentru o nouă eră a apărării colective. În consecință, se vor continua demersurile pentru promovarea consolidării posturii de descurajare și apărare, în toate domeniile, pentru prevenirea și neutralizarea oricăror acțiuni ostile ale potențialilor adversari. Astfel, rezultă o serie de obiective specifice pe termen lung subsumate eforturilor de asigurare a securității regiunii Mării Negre, prin consolidarea apărării înaintate și creșterea abilității aliate de reîntărire rapidă, în special prin realizarea cadrului necesar operaționalizării depline a Grupului de Luptă aliat din România, sub comanda Franței, și pentru IAMD-BMD¹.

În anul 2025, vor continua acțiunile de capitalizare a poziției geostrategice a României și a implicării statului român în misiunile și operațiile desfășurate la nivel internațional, având ca obiectiv consolidarea interesului comunității internaționale față de regiune, în special în ceea ce privește zona Mării Negre și a Balcanilor de Vest.

În această direcție, se va urmări consolidarea relațiilor bilaterale și a cooperării practice cu partenerii strategici, cu statele din Balcanii de Vest – inclusiv din perspectiva coordonării pe palier operațional al participării la KFOR și al deținerii comenzii EUFOR ALTHEA din Bosnia Herțegovina -, precum și cu partenerii din vecinătatea estică.

În egală măsură, se vor menține dialogul politico-militar la nivel înalt și discuțiile bilaterale privind dezvoltarea cooperării în domenii de interes reciproc, dar și colaborarea, în cadrul organizațiilor internaționale, cu alte state aliate și parteneri.

O direcție importantă de efort constă în sprijinirea activă a demersurilor aliate pentru implementarea noului cadru de planificare militară a apărării NATO, inclusiv din perspectiva aplicabilității acestuia. În acest sens, va continua sprijinul acordat, în context NATO, partenerilor din vecinătatea estică a Alianței – în special Ucrainei, Republicii Moldova și Georgiei -, pentru dezvoltarea capacităților de apărare, întărirea cooperării și a dialogului politic cu NATO, implementarea pachetelor suplimentare de sprijin adoptate la Madrid și avansarea reformelor în domeniul apărării.

De asemenea, se va promova consolidarea legăturii transatlantice, cu relevanță sporită în actualul context strategic, prin susținerea implementării declarațiilor comune privind cooperarea dintre uniunea Europeană și NATO.

¹ IAMD-BMD: The Integrated Air-and-Missile Defence-Ballistic Missile Defence.

Pe palierul angajamentelor operaționale la nivelul Alianței, România va asigura contribuția în cadrul NATO KFOR, NATO NMI, NSATU și OSG. Mai mult, România va participa în cadrul MCM Black Sea, la fel ca în anul 2024, cu mențiunea că, în semestrul al doilea al anului 2025, pe timpul deținerii comenzii de către statul român, Forțele Navale Române vor asigura nava comandant și vor contribui cu o navă cu capabilități MCM în cadrul Grupării Navale.

În perspectiva Summit-ului NATO de la Haga, din iunie 2025, eforturile principale se vor concentra pe accelerarea procesului de consolidare a posturii de descurajare și apărare unitare și coerente pe Flancul Estic, îndeosebi prin susținerea modernizării NATO. De asemenea, în vederea asigurării securității în regiunea Mării Negre, un aspect important rămâne acordarea de sprijin celor mai vulnerabili parteneri ai Alianței la acțiunile hibride ale Rusiei (în special Ucrainei și Republicii Moldova).

În planul cooperării cu Uniunea Europeană, se va urmări dezvoltarea unui profil activ al României atât prin participarea la procesul de luare a deciziilor în cadrul Politicii de securitate și apărare comună (PSAC) și la inițiativele și procesele de dezvoltare a capabilităților în formatele de cooperare multinațională oferite de Agenția Europeană de Apărare (EDA), cât și prin contribuția la operațiile și misiunile desfășurate sub egida UE.

Astfel, printre principalele obiective pentru anul 2025, se au în vedere:

- contribuții substanțiale la procesul de implementare a Busolei Strategice, în concordanță cu interesele României de securitate și apărare;
- sprijinirea eforturilor desfășurate la nivel european în vederea negocierii și publicării documentului strategic, cu referire la Carta Albă, a viitorului apărării europene;
- participarea activă la inițiativele UE în sprijinul Ucrainei;
- consolidarea profilului României în calitate de contribuitor de securitate și de membru activ la nivelul UE, prin participarea la toate misiunile și operațiile UE, eforturile operaționale fiind îndreptate spre: regiunea Balcanilor de Vest (prin asigurarea conducerii forței operației EUFOR ALTHEA) și pe asigurarea conducerii misiunii EUTM RCA;
- susținerea eforturilor aferente consolidării industriei naționale de apărare, a bazei industriale și tehnologice europene, precum și a cercetării-dezvoltării în domeniul apărării prin susținerea participării industriei naționale de apărare la proiectele lansate în cadrul Fondului European de Apărare (EDF);
- intensificarea participării României în cadrul PESCO și în cadrul altor inițiative europene din domeniul apărării, desfășurate inclusiv sub egida EDA;
- continuarea demersurilor pentru îmbunătățirea mobilității militare; continuarea rambursării prin EPF.

În anul 2025, Ministerul Apărării Naționale își propune să continue aprofundarea dialogului politico-militar bilateral cu partenerii strategici, în vederea promovării obiectivelor strategice ale României.

România va continua demersurile de consolidare a dimensiunii de apărare a parteneriatelor strategice sau cu relevanță strategică, prin intensificarea și substanțierea dialogului strategic și cooperării aplicate, în special cu Statele Unite ale Americii, Franța, Turcia, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Polonia, Bulgaria, Germania, Italia, Spania, Republica Moldova, Ucraina, precum și cu partenerii cu viziuni convergente din zona Indo-Pacific, respectiv Republica Coreea și Japonia.

Prioritățile de acțiune vizează sprijinirea procesului de modernizare și consolidare a capacității operaționale a Armatei României, dezvoltarea cooperării în domeniul industriei de apărare, participarea activă la proiectele și misiunile aliate din România, susținerea Ucrainei și a Republicii Moldova – inclusiv prin proiecte multinaționale concrete –, întărirea apărării cibernetice, combaterea acțiunilor hibride și a dezinformării și protecția infrastructurii critice.

Se va urmări actualizarea și, după caz, urmărirea implementării componentelor de apărare ale Planurilor de Acțiune sau Foilor de Parcurs ale parteneriatelor strategice bilaterale.

În relația cu partenerul american, se va urmări continuarea implementării priorităților strategice și a liniilor de efort stabilite prin Foaia de parcurs dedicată cooperării în domeniul apărării pentru perioada 2020-2030 (Roadmap), respectiv evaluarea stadiului implementării acestora în cadrul reuniunii Grupului de nivel înalt în domeniul apărării (High Level Defense Group/HLDG).

O linie de efort extrem de importantă pentru România în planul relației cu Statele Unite ale Americii o constituie, în anul 2025, continuarea implicării active în scopul promovării intereselor naționale, în perspectiva implementării prevederilor Strategiei SUA la Marea Neagră.

Vor continua demersurile bilaterale cu Statele Unite ale Americii, acordându-se o importanță deosebită planificării și executării, de către forțele americane, a exercițiilor militare bilaterale și multinaționale în Europa și în regiunea Mării Negre, precum și organizării activităților de instruire în comun cu partenerul american.

În vederea dezvoltării infrastructurii militare, se va urmări asigurarea sprijinului necesar pentru desfășurarea activităților forțelor SUA în România, prin continuarea dezvoltării și extinderii facilităților militare puse la dispoziția acestora – în principal, Bazele Aeriene de la Mihail Kogălniceanu și Câmpia Turzii –, în scopul adaptării lor la noile cerințe operaționale, în cooperare cu Comandamentul Forțelor Americane din Europa (USEUCOM).

Se va pune accent pe creșterea relevanței Inițiativei B9, în scopul întăririi cooperării cu statele aliate de pe Flancul Estic și al consolidării unei posturi de descurajare și apărare robuste și coerente, atât în regiunea Mării Baltice, cât și în cea a Mării Negre.

O atenție aparte va fi acordată Parteneriatului Strategic cu Regatul Unit al Marii Britanii, în linie cu obiectivele acordului de cooperare în domeniul apărării, semnat în noiembrie 2024, la Londra. Pe acest fond, ratificarea și operaționalizarea deplină a prevederilor Acordului va fi o prioritate de acțiune.

În anul 2025, va continua urmărirea consecventă a obiectivelor strategice, îndeosebi prin consolidarea parteneriatului strategic cu Franța, în baza convergenței de viziune privind abordarea amenințărilor la adresa securității. În acest context, pe lângă proiectele deja existente asociate prezenței trupelor franceze în România, o linie prioritară o va constitui implementarea programelor și proiectelor inițiate cu partenerul francez, având ca scop creșterea interoperabilității și modernizarea forțelor armate. Acest aspect va determina o creștere a impactului și relevanței contribuției naționale la arhitectura regională și aliată de securitate și apărare.

Totodată, se va acționa pentru implementarea reperelor de apărare definite în Planul de Acțiune privind cooperarea România-Germania, adoptat în 2024.

În acest an, se va avea în vedere și consolidarea parteneriatului strategic cu Polonia, un stat aliat și membru UE cu un rol tot mai important în arhitectura europeană de securitate.

O atenție sporită va fi acordată dezvoltării relațiilor de parteneriat strategic cu Turcia și Bulgaria, prin inițierea și implementarea unor proiecte specifice, în special în scopul consolidării securității în regiunea Mării Negre.

Se are în vedere și întărirea cooperării cu Regatul Țărilor de Jos, inclusiv pe baza coordonatelor stabilite prin semnarea Scrisorii de Intenție adoptată de ministrii apărării, în decembrie 2024, la Haga. De asemenea, va fi urmărită o participare activă în cadrul inițiativei Grupului Operativ pentru Combaterea Minelor Marine din Marea Neagră – MCM Black Sea, înființat între România, Turcia și Bulgaria.

În relațiile cu Republica Coreea și Japonia, dialogul strategic și cooperarea vor fi dezvoltate complementar abordărilor comune la nivelul NATO și UE. În acest sens, relațiile de apărare ale României se vor concentra pe consultări privind evoluțiile din mediul de securitate, pe cooperarea în domeniul tehnico-militar și al industriei de apărare, pe întărirea capacităților de apărare cibernetică, reziliență și contracararea amenințărilor hibride, inclusiv prin combaterea dezinformării și pe asigurarea securității maritime.

În relația cu Japonia, se urmărește semnarea, în 2025, a memorandumului bilateral privind cooperarea în domeniul apărării și materializarea interesului nipon pentru contribuția la proiectele de apărare din regiune.

În contextul Parteneriatului Strategic cu Republica Coreea în domeniul apărării, se va menține tendința de cooperare în zona industriei de apărare și a cercetării aplicate în domeniul securității și apărării, de amplificare a dialogului strategic exat pe probleme de securitate prioritare și, nu în ultimul rând, de operaționalizare a tuturor liniilor de efort din cadrul Acordului de cooperare în domeniul apărării, semnat la Seul în 2024.

De asemenea, aprobarea Directivei de planificare a apărării (DPA) 2025-2034 și elaborarea DPA 2026-2035 constituie unul din principalele obiective pentru anul 2025.

Conform proiectului legii bugetului de stat, alocațiile pentru apărare, aferente anului 2025, respectă cifrele stabilite prin Angajamentul privind investițiile pentru apărare existent la nivel NATO (Defence Investment Pledge) de 2% din PIB pentru Apărare, din care 20% pentru înzestrare, fapt care constituie o bază solidă pentru accelerarea procesului de modernizare a Forțelor Armate Române. Proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2025 prevede alocarea prin lege, în total (dacă luăm în considerare și sursa de finanțare G – „Instituții publice finanțate parțial din venituri proprii”), a sumei de 43,259 mld. lei (2,26% din PIB), din care 37,121 mld. lei (1,94% din PIB) la sursele de finanțare „Buget de stat” – A și „Credite externe” – B (cumulat). Din bugetul total repartizat, fonduri în cuantum de 13,791 mld. lei (31,88%) sunt planificate pentru achiziția de echipamente majore cu destinație militară (înzestrare, conform PIAR).

În contextul actual de securitate, afectat de invazia ilegală, nejustificată și neprovocată a Federației Ruse în Ucraina, nivelul înzestrării Armatei României reclamă adoptarea unor măsuri de adaptare dinamice, coerent aplicate, care să asigure echipamente și tehnică militară adecvate categoriilor de forțe, în vederea îndeplinirii integrale și eficiente a misiunilor și responsabilităților ce revin Armatei României, în plan național și internațional.

Drept urmare, anul 2025 va fi marcat de prioritizarea implementării programelor și proiectelor de modernizare, înzestrare și operaționalizare a structurii de forțe, demersuri care vor genera o creștere calitativă a contribuției naționale la arhitectura colectivă de securitate și apărare aliată, consolidând totodată rolul strategic al României în cadrul NATO.

Eforturile de transformare a sistemului militar vor continua în direcția dezvoltării capabilităților de apărare, în concordanță cu evoluțiile politico-strategice. Se va urmări dimensionarea, înzestrarea și instruirea corespunzătoare a Armatei României, astfel încât să fie asigurată capacitatea de luptă necesară pentru implementarea planurilor elaborate la nivel național și aliat, precum și pentru respectarea angajamentelor militare asumate de România.

Constituirea, dezvoltarea și menținerea capabilităților se realizează având în vedere cerințele și acțiunile specifice cuprinzând elemente de doctrină, organizare, pregătire, înzestrare, leadership, personal, infrastructură și interoperabilitate.

Spectrul capabilităților de apărare menționate mai sus include, printre altele, capabilități sporite de apărare aeriană și antirachetă pentru protecția forțelor proprii și a bazelor necesare pentru proiecția forței, capabilități avansate diversificate de foc și lovire cu precizie la mare distanță, inclusiv muniții avansate, capabilități C3 reziliente, sisteme de supraveghere și recunoaștere, capabilități de tehnologia informației și apărare cibernetică robuste și capabilități logistice flexibile și capabilități de comandă și control, planificare, conducere și coordonare operații speciale aliate.

În procesul de dezvoltare a capabilităților se urmărește, cu precădere, îndeplinirea obligațiilor rezultate în cadrul procesului NATO de planificare a apărării (NDPP) din Țintele de Capabilități 2025. Angajamentele asumate de România au fost introduse în procesul național de planificare a apărării în vederea finanțării și implementării de către structurile responsabile și, ulterior, punerii acestora la dispoziția Alianței, la termenele stabilite.

Bugetul repartizat pentru anul 2025 va permite continuarea promovării profilului României ca pilon de securitate și stabilitate în regiune, monitorizarea, stimularea și asigurarea progreselor determinante privind consolidarea posturii aliate de descurajare și apărare, în Sud-Estul Europei și în regiunea Mării Negre, pe

toate cele cinci componente operaționale (terestru, aerian, maritim, cibernetic și spațial) și creșterea capacității de luptă a marilor unități și a unităților militare, cu accent pe cele angajate/asumate la NATO.

În plan regional, vor fi continuate eforturile pentru finalizarea cu succes a Președinției inițiativei regionale „Procesul reuniunilor miniștrilor apărării din Europa de Sud-Est (SEDM)”, în perioada de timp rămasă principalul obiectiv fiind pragmatizarea, prin demersuri concrete (*planuri de implementare*), a celor două inițiative fanion ale României, proiectul din domeniul rezilienței și eficientizarea SEEBRIG.

Având în vedere atât angajamentele asumate de țara noastră în formatele multilaterale și bilaterale privind continuarea sprijinului pentru Ucraina, precum și necesitatea asigurării instruirii piloților români și ucraineni, unul dintre obiectivele principale ale Ministerului Apărării Naționale îl reprezintă menținerea și dezvoltarea activităților desfășurate în cadrul Centrului de instruire F-16 din România, inclusiv prin extinderea facilităților de instruire.

În conformitate cu angajamentelor asumate de România la reuniunea ministerială a ONU de la Accra, derulată în decembrie 2023, și ținând cont de prevederile *Strategiei naționale privind implementarea Rezoluției 1325 (2000) a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite – Femeile, pacea și securitatea, pentru perioada 2024 – 2028* și *Planul Național de Acțiune privind femeile, pacea și securitatea pentru perioada 2024-2028*, printre prioritățile României în domeniul apărării se vor regăsi creșterea participării femeilor militari ale Ministerului Apărării Naționale în misiunile și operațiile ONU de menținere a păcii, instruirea ofițerilor de comandă în privința gestionării problemelor de gen, desfășurarea unei evaluări cu privire la obstacolele existente pentru o reprezentare echitabilă de gen și diseminarea lecțiilor învățate.

Un alt obiectiv al Ministerului Apărării Naționale pentru anul 2025 îl reprezintă finalizarea procesului legislativ a proiectului de *Lege privind desfășurarea pe timp de pace a misiunilor și operațiilor militare pe teritoriul statului român*, un act normativ de o importanță semnificativă, care va stabili măsuri specifice și adaptate riscurilor și amenințărilor generate de degradarea contextului de securitate, în scopul asigurării unei reacții ce va permite menținerea suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale, precum și protejarea vieții și integrității fizice a cetățenilor. În același context, un obiectiv similar îl reprezintă finalizarea demersului legislativ referitor la proiectul de lege pentru modificarea *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ*, cu modificările și completările ulterioare, în sensul celor precizate la capitolul V.1.

Din perspectiva dezvoltării cadrului juridic aplicabil cooperării militare internaționale, prioritățile pentru anul 2025 sunt reprezentate de posibilitatea semnării unor documente internaționale cu valoare juridică de tratat, cu următorii parteneri: Egipt², Statele Unite ale Americii³, Germania⁴ și Italia⁵. De asemenea, se intenționează semnarea unui acord cu o organizație internațională, respectiv Organizația pentru Cooperare Comună în Domeniul Armamentului⁶.

Din sfera înțelegerilor internaționale militare fără forță juridică obligatorie, este avută în vedere semnarea unui memorandum de cooperare cu Japonia⁷. Ca linie secundară de efort, este vizată continuarea

2 Proiect de Memorandum de înțelegere privind cooperarea militară între Guvernul României, reprezentat de Ministerul Apărării Naționale și Guvernul Republicii Arabe Egipt, reprezentat de Ministerul Apărării.

3 Proiect de Memorandum de Înțelegere între Ministerul Apărării Naționale din România reprezentat de Forțele Aeriene Române și Departamentul Apărării al Statelor Unite ale Americii reprezentat de Forțele Aeriene ale S.U.A. privind schimbul de personal militar.

4 Proiect de Acord între Guvernul României și Guvernul RF Germania privind staționarea pe durată limitată a unor militari din cadrul forțelor armate ale RF Germania și din cadrul forțelor armate ale României pe teritoriul celui alt stat.

5 Proiect de Memorandum de înțelegere între Ministerul Apărării Naționale din România și Ministerul Apărării din Republica Italiană privind cooperarea în domeniul militar.

6 Proiect de Acord-cadru pentru participarea României la proiectele aflate sub managementul indirect al Organizației pentru Cooperare Comună în domeniul Armamentelor (OCCAR).

7 Proiect de Memorandum de înțelegere între Ministerul Apărării Naționale din România și Ministerul Apărării din Japonia în domeniul apărării.

negocierilor active pe marginea unor proiecte de acord cu parteneri precum Tunisia⁸, Luxemburg⁹, Suedia¹⁰, Bahrain¹¹ și Azerbaidjan¹².

Din perspectiva realizării descurajării și apărării teritoriului național, printre principalele obiective pentru anul 2025, sunt avute în vedere:

- consolidarea posturii de descurajare, apărare și asigurare a securității naționale în context aliat;
- asigurarea unor capacități credibile, sustenabile și gata de acțiune în termenele stabilite;
- alinierea planurilor naționale la cele ale NATO, asigurând coerența și convergența în timp, spațiu și efecte;
- consolidarea structurii de forțe a Armatei României;
- revizuirea programului *Armata 2040*, conform rezultatelor procesului de analiză strategică a apărării, stabilirea priorităților de dezvoltare a capacităților critice și contribuirea la asigurarea cerințelor aliate de capacități;
- asigurarea operaționalizării graduale a forțelor pentru realizarea nivelului capacității de luptă stabilite, care să conducă la îndeplinirea planurilor;
- consolidarea dimensiunii umane ca bază a modernizării armatei;
- implementarea unui management modern de personal, creșterea relevanței și impactului subofițerilor/maistrilor militari în activitatea militară;
- definirea politicii de resurse umane cu măsuri specifice în domeniile recrutării și retenției, a formării inițiale cu accent pe pregătirea liderilor, a pregătirii continue focalizată pe gândire critică și creativă care încurajează inovația, inițiativa și flexibilitatea în decizii și acțiuni;
- punerea accentului pe meritocrație și pe ridicarea profilului profesiei de militar în societatea românească, eliminarea diferențelor de tratament dintre categoriile de personal.

Starea finală urmărită este asigurarea unei capacități consolidate de descurajare și apărare a teritoriului național în context aliat, prin garanatarea unui răspuns rapid, adecvat și decisiv la amenințările convenționale și neconvenționale generate de Federația Rusă sau de alți actori statali și non-statali ostili.

De asemenea, în anul 2025, administrarea patrimoniului imobiliar și dezvoltarea infrastructurii militare va avea ca principale obiective:

- continuarea programului de investiții naționale, în principal, în locațiile Fetești, București, Craiova, Caracal, Boboc, Constanța, Mihai Bravu, Mangalia, Sibiu, Câmpia Turzii, Mihai Bravu, Mihail Kogălniceanu;
- continuarea implementării proiectelor NSIP, conform autorizărilor NATO în locațiile Fetești, Mangalia, Murfatlar, Bascov, Cotești, Făcăi, Târgoviște, Timișu de Sus;
- implementarea și monitorizarea proiectelor finanțate prin fonduri structurale (Crucea Caraiman, Cercul Militar Național, pavilionul 31 din cazarma 329 Boboc, pavilionului C4 din cazarma 3416 Constanța și pavilioanele D, D1, D2 și D5 din cazarma 1369 Constanța) și pregătirea documentelor necesare pentru accesarea de fonduri nerambursabile în perioada de programare 2023-2027;
- implementarea Planului de asigurare cu documentații tehnico-economice pentru obiectivele de investiții și reparații capitale din Ministerul Apărării Naționale;
- continuarea activității de actualizare a inventarului bunurilor din domeniul public al statului.

Nu în ultimul rând, în anul 2025 se va avea în vedere:

8 Proiect de Acord între Guvernul României și Guvernul R. Tunisienne privind cooperarea în domeniul militar.

9 Proiect de Acord între Ministerul Apărării Naționale din România și Ministerul Afacerilor Externe și Europene, Apărării, Cooperării și Comerțului Extern al Marelui Ducat al Luxemburgului, reprezentat de Direcția apărării privind cooperarea în domeniul apărării.

10 Proiect de Acord între Guvernul României și Guvernul Regatului Suediei privind cooperarea în domeniul apărării.

11 Proiect de Acord între Guvernul României și Guvernul Regatului Bahrain privind cooperarea în domeniul militar.

12 Proiect de Acord între Ministerul Apărării Naționale din România și Ministerul Apărării din R. Azerbaidjan privind cooperarea în domeniul apărării.

- flexibilizarea soluționării problemelor sociale ale personalului armatei, cadrelor militare în rezervă/retragere, ale veteranilor, răniților și invalizilor care au participat la acțiuni militare, precum și ale urmașilor celor decedați în acțiuni militare;
- îmbunătățirea programelor dedicate protejării drepturilor veteranilor din teatrele de operații, răniților, familiilor și urmașilor celor decedați;
- continuarea organizării întâlnirilor informale individuale/de grup cu reprezentanții structurilor asociative care își desfășoară activitatea în domeniile de responsabilitate ale Ministerului Apărării Naționale în vederea identificării problemelor cu care se confruntă membrii acestora;
- continuarea eforturilor privind digitalizarea activităților Casei de pensii sectoriale;
- planificarea, organizarea și coordonarea activităților de promovare a ofertei educaționale și profesionale a Ministerului Apărării Naționale, recrutare, selecție și orientare vocațională a candidaților în concordanță cu opțiunea, pregătirea și performanțele școlare ale acestora, în vederea îndeplinirii *Planului de recrutare a candidaților pentru cariera militară*;
- îmbunătățirea încadrării cu personal a structurii de forțe, în special a structurilor prioritare.

